

**RATIO
FORMATIONIS**

Družba

**KĆERI MILOSRĐA TREĆEGA SAMOSTANSKOG REDA SV.
FRANJE**

Rim, lipanj 2019.

KRATICE

Dokumenti Crkve

CIC	<i>Codex iuris canonici</i> – Zakonik kanonskoga prava (1983.)
LG	<i>Lumen gentium</i> (1964.)
DFIR	<i>Direttive sulla formazione negli Istituti di vita religiosa</i> – Smjernice o formaciji u ustanovama redovničkoga života (1990.)
VC	<i>Vita consecrata</i> – Posvećeni život (1996.)
VFC	<i>La Vita Fraterna in Comunità</i> – Bratski život u zajednici (1994.)
EE	<i>Elementi Essenziali dell'insegnamento della Chiesa sulla vita religiosa</i> – Bitni elementi naučavanja Crkve o redovničkome životu (1983.)
ET	<i>Evangelii Testificatio</i> – Svjedočenje evanđelja (1971.)
EV	<i>Enchiridium Vaticanum</i> – Vatikanski enhiridion – EDB, Bologna
IRC	<i>Istruzione Ripartire da Cristo</i> – Instrukcija Ponovo krenuti od Krista (2002.)
MR	<i>Mutuae Relationes</i> – Međusobni odnosi (1978.)
NVNE	<i>Nuove Vocazioni per una Nuova Europa</i> – Nova zvanja za novu Europu (1997.)
CHF	<i>Documento „La collaborazione inter-istituti per la formazione“</i> – Dokument „Suradnja među ustanovama oko formacije“

Fontes Franciscani (FF) – Franjevački izvori

Rb	<i>Regula Bullata</i> – Bulom potvrđeno pravilo (1223.)
ReV	<i>Regola e Vita dei Fratelli e delle Sorelle del TOR di San Francesco</i> – Pravilo i život braće i sestara Trećeg samostanskog reda (TOR) sv. Franje (1982.)
Test	<i>Testamentum Sancti Francisci</i> – Oporuka sv. Franje (1226.)
RFF	<i>Ratio Formationis Franciscanae</i> (2010.)

Izvori Družbe

Cost.	Konstitucije odobrene 6. veljače 2010.
3Cost.	Konstitucije odobrene 28. veljače 1989.
2Dir	Direktorij odobren 1989.
Dir	Direktorij (2015.)
DC	<i>Documento Carisma</i> – Dokument o karizmi (2002.)
DIC	<i>Documento sull'Identità della Congregazione</i> – Dokument o identitetu Družbe (1993.)
MFA	Majka Utemeljiteljica, Duhovni zapisi
MFI	Majka Utemeljiteljica, Pouke
MFLc	Majka Utemeljiteljica, Okružnice
MFDIC	Majka Utemeljiteljica, Upute, Pouke, Okružnice
MFD	Majka Utemeljiteljica, Upute za nadstojnice i duhovne učiteljice (1950.)
PF	<i>Piano di Formazione della Congregazione</i> – Plan formacije Družbe (1993.)

PRIKAZ

Opći plan formacije, koji ćemo od sada pa nadalje nazivati *Ratio Formationis*, ishod je prerade prijašnjega Plana formacije, a u skladu je sa zahtjevom XIV. Generalnog kapitula Družbe održanog 2009. godine, koji u odluci br. 5 kaže: *Skupina za trajnu formaciju, na razini Družbe, posvetit će se proučavanju, dubljem ispitivanju i provođenju Plana za formaciju, potičući sestre na življenje vrednota i kreposti naše duhovnosti, s ciljem integralnog i autentičnog rasta.*

Generalna uprava u prethodnom šestogodišnjem mandatu, u mjesecu listopadu 2010., imenovala je skupinu za trajnu formaciju, koja je prije svega ispitala Plan formacije koji je bio na snazi od 1993. te ga podvrgnula preradi. Formacijska skupina uzela je u obzir posao koji je obavila prethodna skupina, a ona je prikupila želje i zahtjeve provincija koje je valjalo uvrstiti u Plan formacije; načela iz Konstitucija i Direktorija ad experimentum¹; Bibliju; dokumente Crkve; dokument o Karizmi Družbe; spise Majke utemeljiteljice Marije od Propetoga Isusa Petković; *Ratio institutionis francescanae*; Franjevačke izvore i druge dokumente, nastojeći obogatiti i upotpuniti tekst.

Rad je predstavljen XV. Generalnom kapitulom održanom u periodu od 15. srpnja do 15. kolovoza 2015. Kapitularka su tada odlučile da se proučavanje nastavi pod skrblju nove Generalne uprave, i doradi uz pomoć stručne osobe.

Nakon savjetovanja sa stručnom osobom, vrhovna poglavarica, Majka Cristina Orsillo, sazvala je provincijske predstojnice i sve odgojiteljice kako bi se ispitao nacrt i konačno izradio *Ratio*. Susret je održan od 14. studenoga do 2. prosinca 2016., u zajednici sv. Jeronima na Ugljanu – Hrvatska.

Ovaj je *Ratio* sredstvo koje promiče osobni rast, rast zajednica i čitave Družbe. Formirati se kao Kći Milosrđa Trećega samostanskog reda (TOR) sv. Franje zadaća je koja nikada ne prestaje, jer zapravo traje cijeli život, u sadašnjoj kulturi i vremenu. Pri tome se ne smije zaboraviti da njegovanje dobre formacije jamči jedinstvo te vjernost karizmi i duhovnosti naše Ustanove. U tom su smislu sve sestre, i svaka pojedina, odgovorne ne samo za upoznavanje ovoga *Ratio*, nego nadasve za njegovo ostvarivanje u praksi.

On je korisno sredstvo za usmjeravanje rada skupine zadužene za pastoral zvanja, odgojiteljica u svim fazama početne formacije te povjerenica za animiranje trajne formacije na svim razinama Družbe.

Ratio formationis podijeljen je na tri dijela:

Prvi dio: Formirati se kao Kći Milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje.

1. Identitet Kćeri Milosrđa TOR sv. Franje.
2. Temeljni aspekti formacije: Formirati se kao Kći Milosrđa TOR sv. Franje, Dimenzije, Sadržaji i usvajanje sadržaja.
3. Sudionici u formaciji.
4. Važnost trajne formacije: okosnica našega života.

---

¹ Cost. i Dir. čl. 69-106.

Drugi dio: Kći Milosrđa poprima osjećaje Krista Isusa

1. Usmjeravanje poziva.
2. Faze formacije i formativni put: kandidatura, postulatura, novicijat i juniorat.
3. Profesionalna i kulturna formacija.
4. Formacija u različitim životnim razdobljima.
5. Zaključak.

Treći dio:

Dodatna pomagala za formaciju u privicima

PRVI DIO

Formirati se kao Kći Milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje

1. IDENTITET

Kćeri Milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje

„Sve za Isusa, na slavu Oca!“²

„Isus Krist, svjedok vjerni“³, koji je došao na svijet kako bi objavio Očevu milosrdnu ljubav⁴, temelj je našega života, središte, početak i svršetak našega postojanja⁵.

Našu redovničku obitelj *Kćeri Milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje* utemeljila je Majka Marija od Propetog Isusa Petković u Blatu, Korčula, Hrvatska, dana 4. listopada 1920. godine, pod mudrim vodstvom mons. Josipa Marčelića, dubrovačkoga biskupa. Mi smo „družba papinskoga prava, pridružena Redu male braće od 26. siječnja 1928. godine“⁶.

Naš život molitve, bratstva i apostolata prožet je trajnom hvalom Bogu – Trojstvu Ljubavi⁷, vječnome milosrdnome Ocu⁸ – uz djetinje pouzdanje i nadu u njegovu providnost⁹; Isusu Kristu, njegovome „ljubljenome Sinu, Utjelovljenome, Raspetome, Uskrslome i Euharistijskome“¹⁰, učitelju posvemašnjega predanja volji Očevoj¹¹; Duhu Svetome, darivatelju svih darova i ocu siromaha¹².

Stavljamo se pod zaštitu Djevice Marije, Majke Božje Milosti i Bezgrešnoga Začeca, uzora svetosti, posvećenja i nasljedovanja¹³.

Nasljedujemo način življenja sv. Franje Asiškoga¹⁴, u kontemplaciji¹⁵ i u djelovanju¹⁶, u bratskoj ljubavi¹⁷, u poniznosti, u skromnosti, u pokori, u savršenoj radosti i u ljubavi prema svemu stvorenome¹⁸.

„Svjedočimo milosrdnu ljubav Očevu nasljedujući Krista raspetoga, vjerne Duhu Evanđelja, služimo Crkvi po primjeru sv. Franje Asiškoga i Marije od Propetog Isusa Petković.“¹⁹

---

² Dir., čl. 8, § 1.

³ Otk., 1, 5.

⁴ Usp. Iv 3, 16-17.

⁵ Usp. DC 2002.

⁶ Cost., čl. 1.

⁷ Usp. MFAs 26. lipnja 1943.

⁸ Usp. Cost., čl. 8; Dir., čl. 8, § 1.

⁹ Usp. Cost., čl. 6; Dir., čl. 19, § 2.

¹⁰ Cost., čl. 5.

¹¹ Usp. Cost., čl. 21.

¹² MFI 24. svibnja 1932.; Usp. Cost., čl. 38.

¹³ Usp. Cost., čl. 7; 31.

¹⁴ Usp. Cost., 8; Dir., čl. 1, § 4.

¹⁵ Usp. Dir., čl. 30, § 1.

¹⁶ Usp. Cost., 56.

¹⁷ Usp. Cost., 4; Dir., čl. 4, § 1.

¹⁸ Usp., ReV 1: „Način života braće i sestara Trećega samostanskog reda Sv. Franje jest ovaj: obdržavati sveto evanđelje Gospodina našega Isusa Krista živeći u poslušnosti, u siromaštvu i u čistoći. Oni koji nasljeduju Isusa Krista po uzoru na sv. Franju obvezni su činiti više i veće stvari, obdržavajući zapovijedi i savjete Gospodina našega Isusa Krista, i moraju zanijekati same sebe kao što je svaki/-a od njih obećao/-la Bogu.“

¹⁹ Dir., čl. 2.

Pouzdaajući se u božansku providnost, vjerne Duhu, karizmi i zdravim tradicijama, surađujemo s Očevim milosrđem posvećujući se odgojno-formacijskom i župnom apostolatu, apostolatu na zdravstvenome polju i među starijim osobama, misijama, ljudskome promaknuću i drugim službama u zajednici, pozorne na znakove vremena i na potrebe Crkve²⁰

„Njegujemo ekumensku dimenziju te promičemo svijest o vrijednosti jedinstva kršćana te međureligijskoga dijaloga i dijaloga s onima koji ne vjeruju, tražeći ono što nas povezuje.“²¹

Apostolsku djelatnost izvršavamo u Crkvi, za Crkvu i s Crkvom²².

„Iskazujemo najveću odanost i sinovsku ljubav prema Svetome Ocu, koji je naša vrhovna vlast i kojega moramo slušati snagom zavjeta poslušnosti.“²³ „Poslušne smo i dijecezanskome biskupu prema odredbama općega prava.“²⁴

Kao posvećene osobe, puninu svojega poziva pronalazimo u suobličavanju rassetome i milosrdnome Kristu²⁵ – savršenome čovjeku – kako bismo dosegle kreposti „jake žene“²⁶: istinoljubivost, iskrenost, radinost i žrtvu. Tako se trudimo biti, u ljudskoj osobi, učenice milosrdna Očeva djelovanja te živa slika Krista rassetoga i uskrsloga, po primjeru sv. Franje Asiškoga i Marije od Propetoga Isusa Petković.

Budući da je svrha posvećenoga života u suobličavanju Gospodinu Isusu i njegovom *potpunom sebedarju*, upravo je prije svega ka tome usmjerena formacija, koja je put postupnog, sve većeg usvajanja Kristovih osjećaja prema Ocu. Metoda koja za to pripravlja morat će, stoga, poprimiti i izražavati *obilježje posvemašnjosti*. Nužna je formacija („oblikovanje“) čitave osobe, u svim vidovima njezine individualnosti, kako u postupcima, tako i u nakanama. Jasno je da, upravo zbog svojega nagnuća ka preobrazbi čitave osobe, *formativno nastojanje nikada ne prestaje*. Potrebno je, uistinu, da posvećenim osobama bude na raspolaganju, do samoga svršetka, prigoda za rast u vjernosti karizmi i poslanju vlastite ustanove.

Kako bismo u punini mogle živjeti svoj identitet, formacija u svojoj posvemašnjosti obuhvaća sva područja kršćanskoga i posvećenoga života. Stoga, na srcu nam je ljudska, kulturna, duhovna i pastoralna priprava, uza svu moguću skrb oko promicanja skladne integracije različitih aspekata. Početnoj formaciji, shvaćenoj kao razvojni proces koji obuhvaća sve dimenzije osobnoga sazrijevanja – od psihološke i duhovne do teološke i apostolske – potrebno je osigurati dostatni vremenski period, imajući u vidu razvoj svake sudionice u formaciji.

---

²⁰ Usp. Cost., čl. 6.

²¹ Cost., čl. 68.

²² Usp. Cost., čl. 56.

²³ Cost., čl. 24.

²⁴ Dir., čl. 24.

²⁵ Usp. Cost., 5; Dir., čl. 5.

²⁶ MFI, 26. srpnja 1950.

2. TEMELJNI ASPEKTI FORMACIJE

Gospodin i dalje, i danas, poziva one koje je odabrao kako bi, pune Duha Svetoga, nastavile u našoj Družbi njegovo otkupiteljsko poslanje po djelima milosrđa.

„Sam je Bog onaj koji poziva na posvećeni život u krilu Crkve. On je taj koji, tijekom redovničkoga života, uvijek ima inicijativu.“²⁷ A prvenstveno je na pozvanoj osobi odgovornost da na primljeni poziv kaže 'da' te da u potpunosti prihvati posljedice toga odgovora.²⁸

U tom duhu nastojimo formirati pozvane osobe za trajni odgovor Gospodinu i Družbi.

Tri su temeljna aspekta formacije: Formirati se kao Kći Milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje; dimenzije i sadržaji; te usvajanje sadržaja.

2.1. FORMIRATI SE KAO KĆI MILOSRĐA TREĆEGA SAMOSTANSKOG REDA SV. FRANJE

2.1.1. Narav

„Redovnička formacija je sudjelovanje u djelovanju Očevu, koji po Duhu oblikuje Sinove osjećaje u srcu sestara. U svim formativnim fazama njegujemo takvu formaciju osobe koja obuhvaća sve njezine dimenzije. Svaka je sestra odgovorna za vlastitu formaciju tako da biva poučljiva Duhu.“²⁹

Stoga se svaka Kći Milosrđa „mora formirati čitav život te svaki dan treba napredovati u božanskoj mudrosti i u savršenosti.“³⁰

Zato od samoga početka gajimo formaciju čitave osobe u svim aspektima njezine individualnosti, kako u postupcima tako i u nakanama. Jasno je da, upravo zbog svojega nagnuća ka preobrazbi čitave osobe, *formativno nastojanje nikada ne prestaje*. U našoj redovničkoj obitelji, uistinu, nastojimo do samoga završetka kandidaticama i sestrama nuditi prigodu za rast u vjernosti karizmi i poslanju naše Ustanove³¹.

Formacijom, stoga, želimo dubinski doprijeti do same osobe, kako bi svaki njezin stav ili gesta, bilo u važnim trenucima života bilo u redovitim životnim okolnostima, otkrivali potpunu i radosnu pripadnost Bogu. Budući da je svrha posvećenoga života suobličavanje Gospodinu Isusu i njegovome *posvemašnjem sebedarju*, upravo se oko toga mora truditi naša formacija, slijedeći put postupnog usvajanja Kristovih osjećaja prema Ocu³².

---

²⁷ DFIR 19; Usp. Cost., čl. 35.

²⁸ Usp. DFIR 29; Usp. VC 65; Cost., čl. 35; Dir., čl. 9.

²⁹ Cost., čl. 69.

³⁰ Cost., čl. 70.

³¹ Usp. VC 65.

³² Usp. VC 65.

Ako se pođe od toga, razumije se da je za svaku od nas formacija u tome da sve više postaje Kristovom učenicom, rastući u jedinstvu³³ i suobličavanju³⁴ s Njime, u skladu s našom izvornom karizmom. To je proces koji zahtijeva autentično obraćenje i traženje koje ne poznaje granica³⁵.

Nakon svega rečenoga, možemo ustvrditi da: „redovnička formacija hrani rast života u posvećenosti Gospodinu, od prvih trenutaka kad se počinju javljati znakovi živoga zanimanja za poziv pa sve do konačnoga ispunjenja.“³⁶

2.1.2. Svrha

Početak i završetak formacije jest postići da svaka, bilo kandidatice bilo sestra, dođe do toga da se, u Crkvi i u svijetu, identificira kao Kći Milosrđa, članica naše Ustanove; da iznutra prione uz tu vrstu poziva, u svojoj duhovnosti; da bude kadra ostvariti, uz Božju milost, bitne zahtjeve u zajednici te da želi uvijek ići tim putem. Formacija joj, k tome, omogućuje da sve bolje ostvaruje svoj osobni i crkveni identitet, darujući se Kristu raspetome i milosrdnome te najpotrebitijoj braći, radi kraljevstva i slave nebeskoga Oca³⁷.

2.1.3. Ciljevi

Formacijom želimo postići sljedeće ciljeve:

- prigrлити, slobodno i radosno, vlastiti poziv, uz poticaj Duha, uz vlastito nastojanje te uz pomoć providonosnih posredništava;
- usmjeravati vlastite naravne i milosne darove slijedeći stope sv. Franje i Majke Marije od Propetoga Isusa Petković;
- steći jasni identitet i vlastitu cjelovitost, te usvojiti dinamiku neprestanoga rasta, u svim dimenzijama: ljudskoj, kršćanskoj i karizmatskoj³⁸;
- postaviti Krista kao središte i načelo jedinstva poziva³⁹, dijeleći s njime njegov čisti, siromašni i poslušni život;
- surađivati u spasenjskome poslanju u posvemašnjem darivanju sebe Bogu, služeći Crkvi i čitavome čovječanstvu;
- prigrлити vrednote i zahtjeve naše duhovnosti i naše karizme, integrirajući ih u životni projekt, kako osobni tako i zajedničarski;
- promicati bratski život, življen u međusobnome poštovanju, sve humaniji i sve duhovniji, u kojemu i po kojemu se doživljava iskustvo otajstvene prisutnosti uskrsloga Krista⁴⁰;
- promicati ljudsku, kulturnu, duhovnu i pastoralnu pripravu, budno pazeći da se olakša skladna integracija različitih aspekata⁴¹;
- naučiti dublje pronicati i poštivati vrednotu različitosti kultura.

---

³³ Usp. Cost., čl. 79; Dir., čl. 29 & 2; 32 & 1.

³⁴ Usp. Cost., čl. 34; Dir., čl. 5; MFI 3. rujna 1939.

³⁵ Usp. EE 45; Usp. 3Cost., čl. 137; ReV 8.

³⁶ EE 44a.

³⁷ Usp. Cost., čl. 2; Usp. Dir., čl. 5.

³⁸ Usp. VC 65.

³⁹ Usp. Rb 10, 8.

⁴⁰ Usp., Cost., čl. 39, 40.

⁴¹ Usp. VC 65.

2.1.4. Prvenstvo i posebnosti Božjega poziva

Kada je riječ o pozivu inicijativa je uvijek Božja, on je „Božji dar“⁴², a odgovornost pozvane osobe je na nj odgovoriti, jer Bog je taj koji poziva, posvećuje i šalje. Radikalni poziv dolazi od Njega, a odgovor, koji mora biti posvemašan, jest ljudski i ostvaruje se u utjelovljenoj vjeri.

Taj poziv, koji je karizmatički dar, od nas zahtijeva, od samoga početka, posvemašnost formacijskoga djelovanja. Živa svijest o tom prvenstvu Božje inicijative presudna je, kako za mlade tako i za sestre.

Svjesne smo da je „posvećenje trajni odgovor na poziv Božje ljubavi“⁴³. Kristov poziv, koji je izraz njegove otkupiteljske ljubavi „zahvaća čitavu osobu, dušu i tijelo“. On „u srcu pozvane osobe poprima konkretni oblik zavjetovanjem evanđeoskih savjeta“. U toj perspektivi, one koje Bog poziva sa svoje strane daruju Kristu Otkupitelju odgovor ljubavi: ljubavi koja se predaje u potpunosti i bez pridržaja; koja gubi samu sebe u sebedarju čitave osobe „kao hostije žive, svete, Bogu mile“⁴⁴. Samo takva ljubav, koja također ima zaručnički značaj i koja uključuje svu afektivnost osobe, omogućuje nam da se motiviramo i da izdržimo odricanja i križeve koje nužno susrećemo kad želimo „izgubiti život“ poradi Krista i evanđelja⁴⁵.

Posebno obilježje redovničkoga poziva jest radikalnost, kao što pokazuje Isusov poziv koji je bogatoga mladića suočio s pet vrlo jasnih imperativa: idi, prodaj, podaj, dođi, idi za mnom⁴⁶! On uključuje „odricanje od dobara koja nesumnjivo valja visoko cijeliti“⁴⁷, kako bi se vlastiti život sav uredio prema istinama evanđeoske vjere te se „posve predao Bogu kojega (se) najviše ljubi“⁴⁸, ne živeći više za išta drugo osim za Njega i njegovo kraljevstvo⁴⁹, svjesne da služiti Bogu znači kraljevati⁵⁰. Tako, on (poziv) nas poziva živjeti otajstvo zaručničke ljubavi s Kristom raspetim i uskrslim⁵¹, te na otajstvo saveza s Ocem u Duhu ljubavi. To se sebedarje, u našem slučaju, živi u okružju naše Ustanove i u vjernosti našim pravilima⁵².

Ne bojimo se jer je Bog taj koji nas poziva i koji nam jamči potporu svoje milosti: „Ja sam s tobom!“⁵³ Takvo poimanje našega posvećenja uvlači osobu u dinamiku obraćenja⁵⁴ i preobražavajućega rasta koji, svakako, zauzima prve godine redovničkoga iskustva, ali i život u cjelini, do posljednjega daha. Prihvatiti Božji poziv i na nj odgovoriti s 'da', znači prihvatiti ponizno i hrabro nastojanje oko trajnoga osobnog rasta⁵⁵.

---

⁴² Cost., čl. 9.

⁴³ Cost., čl. 35.

⁴⁴ Rim 12, 1.

⁴⁵ Usp. Mk 8, 35; Usp. DFIR 9.

⁴⁶ Usp. Mt 19, 21.

⁴⁷ LG 46b

⁴⁸ LG 44a.

⁴⁹ Usp. PC 5-6; ReV 15.

⁵⁰ LG 36; 3Cost., čl. 4.

⁵¹ Usp. Cost., čl. 5, 11.

⁵² Usp. 2Lf 49-53; FF 200 (Drugo pismo vjernicima): „I bit će sinovi nebeskoga Oca čija djela čine, te su zaručnici, braća i majke Gospodina našega Isusa Krista. Zaručnici smo kad se vjerna duša pridruži Isusu Kristu po djelovanju Duha Svetoga. A braća smo kad činimo volju njegovoga Oca koji je na nebesima. Majke smo kad ga nosimo u svom srcu i u našem tijelu po ljubavi i po čistoj i iskrenoj savjesti, a radamo ga po svetom činjenju, koje mora svijetliti kao primjer drugima.“

⁵³ Jer 1, 8; Iz 41, 10. 13; Mt 28, 20.

⁵⁴ ReV 6.

⁵⁵ Usp. Cost., čl. 69, 70, 103; Dir., čl. 70, 2; 103, 1; ReV 8.

Osim toga, znamo da takvo iskustvo sebedarja teži ka oblikovanju osobe prema idealu koji je zacrtan u našim Konstitucijama. Prihvatiti poziv Kćeri Milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje znači dopustiti da budemo formirane za karizmu Družbe, iskrenim sudjelovanjem u životu Ustanove te napose formacijskim djelovanjem sestara koje su providonosno postavljene kao odgovorne za formaciju.

2.2. DIMENZIJE I SADRŽAJI

Nova zvanja, u Crkvi, pa tako i u našoj redovničkoj obitelji, očituju duboke različitosti te su im potrebne osobne pozornosti i prikladne metodologije kako bi se zahvatile njihove konkretne ljudske, duhovne i kulturne stvarnosti. Nužno je, stoga, posegnuti za vedrim i dubinskim razlučivanjem kako bi se potvrdila, u svjetlu vjere, istinitost poziva i ispravnost nakana. Mlade djevojke imaju potrebu da budu poticane na uzvišene ideale radikalnog nasljedovanja Krista i na duboke zahtjeve svetosti, u perspektivi poziva koji ih nadilazi te možda ide dalje od njihovoga početnog projekta koji ih je naveo da uđu u Ustanovu. Formacija, stoga, mora imati obilježja *inicijacije u radikalno nasljedovanje Krista*, koja će osobi pomoći integrirati teološke, humanističke i stručne spoznaje s duhovnim i apostolskim životom Ustanove te će uvijek sačuvati obilježje *škole svetosti*⁵⁶.

Identitet ljudske osobe koja se formira i prihvaća biti formirana složen je. Formacija je valjana samo ako se u svakome času vodi računa o različitim aspektima ljudskoga bića i strukture ljudske osobe, razumne i slobodne, konkretne i jedinstvene, koja je dosegla dostatni stupanj zrelosti u svim dimenzijama te stupanj mudrosti koji joj omogućuje sagledavanje života kao objedinjujuće cjeline, pa se može formirati kao:

→ osoba čija se je vjera u Isusa Spasitelja dovoljno ukorijenila u srcu da se može izraziti u životu te je pokreće da djeluje kao aktivni član Crkve;

→ kršćanska osoba, redovnica ili pozvana da to bude, odgovarajući na posebni Božji poziv, koji je odabrala kako bi ostvarivala svoj ljudski i kršćanski životni projekt, u potpunom predanju sebe Bogu, njegovoj ljubavi i njegovome kraljevstvu⁵⁷;

→ kršćanska redovnička osoba, franjevačka Kći Milosrđa ili pozvana da to bude, koja je uvidjela veličinu i nužnost djelovanja u svijetu, posebno s najpotrebitijima, kako bi ojačala zajedništvo s Crkvom, u poslušnosti i u bratskome zajedništvu sa sestrama.

Složenost formacije ne odnosi se samo na osobu, nego i na životni projekt na koji je pozvana u Ustanovi, na vrednote koje treba prenositi i živjeti, kako bi postala autentičnom Kćeri Milosrđa poprimajući Kristove osjećaje. Tako shvaćena formacija uključuje tri dimenzije: ljudsku, kršćansku i karizmatsku, s njihovim sadržajima i vrednotama.

2.2.1. Ljudska dimenzija

Kad Bog zove osobu da bude dio franjevačke obitelji, već joj je dao naravnih i milosnih darova da može živjeti našu karizmu. Da bi ih se razvilo i dovelo do ispunjenja, poglavarice i sestre odgovorne za formaciju moraju biti pozorne na bogatstva koja svaka osoba posjeduje, kako bi ona, po djelovanju Duha, mogla pronaći puno ostvarenje u Kristu, pružajući Ustanovi

---

⁵⁶ Usp. IRC 9.

⁵⁷ Usp. Cost., čl. 9.

svoj izvorni doprinos. U tom smislu, prvi aspekt formacije jest u tome da se osobi pomogne rasti u ljudskosti⁵⁸, u svjetlu Krista kao „savršena čovjeka“⁵⁹ i Marije koja nas uči ostvarivati vlastitu ženskost kao naše posvećenje⁶⁰.

U toj dimenziji ističemo neke aspekte:

a) *Tjelesnost – seksualnost*

Prihvatiti i brinuti se za vlastito tijelo i vlastitu seksualnost. Upoznati antropološke temelje muške i ženske seksualnosti. Znati čuvati zdravlje te naučiti disciplinirati osjetila. Tražiti „zdravu ravnotežu između prehrane, rada, odmora, molitve, rekreacije i studija“⁶¹. Sve to promiče sklad i integraciju različitih dimenzija osobe.

b) *Intelekt*

Intelektualni aspekt usmjeren je kako bi pomogao osobi da sve bolje razumije svoj poziv, smještajući ga u Očev plan⁶², te da se osposobi za stjecanje a potom i za priopćavanje elemenata nauka i kulture koji su u skladu s našim apostolskim poslanjem. Potrebno je, stoga, imati intelektualnu otvorenost, temeljnu sposobnost promišljanja i prosudbe, kako bi osoba stekla potrebne spoznaje, uvjerenja i kulturu te stavila svoju inteligenciju u trostruku službu ljubavi: prema Bogu, zajednici i braći, u skladu sa životnim stavom Majke Utemeljiteljice: „Ljubav me je sjedinila s Isusom, s Družbom i s ljudima“⁶³.

c) *Psiha*

Aspekt psihe pomaže osobi steći psihičku ravnotežu i postati kadrom donositi slobodne odluke, prevladavajući kako unutarnje tako i vanjske pritiske te doći do iskustva slobode. Neophodno je, stoga, doći do afektivne zrelosti koja će joj omogućiti uspostavljanje jasnih i jednostavnih odnosa s drugima, s požrtvovnim stavovima poštovanja, profinjene blizine i nesebičnoga služenja.

d) *Sposobnost za odnose*

Osoba uči pozitivno oblikovati različite odnose s drugima, ono „biti s“ i „biti za“ koje je svojstveno ljudskoj naravi.

Spomenuti aspekti ostvaruju se tako što uključuju svijest, spoznaju i prihvaćanje sebe i vlastite prošlosti, dajući značenje iskustvu vlastite sadašnjosti. Oni pomažu osobi suočiti se – s realizmom, hrabrošću i nadom – sa svakodnevnom stvarnošću te se obratiti kako bi hodila u skladu s vlastitim projektom posvemašnjega predanja Bogu⁶⁴. Na tom formacijskom putu posegnut ćemo za društvenim znanostima, onima koje se bave komunikacijom, psihičkim zdravljem, odnosima među osobama, dinamikama grupe, kako bismo pomogli osobi i olakšali joj razviti sve svoje ljudske potencijale.

---

⁵⁸ Usp. Cost., čl 87; MFI 16. prosinca 1959.

⁵⁹ GS 22.

⁶⁰ Usp. DFIR 41.

⁶¹ Dir. 46.

⁶² Usp. Cost., čl 103.

⁶³ MFI 1932.

⁶⁴ Usp. MFI, 27. srpnja 1950.

2.2.2. Kršćanska dimenzija

„Naša prva i posebna dužnost mora biti kontemplacija božanskih istina i trajno sjedinjenje s Bogom u molitvi.“⁶⁵ „Posebni je cilj formacije, u svim njezinim fazama, uroniti redovnice u iskustvo Boga i pomoći im postupno ga usavršavati u njihovome životu.“⁶⁶ Taj aspekt je najvažniji: pomoći osobi živjeti svoj nedokučivi savez s Bogom u Kristu rassetome, Učitelju i Zaručniku, čineći življim i istinitijim svoj odgovor Onome koji ju je pozvao. Aspekti su sljedeći:

- a. *Odgajati se za trajni stav istinske vjere*, koja prepoznaje Božju prisutnost i djelovanje u povijesti svijeta i u osobnoj povijesti, prima njegovu riječ i želi živjeti u okružju vjerničke zajednice, Crkve⁶⁷. Uvrstiti u svoj život tipičnu „kontemplativnu dimenziju“⁶⁸: razmatranje Božje riječi, sakramentalni život, a posebno euharistiju, liturgijsku i osobnu molitvu, traženje Božje volje u događajima i u osobama, u sudjelovanju u spasenjskome poslanju i u daru sebe drugima poradi Kraljevstva.
- b. *Stav trajne i ponizne adoracije*, klanjanja otajstvenoj Božjoj prisutnosti u osobama, u događajima, u stvarima, u svakom životnom okružju i u svim okolnostima apostolata, pod vodstvom Duha Svetoga kako bismo mogli susreti „Boga u svemu i svima“⁶⁹ te postali na „hvalu njegove slave“⁷⁰;
- c. *Rasti u darivanju sebe Ocu*⁷¹, koji je osobu uzeo za sebe i posvetio je „novim i posebnim naslovom“⁷²; shvatiti to darivanje kako bi ga živjela, što znači da sva pripada Njemu, kao 'redovnica', tj. ona koja je posvećena hvali njegove slave⁷³ i potpunome služenju njegovome kraljevstvu⁷⁴.
- d. *Rasti u Kristu rassetome i u njegovome nasljedovanju*⁷⁵: produbiti svijest o apsolutnosti izbora Njega kao učitelja, uzora, pratitelja – kao Zaručnika i Gospodina⁷⁶ – sve ga bolje upoznavati uzimajući evanđelje kao „knjigu života“, napredujući u iskustvu „bivanja s njime“⁷⁷ radi „suobličavanja“ njegovoj smrti i životu⁷⁸, posebno sudjelujući u njegovoj čistoći, siromaštvu i poslušnosti te u njegovoj revnosti kao Očeva apostola i spasitelja braće;
- e. *Rasti „u Duhu“*, u stavu pozornosti i unutarnje poučljivosti prema intimnome Odgojitelju⁷⁹, onome koji privodi Kristu, utjelovljenoj Riječi i razapetoj Ljubavi, i k Ocu⁸⁰, ali također ostavlja znakove svojega djelovanja u zajednici, u Ustanovi⁸¹, u Crkvi i u svijetu⁸².

---

⁶⁵ 2Dir., čl. 29

⁶⁶ DFIR 35.

⁶⁷ Usp. PCr; FF 276 (Molitva pred Raspetim): „Svevišnji slavni Božje, obasjaj tmine mogega srca. I daj mi pravu vjeru, pouzdanu nadu i savršenu ljubav, mudrost i spoznanje. Gospodine, da činim tvoju svetu i istinitu zapovijed. Amen.“

⁶⁸ Usp. MFI, 1. studenoga 1942.; 2Dir., čl. 49; Dir., čl. 30; kan 663 § 1.

⁶⁹ 1 Kor 15, 28.

⁷⁰ Ef 1, 6.

⁷¹ Usp. Cost., čl. 20.

⁷² LG 44a.

⁷³ Usp. MFI, 1. lipnja 1945.

⁷⁴ Usp. Cost., čl. 27.

⁷⁵ Dir., čl. 2.

⁷⁶ MFI, 11. listopada 1945.

⁷⁷ Mc 3, 14.

⁷⁸ Usp. Cost., čl. 35, 36; Dir., čl. 36 § 1.

⁷⁹ Usp. Cost., čl. 69, 105.

⁸⁰ MFI, 21. lipnja 1965.

⁸¹ Usp. Cost., čl. 118.

Ne podrazumijeva se samo po sebi da je osoba dovoljno otvorena tim nedokučivim mističkim stvarnostima. Stoga, mora naučiti sve bolje koristiti neka povlaštena sredstva i trenutke, kao što su:

- božansko čitanje (*Lectio Divina*)⁸³;
- liturgijski život: slavljenje euharistije⁸⁴, časoslov⁸⁵, sakrament pomirenja⁸⁶;
- molitva i kontemplacija⁸⁷ koja se proteže na svakodnevne aktivnosti⁸⁸;
- pobožnost, nježna i duboka, Bezgrešnoj Mariji, Majci božanske milosti⁸⁹;
- pristupanje bogatstvima franjevačke duhovnosti i liku sv. Franje koji nas potiče na postupno sve veće obraćenje Bogu i bližnjemu⁹⁰;
- usvajanje duhovnosti Marije od Propetoga Isusa Petković, radi dublje ljubavi, pouzdanja i blizine s milosrdnim Ocem, radi savršenijega suobličavanja Isusu raspetome te kako bi se nasljedovalo prosvjetljenje i vodstvo Duha Svetoga;
- drugovanje s duhovnom baštinom naše ustanove kako bi se shvatio, u perspektivi nasljedovanja Krista raspetoga i u savezu s Ocem u Duhu Svetome, presudni značaj zavjetovanja, „u kojemu se susreću Božji čin i odgovor osobe“⁹¹.

2.2.3. Karizmatička dimenzija

Da osoba postane, postupno, autentična Kći Milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje.

U ovoj su dimenziji sabrane sve druge dimenzije, kao u sintezi koja zahtijeva trajno produblјivanje vlastitog posebnog posvećenja u njegovim različitim sastavnicama, apostolskoj, asketskoj i mističnoj. To za svaku članicu sa sobom nosi potrebu za ustrajnim proučavanjem duha naše Ustanove, njezine povijesti i njezina poslanja, kako bi se poboljšalo njegovo osobno i zajedničko usvajanje⁹².

Konstitutivni elementi karizmatičke dimenzije:

A) **Evandeoski život:** Obdržavati sveto evanđelje Gospodina našega Isusa Krista, živjeti u poslušnosti, u siromaštvu i u čistoći⁹³. Pozvane smo „živjeti evanđelje kako bismo postale živo evanđelje“⁹⁴, iskazujući mu svoju vjernost konkretnim gestama i izrazima ljubavi i milosrđa⁹⁵.

---

⁸² Usp. DFIR 17, 19.

⁸³ Usp. Dir., čl. 32 § 2; DFIR 76.

⁸⁴ Usp. Cost., čl. 28.

⁸⁵ Usp. Cost., čl. 32.

⁸⁶ Usp. Cost., čl. 33, 34; DFIR 77, 78.

⁸⁷ Usp. Cost., čl. 30, 32.

⁸⁸ Usp. EE 28 – 30; Dir., čl. 30.

⁸⁹ Usp. Cost., čl. 31; EE 53; DFIR 20.

⁹⁰ Usp. ReV 8.

⁹¹ DFIR 10; Usp. Cost., čl. 10.

⁹² Usp. VC 71.

⁹³ ReV 1.

⁹⁴ Usp. MFI, 28. lipnja 1942.

⁹⁵ Usp. DC 2002.

Svaka od nas mora moći s ljubavlju i s jasnoćom izbora prihvatiti prakticanje evanđeoskih savjeta, koji su „okosnica redovničkog života te na potpuni i znakoviti način izražavaju evanđeosku radikalnost koja je njegovo obilježje“⁹⁶. Ti savjeti, prihvaćeni kao zavjet, imaju povrh svega mističnu dimenziju zajedništva s Kristom čistim, siromašnim i poslušnim. Njihovo ispovijedanje odražava pravu vrijednost stvorenih dobara: ono ih relativizira pokazujući na Boga kao apsolutno dobro⁹⁷. Istovremeno nas, međutim, ne oslobađa ranjivosti istočnoga grijeha pa, štoviše, moramo biti budne. Tako, dok nasljeđujemo evanđeoske savjete i nastojimo oko vlastite svetosti, činimo vidljivim Boga živoga.

Potrebno je „uvrstiti u program integralne formacije svakodnevnu osobnu askezu koja će voditi kandidatkinje, novakinje i zavjetovane sestre do izvršavanja kreposti vjere, nade, ljubavi, razboritosti, pravednosti, snage i umjerenosti. Taj program ne stari i ne izlazi iz mode“⁹⁸, on se provodi stjecanjem čistoće koja zrači, odanoga siromaštva i iskrene poslušnosti:

1. Pedagogija čistoće⁹⁹:

Da bi se oblikovala čistoća koja zrači, potrebno je:

- doseći ljudsku, psihološku i afektivnu zrelost kako bi se čistoću prihvatilo i živjelo kao poseban dar milosti, kao povlaštenu ljubav za Gospodina te znak otajstva jedinstva zaručnice sa svojim vječnim Zaručnikom¹⁰⁰;
- preobražavati afektivni egoizam u nesebičnu ljubav posvemašnjega predanja Bogu i braći, ne dopuštajući da čistoća postane okorjelost srca;
- čuvati osjećaje prakticanjem trajne molitve, hraneći se euharistijom i Božjom riječju, često pristupajući sakramentu pomirenja i služeći se redovitom duhovnom pratnjom¹⁰¹;
- prihvaćati i vedro prosuđivati svoju ljudsku i seksualnu stvarnost kako bi se stekla sposobnost uravnotežene kontrole nad vlastitim porivima te dosegli zreli odnosi s drugima, posebice sa sestrama u zajednici;
- cijeniti čistoću kao izvor dubokoga mira i duhovne plodnosti;
- gajiti potrebnu razboritost u korištenju sredstava društvene komunikacije i u odnosima s osobama;
- u Mariji, Bezgrešnoj Djevici, pronalaziti uzor kako na dostojanstveni način živjeti posvećenu ženskost te „sudjelovati u njezinome poslanju rađanja Krista svijetu“¹⁰².

2. Pedagogija siromaštva¹⁰³:

Formacija za evanđeosko siromaštvo mora voditi računa:

- o povijesti kandidatkinje, o obiteljskom i društvenom okružju iz kojega dolazi;
- o nastojanju oko života u radinosti, koji podliježe općemu pravilu o radu, u službi zajednici svakom vrstom aktivnosti, stavljajući „besplatno“ na raspolaganje sve sposobnosti, snage i iskustva, kako bi Družba mogla izvršavati svoje poslanje u Crkvi¹⁰⁴;

---

⁹⁶ DFIR 12.

⁹⁷ Usp. Rnb (Nepotvrđeno pravilo): „Ništa drugo stoga ne smijemo željeti, ništa drugo htjeti, neka nam ništa drugo nije milo i neka nas ne veseli osim Stvoritelj i Otkupitelj i Spasitelj naš, jedini pravi Bog, koji je potpuno dobro, svako dobro, svo dobro, istinsko i najveće dobro.“

⁹⁸ DFIR 36.

⁹⁹ Usp. DFIR 13, 38-41; Cost., čl. 11-15; Dir., čl. 11-15.

¹⁰⁰ Usp. Cost., čl. 11.

¹⁰¹ Usp. Cost., čl. 13.

¹⁰² Usp. Cost., čl. 15.

¹⁰³ Usp. DFIR 14; Cost., čl. 16-19; Dir. 16-19.

- o odricanju od vlasništva: „neka ništa ne stječu niti od koga što uzimaju nego, živeći u ovome svijetu kao hodočasnici i stranci¹⁰⁵, neka budu spremne na ponizno odricanje koje čini osobu slobodnijom za poslanje te je čini 'baštinicom kraljevstva nebeskoga'¹⁰⁶ ;
- o prepuštanju Božjoj providnosti i dobroti, kao što nas uči Marija od Propetoga Isusa Petković: „ništa vam neće nedostajati budete li imale pouzdanja u Boga¹⁰⁷;
- o nastojanju oko usvajanja osobnog i zajedničkog životnog stila koji odgovorno koristi materijalne stvari, kako bismo bile dosljednije u nasljedovanju poniznog i siromašnog Isusa, te sa sv. Franjom mogle klicati: „Bog moj i sve moje!¹⁰⁸
- o pročišćenju nutrine, o tome da se ništa za sebe ne zadrži, jer je pročišćenje srca i duha od temeljne važnosti kako se osoba ne bi vezala uz stvari¹⁰⁹ te kako bi bila pozornija za potrebite našega vremena.

3. *Pedagogija poslušnosti*¹¹⁰:

Isus Krist je savršeni uzor poslušnosti Bogu i vjernosti poslanju koje mu je povjerio Otac. U odgoju za odgovornu i aktivnu poslušnost potrebno je pomoći mladoj osobi:

- postati slobodnom, cijenjenom i ljubljenom osobom kako bi se darovala za poslušnost; prihvatiti spasenjski Božji plan te mu kao potpuni dar predati vlastitu volju, kao žrtvu same sebe kako bi se, u življenju bratstva, dalo svjedočanstvo postupnog stjecanja prave slobode¹¹¹, koja vodi ka tome da se čini ono što je Očevo¹¹²;
- razlučiti, prihvatiti i živjeti Božju volju „po primjeru Gospodina Isusa koji je svoju volju predao volji Očevoj¹¹³, a koja je nama izražena po Crkvi, zakonitim poglavaricama i vlastitome pravu Ustanove;
- nasljedovati Kristovu poslušnost: on je bio poslušan Ocu do smrti na križu¹¹⁴;
- rasti, u duhu poslušnosti, u ljubavi te dublje ulaziti u životno zajedništvo da si „po uzoru na Isusa Krista, u duhu ljubavi, uzajamno služimo i slušamo se uzajamnom i milosrdnom ljubavlju¹¹⁵.

B) Karizma: „Izražavamo svoju karizmu svjedočeći Očevu milosrdnu ljubav, nasljedujući Krista Raspetoga; ostajući vjerne duhu evanđelja i služeći Crkvi po primjeru sv. Franje Asiškoga i Marije od Propetoga Isusa Petković.¹¹⁶

Formirati za življenje karizme znači:

- upoznavati Utemeljiteljicu¹¹⁷, Ustanovu i njezinu duhovnu baštinu: povijest,

¹⁰⁴ Usp. Cost., čl. 19.

¹⁰⁵ ReV 22; Usp. Cost., čl. 16.

¹⁰⁶ ReV 22.

¹⁰⁷ MFI, 19. srpnja 1931.

¹⁰⁸ Usp. Lora 11; FF 265 (Pohvale svih časova): „Svemogućí, presveti, svevišnji i najviši Bože, svako dobro, vrhovno dobro, sve dobro.“

¹⁰⁹ Usp. MFI, studeni 1935.

¹¹⁰ Usp. DFIR 15; Cost., čl. 20-24; Dir., čl. 20-24.

¹¹¹ Usp. Cost., čl. 20.

¹¹² Usp. Lk 2, 49.

¹¹³ Cost., čl. 21.

¹¹⁴ Usp. Fil 2, 8.

¹¹⁵ Dir., čl. 23.

¹¹⁶ Dir., čl. 2.

¹¹⁷ Dir. 1989, 2.

- poslanje, duhovnost¹¹⁸;
- proučavati vlastito pravo¹¹⁹;
- razumijevati vrijednost našega sudjelovanja u franjevačkoj karizmi¹²⁰;
- učiti živjeti bratski život, molitveni život, apostolat, prakticanje zavjeta uz posebnosti našega načina¹²¹;
- učiti kako biti članica Ustanove koja u nju unosi svoj izvorni doprinos¹²².

Širina toga programa zahtijeva odgajateljice koje su kadre uskladiti osobne perspektive s dimenzijama koje će morati biti naglašene u pojedinim fazama formacijskoga hoda.

C) Život u zajednici: „Sjedinjene u ljubavi koju je Bog ulio u naša srca po Duhu Svetome, prihvaćamo se kao sestre. Velikodušno se zauzimamo za poslanje Družbe kako bismo postale sakramentom zajedništva.“¹²³

Duhovnost zajedništva znači sposobnost da se osjeti sestru u vjeri, u dubokome jedinstvu mističnoga Tijela, dakle kao onu koja mi pripada (...); dijeliti radosti i patnje sestara; naslućivati njihove želje i brinuti se za njihove potrebe; nuditi im istinsko i duboko prijateljstvo. Duhovnost zajedništva također je i nadasve kadra u drugoj vidjeti ono što je pozitivno, kako bi je prihvatila i cijenila kao Božji dar. Ona pretpostavlja da se znade *napraviti prostora* za sestru, tako da zajednički nose jedna drugoj terete. Bez toga duhovnoga hoda, malo bi pomogli izvanjski instrumenti zajedništva.

(...) Svetost i poslanje prolaze kroz zajednicu, jer se u njoj i preko nje uprisutnjuje Krist. Brat i sestra postaju sakrament Krista i susreta s njime, konkretna mogućnost, štoviše i nezatumljiva potreba kako bi se mogla živjeti zapovijed uzajamne ljubavi, a time i trojstvenoga zajedništva.

(...) Ponovo se, također, otkriva božanska i ljudska vrijednost nesebičnog bivanja zajedno, kao učenici i učenice oko Krista Učitelja, koji dijele i trenutke opuštanja i rasonode.¹²⁴

Da bi se osoba formirala za pozitivno življenje zajedništva i različitih odnosa s drugima, potrebno je:

- Naučiti živjeti u redovničkoj zajednici i prihvatiti je kao vazmenu stvarnost, „doživljavajući u sestrinskom zajedništvu mističnu prisutnost uskrsloga Gospodina“¹²⁵, u vjeri i iskrenoj ljubavi koja odbacuje individualizam.
- Živjeti život zajednice u povjerenju, u uzajamnom poštovanju, u dijalogu, u dijeljenju i u suradnji na zajedničkom projektu, kako bi se promicao naš ljudski i duhovni rast u skladnom i djelotvornom suživotu.¹²⁶

¹¹⁸ Usp. Cost., čl. 87.

¹¹⁹ Cost., čl. 191 § 3.

¹²⁰ Usp. Cost., čl. 1; 3; Dir., čl. 1 § 4.

¹²¹ Usp. DIC.

¹²² Usp. Cost., čl. 39; 44; 51; 79; Dir., čl. 51 § 1.

¹²³ Cost., čl. 38.

¹²⁴ Usp. IRC 29.

¹²⁵ Cost., čl. 40.

¹²⁶ Usp. Cost., čl. 39.

- Nastojati biti zajedno i zahvaljivati Bogu za prisutnost sestara, shvaćenu kao uzajamni dar milosti.¹²⁷
- Posvijestiti si da je redovnička zajednica crkvena zajednica koja ovdje i danas konkretno uprisutnjuje Crkvu, Kristovo Tijelo i sakrament Kraljevstva, te stoga zahtijeva posebnu crkvenu osjetljivost, otvorenost mjesnoj i univerzalnoj Crkvi¹²⁸, iskrene odnose s drugim redovnicima, s pastirima¹²⁹ i laicima.
- Rasti u sudjelovanju u Božjoj ljubavi i u ljubavi Crkve prema svijetu¹³⁰ i prema svim osobama s kojima se susrećemo¹³¹, znati usvojiti pozitivne vrednote kulturnoga ozračja, naučiti poštivati različitosti kako bi se mogle prihvaćati i kako bi se mogao voditi dijalog u pluralističkome svijetu, obogaćujući ga vrednotama naše karizme i naše duhovnosti.
- Biti stručnjakinje za potrebe svijeta gledanoga Božjim očima, gledajući u budućnost s okusom uskrsnuća, spremne nasljedovati primjer Kristov, koji je među nas došao dati život, dati ga u izobilju.¹³²

D) Apostolski život: „Apostolsko djelovanje pripada karizmi Družbe: svjedočiti milosrđe i dobrotu Boga Oca životom i apostolskim djelima evangelizacije, odgoja i ljubavi, pozorne na znakove vremena. U prisnome jedinstvu s Bogom sestre pronalaze snagu i poticaj za naviještanje radosne vijesti. Apostolsko djelovanje izvršava se u Crkvi, za Crkvu i s Crkvom.“¹³³

Riječ je o tome da se osobi pomogne da se umije na prikladan način zauzimati u stvarnome služenju Crkvi i potrebitoj braći¹³⁴, što je u skladu s karizmom Kćeri Milosrđa.

Potrebno je formirati osobu da bude spremna djelovati i djelotvorno služiti. Stoga je potrebno:

- Steći ispravno poimanje „apostolata“ kao poslanja koje otkriva spasenjsku Božju ljubav.
- Imati osjetljivost, spremnu na djelo, prema onima kojima je poslanje usmjereno, s posebnom pozornošću za: mlade, siromašne, one koji trpe i marginalizirane.¹³⁵
- Postupno se vježbati u konkretnim oblicima služenja, kompetentno, koristeći se prikladnim metodama, s kreativnom hrabrošću, ustrajno, nesebično i s crkvenim osjećajem.

2.2.4. Sadržaji

¹²⁷ Usp. Cost., čl. 40.

¹²⁸ Usp. Cost., čl. 56; Dir., čl. 67 § 1.

¹²⁹ Usp. Cost., čl. 24; 87 § 5; Dir., čl. 24.

¹³⁰ Usp. Cost., čl. 27.

¹³¹ Usp. MFLc 1947.

¹³² Usp. Iv 10, 10; IRC 9.

¹³³ Cost., čl. 56.

¹³⁴ Usp. Cost., čl. 79; 98.

¹³⁵ Usp. ReV 30: „Braća i sestre uistinu su pozvani liječiti ranjene, pridizati pale, pozivati izgubljene.“

Sadržaji formacije, bilo početne bilo trajne, integralni su i postupni, te poštuju različite dimenzije: ljudsku, duhovnu i karizmatiku, koje su opisane i ne prikladan način raščlanjene u u ovome *Ratio*.

2.3. USVAJANJE SADRŽAJA

Reći „da“ Gospodinovu pozivu osobno prihvaćajući dinamiku rasta u zvanju i neotuđivu odgovornost svake pozvane osobe da vlastiti život otvori djelovanju Duha Svetoga – to znači velikodušno proći formacijski put, s vjerom prihvaćajući posredništva koje Gospodin i Crkva nude.¹³⁶

Riječ je, dakle, o trajnome suočavanju s vlastitom osobnom savješću i s osobnom odgovornošću, kako bi se u nutrini prigrlile vrednote redovničkoga života te istodobno ponuđeno životno pravilo, tako da sestra u samoj sebi pronade opravdanje za učinjena opredjeljenja te, u Duhu Svetome, njihovu temeljnu dinamiku. Potrebno je pronaći prikladnu ravnotežu između formacije skupine i formacije pojedine osobe, između poštivanja rokova predviđenih za svaku fazu formacije i njihove prilagodbe ritmu svake sestre.¹³⁷

U nastavku ćemo ukratko ukazati na glavne uvjete kako bi životno usvajanje opisanih dimenzija bilo moguće i plodno.

2.3.1. Upoznavanje i postupno proživljavanje sadržaja

Formacija nužno uključuje trud oko upoznavanja vrednota našega poziva, koje nisu same po sebi razumljive te je potrebno da budu objašnjene, usvojene umom te „kušane“ srcem, u promišljanju, razmatranju, kontemplaciji.

Osim toga, te vrednote moraju iz glave i iz srca doći u život, dakle biti predmetom „inicijacije“¹³⁸ te se pretočiti u iskustvo, nove načine ponašanja, u obraćenje, u djelovanje. Riječ je o sudjelovanju u karizmi Utemeljiteljice, koja se očituje kao iskustvo Duha te se nama prenosi kako bismo je živjele, čuvale, produbljivale i neprestano razvijale.¹³⁹ Potrebno je, dakle, mlade staviti u formaciju, a kod zavjetovanih, koje su u stanju „izvršavati“ i „imati iskustvo“ zajedništva s Bogom u zajednici, promicati služenje i prakticiranje zavjeta prema našem posebnom načinu.

To iskustvo rasta i sazrijevanja nije uvijek pravocrtni i stalni napredak, nego podrazumijeva redovite i povremene provjere kako bi se popravio hod. Oblici i vremena tih provjera planiraju se za svaku fazu formacijskoga hoda.

2.3.2. Osobna zadaća

Sama je osoba ta koja mora uzeti u svoje ruke i odgovorno voditi svoje formacijsko iskustvo te biti poučljiva Duhu, trudeći se oko aktivne suradnje s odgojiteljicom kako bi mogla vjerno odgovoriti na milost božanskoga poziva.¹⁴⁰

---

¹³⁶ Usp. VC 65.

¹³⁷ Usp. DFIR 29.

¹³⁸ Usp. DFIR 47.

¹³⁹ MR 11.

¹⁴⁰ Usp. Cost., čl. 69; 88.

U svojem najdubljem vidu, formacija je tajni dijalog između najneposrednije uključenih osoba: Boga koji poziva i mlade osobe koja odgovara; ona je igra dviju sloboda i dviju ljubavi. Duh Sveti vodi do neprestanih obraćenja te potiče na djelovanje u skladu s njegovim nadahnućima, jačajući unutarnjega čovjeka.¹⁴¹

Nakon Duha Svetoga, prvi i nedokučivi sudionik formacije, koji snosi za nju primarnu odgovornost, jest osoba koja „se formira“ i „dopušta da je se formira“ s punom sviješću i slobodom. Potrebno ju je često i živo podsjećati na njezinu odgovornost.¹⁴² Ona sama, po božanskome nadahnuću i u vjernosti našim pravilima, svojemu odricanju i predanju može i mora udahnuti vlastiti stil u velikodušnosti i u kontinuitetu. Na pozvanoj je osobi da uspostavi osobni odnos s Kristom te da dadne slobodni i uvijek iznova obnavljani odgovor na zahtjeve poziva.

Zadaća je pozvane osobe prihvatiti, u nutrini prigrliti i usvojiti djelovanje milosti i svu formacijsku pomoć koju prima. U svakome slučaju, formacija je u izvjesnome smislu jedinstvena, dio neponovljive unutarnje povijesti svake pozvane.

Formacija treba biti personalizirana¹⁴³, a sve strukture trebaju biti u službi osobama.

Živa svijest o vlastitoj odgovornosti potiče pozvanu osobu da ponizno traži sve moguće potpore, kod Boga (budnost, molitva) i kod njegovih providonosnih sredstava (otvorenost duhovnome vodstvu, poučljivost prema odgojiteljicama).

2.3.3. Praćenje

Nakon Boga i pozvane osobe, najpresudniju ulogu imaju odgojiteljice, one koje su izravno za to zadužene te, također, i one koje im pomažu, bilo osobno bilo kao skupina.

DFIR daje odgojiteljicama četiri zadaće koje neupitno trebaju ostvarivati:

1. Razlučiti autentičnost poziva na redovnički život i odgovajati za razlučivanje. Riječ je o trajnome uspoređivanju impulsa koji dolaze od Boga i onih koji dolaze od ljudskih nagnuća unutar svake osobe. Razlučivanje se nameće kao konstanta na putu sazrijevanja vjere i poziva. Njezin je cilj tražiti i iščitavati Božju volju, s iskrenom željom da se osoba prikloni Bogu.
2. Pratiti osobu putem redovitih kontakata i razgovora, kako bi ju se savjetovalo, podržavalo, kako bi joj se ulijevala sigurnost, kako bi ju se ispravljalo i poticalo u skladu s ritmom, iskustvima i zahtjevima pozvane osobe.
3. Podrška na doktrinarnom, duhovnom i praktičnom polju, pri čemu trebaju voditi računa o osobnim potrebama, o vrednotama Ustanove i o budućim odgovornostima.
4. Provjeravati, u ime Crkve i Ustanove, jesu li postignuti ishodi u svakoj fazi dostatni.

2.3.4. Važnost odgojnog ozračja zajednice

---

¹⁴¹ Ef 3, 16.

¹⁴² Usp. DFIR 29.

¹⁴³ Usp. DFIR 29, 51.

„Naša formacija odvija se u zajednici i sve su naše zajednice pozvane biti odgojne.“¹⁴⁴

Odgojna zajednica (...) stvara ozračje u kojemu raste i dozrijeva, u duhu Utemeljiteljice, osobni identitet i odgovor na primljeni poziv. Produbljivanje karizmatškoga identiteta događa se, ponajprije, u živom doticaju s odgojiteljicama i sestrama s kojima se dijele ista životna iskustva, isti izazovi koje postavlja društvo te tradicije Ustanove. Ta zajednica, dakle, uvijek ostaje mjestom životne sinteze formativnoga iskustva. „Vjernost vlastitoj karizmi valja produbljavati upoznavanjem, svakim danom sve širim, povijesti naše Ustanove, njezinog posebnog poslanja i duha Utemeljiteljice, uz istovremeni trud da je se utjelovi u osobnom i zajedničkom životu.“¹⁴⁵

Pozvana osoba, u svojem iskustvu, mora biti živi član određene zajednice. Kvaliteta te zajednice očito je presudna: „Odgojna je u mjeri u kojoj svakome od svojih članova omogućuje rasti u vjernosti Gospodinu u skladu s karizmom Ustanove.“¹⁴⁶

„Obilježje odgojne zajednice jest autentično življenje vrednota evanđelja i naše karizme, prema ovim dimenzijama:

- a) autentična osobna i zajednička duhovnost,
- b) bratska i milosrdna ljubav,
- c) radinost i velikodušna otvorenost potrebama drugih,
- d) franjevačko siromaštvo i jednostavnost,
- e) svjedočenje radosti što smo posvećene,
- f) spremnost na dijalog sa svima.“¹⁴⁷

To za nas znači da svaka ima pravo nalaziti se u ozračju prožetom gorljivošću, koje je „nosi“ kako bi živjela sa susestrama koje su joj potpora i poticaj, a na poseban to način mora biti poglavarica. Odnosi među osobama u bratstvu bit će prožeti jednostavnošću i povjerenjem, zasnovanima na vjeri i ljubavi. Bratstvo se izgrađuje svaki dan, po djelovanju Duha Svetoga, ako se dopušta Božjoj riječi da ga prosuđuje i obraća, ako se pokori dopusti da ga pročišćava, a euharistiji da ga izgrađuje.¹⁴⁸ Ono jača zajedništvo uzajamnim i velikodušnim pomaganjem te prijateljstvom i dijalogom, uz duh siromaštva. U zajednici se mora moći naći duhovno ozračje, životna skromnost te apostolski zanos koji će nam pomagati nasljedovati Krista u skladu s radikalnošću našega posvećenja.¹⁴⁹ Poglavarice će gledati, kao poslanje koje im je vlastito, izgrađivati takvu zajednicu u Kristu.

Zadaća je mjesne poglavarice u odgojnoj zajednici:

- animirati zajednicu svjedočenjem vrednota poziva;
- služiti osobi kako bi postupno preuzela svoje odgovornosti u bratstvu;
- jamčiti dosljednost formacije i jedinstvo skupine odgojiteljica te suradnju svijui. Na njoj je, također, ostati u kontaktu s vrhovnom poglavaricom.

---

¹⁴⁴ Dir. Ad Exp., čl. 70 & 3.

¹⁴⁵ Usp. CHF 10b.

¹⁴⁶ DFIR 27.

¹⁴⁷ Dir., čl. 70 & 3.

¹⁴⁸ Usp. 2Lf 25-26; FF 190 (Pismo vjernicima, 2. inačica): „Činimo, dakle, plodove dostojne pokore. I ljubimo bližnje kao sebe same.“

¹⁴⁹ Usp. DFIR 27.

Kad je riječ o obdržavanju redovničke stege, i magistra i sudionice u formaciji ovise o mjesnoj poglavarici.¹⁵⁰

Zadaća je vrhovne poglavarice:

- koordinirati formacijske programe;
- usavršavati strukture koje su nužne za formaciju;
- promicati mentalitet trajne obnove jamčeći trajnu formacijsku prilagodbu odgojiteljica;
- „odobriti i ažurirati 'Ratio formationis' Družbe“¹⁵¹,
- provjeravati njegovo provođenje.

2.3.5. Trajna otvorenost djelovanju Duha Svetoga

„Svaka je sestra odgovorna za svoju formaciju bivajući poučljiva Duhu Svetome.“¹⁵² Istinska je formacija, u konačnici, otajstvo milosti i nadnaravno djelo, premda se ostvaruje po ljudskim posredništvima i zahvatima. Duh sveti poziva, nadahnjuje, podupire, pokazuje putove i puše kako želi.¹⁵³

Čitavo se formacijsko djelo treba odvijati u ozračju žive vjere, djelatne poniznosti i žarke molitve. Povlašteno mjesto trebaju imati dva stava: nastojanje oko razlučivanja Božje volje i sposobnost da se to čini; te iskrena otvorenost da se nasljeđuju upute i poticaji *unutarnjega Učitelja*.

3. SUDIONICI U FORMACIJI

„Bog Otac, u trajnome daru Krista i Duha, izvanredni je odgojitelj onoga tko mu se posvećuje. No, u tom se djelu on služi ljudskim posredništvom, stavljajući uz bok onoga koga poziva neku stariju braću i sestre.“¹⁵⁴

2.4. Naši formacijski uzori

- 2.4.1. Krist raspeti i milosrdni, koji se je prvi posvetio Ocu
- 2.4.2. Blažena Djevica Marija
- 2.4.3. Sv. Franjo Asiški
- 2.4.4. Naša utemeljiteljica Marija od Propetog Isusa Petković

2.5. Crkva i „osjećaj Crkve“

U Crkvi redovnici i redovnice primaju ono što im služi za hranu krsnoga života i redovničkoga posvećenja. U njoj uzimaju kruh života sa stola Božje riječi i Tijela Kristova. „Osjećaj Crkve jest svijest da se pripada narodu na putu.“ Upravo se zato formacijsko djelo nužno ostvaruje u zajedništvu s Crkvom, čija su redovnici djeca, te u sinovskoj poslušnosti vlastitim pastirima.¹⁵⁵

---

¹⁵⁰ Dir., čl. 70 & 4.

¹⁵¹ Cost., čl 71.

¹⁵² Cost., čl. 69.

¹⁵³ Usp. LOrd 50-51; FF 233 (Pismo čitavome Redu): „Svemoćni, vječni, pravedni i milosrdni Božje, podari nama bijednima da, snagom tvoje ljubavi, činimo ono što znamo i što ti želiš, te da uvijek želimo ono što je tebi milo kako bismo, iznutra pročišćeni, iznutra prosvijetljeni i zapaljeni vatrom Duha Svetoga, uzmošli nasljedovati stope tvojega ljubljenoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista.“

¹⁵⁴ VC 66.

2.6. Pozvana osoba

Sama pozvana osoba ima odgovornost reći 'da' primljenome pozivu. Put njezina poziva podsjeća na putovanje Božjega naroda u Izlasku, kao i na polagani razvoj učenika koji su bili „spora srca da vjeruju“, ali na kraju izgaraju od revnosti kad im se očituje uskrslu Gospodin. To pokazuje do koje točke formacija mora biti personalizirana. Radi se, dakle, o tome da se osoba ozbiljno suoči sa svojom savješću i odgovornošću kako bi iznutra prihvatila vrednote redovničkoga života te istovremeno pravilo života koje joj nude njezine odgojiteljice.¹⁵⁶

Pozvana osoba mora naučiti živjeti u uvjerenju da je Bog uvijek gleda, ljubi i poziva. To joj omogućuje shvatiti i usvojiti način duhovnoga života koji je tipičan za redovničko zvanje: učiniti svoj život poslušnim i vjernim „odgovorom“, u duhu slobodne i radosne ovisnosti, dopuštajući da bude vođena putovima Božjim.

2.7. Odgojiteljice

Duh Isusa uskrsloga uprisutnjuje se i djeluje preko cjeline crkvenih posredništava. Čitava redovnička tradicija Crkve svjedoči o presudnoj ulozi odgojitelja za uspjeh formacijskoga djela.¹⁵⁷

Majka Utemeljiteljica, osvrćući se na djelovanje magistra i poglavarica, kaže nam: „Ti, kćeri moja, moraš znati voditi različite duše i karaktere. (...) Ne možeš sa svima postupati na isti način. S nekim je temperamentima potrebno koristiti strogost i silu, dok bi to za profinjenu dušu bila smrt. Svaka ima svoj odgoj i sa svakom trebaš postupati prema njezinu stanju.“¹⁵⁸

Odgojiteljice moraju biti vrsne poznavateljice puta traženja Boga, kako bi i druge mogle pratiti u tome hodu.¹⁵⁹ Na njima je teška odgovornost razlučiti je li osoba pred njom uistinu pozvana i pokazuje li znakove za to (vidjeti u dodatku), kako bi je potom podržavala u njezinu odgovoru i pomagala „živjeti po Duhu“.¹⁶⁰ Na taj način odgojiteljice bivaju poniznim službenicama i suradnicama Duha Svetoga.

Čitavo djelo formacije plod je suradnje sestara odgovornih za formaciju i mladih sestara, prema osobitoj tradiciji naše Ustanove.¹⁶¹

Njihova je zadaća razlučiti autentičnost poziva na redovnički život u početnoj fazi te pomoći mladim redovnicama kako bi dobro vodile svoj osobni dijalog s Bogom, otkrivajući istodobno putove za koje se čini da Bog želi da one po njima napreduju. Jedna od glavnih zadaća sestara odgovornih za formaciju jest bdjeti da novakinje i zavjetovane mlade sestre uistinu imaju vodstvo duhovne pratiteljice. Odgojiteljice moraju ponuditi kvalitetnu doktrinarnu i praktičnu pomoć koja na prikladan način prati faze formacije u kojima se nalaze.¹⁶²

---

¹⁵⁵ Usp. DFIR 22; 23; 24.

¹⁵⁶ Usp. DFIR 29.

¹⁵⁷ DFIR 30.

¹⁵⁸ Smjernice za poglavarice i magistre, str. 57.

¹⁵⁹ Usp. VC 66.

¹⁶⁰ Rim 8, 14; Gal 5, 16-18; Usp. EE 44.

¹⁶¹ Usp. DFIR 32.

¹⁶² Usp. DFIR 30.

2.8. Formacijska skupina

Članice formacijske skupine moraju djelovati složno, živo svjesne svoje zajedničke odgovornosti. Pod vodstvom poglavarice neka budu u najprisnijem jedinstvu duha i djelovanja, te neka oblikuju složnu obitelj, među sobom i s onima koje moraju odgajati. Ništa manje nije potrebna trajna povezanost i suradnja među sestrama odgovornima za različite etape formacije.¹⁶³

Moraju postupno provjeravati i vrednovati put koji su ostvarile one za koje skrbe, u svjetlu plodova Duha, te također prosuditi ima li djevojka koja se osjeća pozvanom sposobnosti koje se traže u danom trenutku Crkve i Ustanove.¹⁶⁴

2.9. Vlast

Prema evanđeoskoj logici, ona je isključivo služenje.¹⁶⁵ Služi prvenstveno da bi, zajedno sa sestrama, izgrađivala „bratske zajednice u kojima se traži Boga i nadasve ga se ljubi“ te kako bi ih uže povezivala s njihovim evanđeoskim korijenima.¹⁶⁶ Njezina je prvotna zadaća, dakle, duhovno, zajedničarsko i apostolsko animiranje, uz nastojanje da se održi ravnoteža između različitih aspekata života zajednice: molitve i rada, apostolata i formacije, truda i odmora.¹⁶⁷

Vlast kojoj se u zajednicama duguje pozornost i poštovanje, također i temeljem zavjetovane poslušnosti, postavljena je da bi služila bratstvu, njegovoj izgradnji, postizanju njegovih duhovnih i apostolskih ciljeva.¹⁶⁸

2.9.1. Vrhovna poglavarica i njezino vijeće

- Odobrava i ažurira *Ratio formationis* Družbe¹⁶⁹ te imenuje Skupinu za permanentnu formaciju na razini Družbe.
- Generalna uprava pozvana je dati odgovor na poteškoće sadašnjega trenutka te na perspektive koje se otvaraju za budućnost.
- Potiče i usmjerava duhovne i formacijske inicijative koje se ostvaruju u Družbi: formaciju, sestrinske susrete, susrete poglavarica, dane duhovnosti i druge različite projekte, podupirući ih prije svega molitvom.
- Imenuje sestru odgovornu za pastoral mladih zvanja, na razini Družbe.

2.9.2. Provincijalna poglavarica i njezino vijeće

- Zauzima se u planiranju i ostvarivanju sustavnog pastorala zvanja te u drugim formacijskim inicijativama u svojoj provinciji, zajedno s odgovornim sestrama, također odobravajući njihove programe.

---

¹⁶³ Usp. DFIR 32.

¹⁶⁴ Usp. DFIR 30.

¹⁶⁵ Usp. Rb; FF 14: „I neka se sjete ministri-sluge da Gospodin kaže: 'Nisam došao da budem služen, nego da služim'; jer im je povjerena briga za duše braće.“

¹⁶⁶ VFC 49.

¹⁶⁷ Usp. VFC 50.

¹⁶⁸ VFC 48.

¹⁶⁹ Cost. čl. 71.

- Prati inicijative kako bi se na području provincije ostvarivao djelotvoran i objedinjen pastoral zvanja.
- Imenuje sestru odgovornu za promicanje i animiranje zvanja, odgojiteljice i skupine za formaciju u provinciji te osniva eventualne strukture u tu svrhu.

2.9.3. *Mjesna poglavarica*

- Objedinjuje sva nastojanja kako bi se izgrađivala zajednica koja joj je povjerena te kako bi bila usmjerena ka življenju evanđeoskih ideala bratstva, opraštanja, dijaloga, suradnje i služenja.¹⁷⁰
- Gaji posebnu pozornost prema mladim sestrama za vrijeme njihove formacijske faze te jamči da čitava zajednica bude odgojna.¹⁷¹
- Potiče zajednicu na neprestanu molitvu za zvanja.¹⁷²
- Trudi se kako bi čitava zajednica postala svjesna važnosti ponuđenih inicijativa, bilo onih koje se odnose na pastoral zvanja bilo na formaciju, zahtijevajući ozbiljno i aktivno sudjelovanje.
- Otvorena je za stavljanje na raspolaganje osoba i prostora za ostvarivanje iskustava koja promiču zvanja i formaciju: trenutaka molitve, duhovnih obnova, karitativnoga služenja, misija i drugih inicijativa.

---

¹⁷⁰ Usp. Cost., čl. 157 § 1.

¹⁷¹ Dir. Cost., čl. 157 § 3.

¹⁷² Usp. MFI 1928; 1963; PF 1993.

2.10. Zajednica

Redovnice u formaciji u okrilju svoje zajednice trebaju moći naći duhovno ozračje, skromnost života i apostolski zanos koji su kadri privući ih da nasljeđuju Krista u skladu s radikalnošću njihovoga posvećenja.¹⁷³

Svaka zajednica Kćeri Milosrđa ima na umu da nova zvanja zahtijevaju obnovljene zajednice, sigurne u svoj identitet, radosne što mogu snažno i sa svježinom izražavati vlastitu karizmu, na službu Bogu, Crkvi, čovječanstvu.

2.11. Sestra

Osjeća se osobno pozvanom:

- davati svjedočanstvo radosti i vjernosti u življenju vlastitoga poziva;
- davati svoj osobni doprinos inicijativama koje predlažu sestre odgovorne za formaciju;
- zauzeto čitati i razmatrati dokumente koji se odnose na formaciju, koje izdaje Crkva ili Družba.

Svaka sestra i svaka zajednica suodgovorne su za budućnost Družbe, po svom svjedočanstvu i molitvenom životu.¹⁷⁴

---

¹⁷³ DFIR 27.

¹⁷⁴ Usp. Cost., čl. 72.

3. VAŽNOST TRAJNE FORMACIJE: Okosnica našega života

Nakon dubljeg promišljanja o našem identitetu i temeljnim aspektima formacije, važno je da pojam trajne formacije, kao okosnice koja obuhvaća čitavu našu egzistenciju, bude jasan, od početka razvoja poziva do završetka našega života.

Majka Utemeljiteljica u svojim pobudnicama potvrđuje to poimanje: „*Drage kćeri, svakoga dana, sve do smrti, moramo se odgajati!*“ Stoga, čitav život ustrajno promičimo našu duhovnu, teološku, kulturnu i praktičnu formaciju, u mogućoj i razumnoj mjeri i na prikladni način. Poglavarice nastoje svakoj sestri osigurati prikladna sredstva i vrijeme.¹⁷⁵ Zato je važno da se svaka posvećena osoba formira za takvu slobodu da čitav život može učiti, u svako vrijeme i u svakoj životnoj odbi, u svakom ljudskom ozračju i okružju, od svake osobe i od svake kulture, dopuštajući da je pouči svaki fragment istine i ljepote na koje oko sebe nailazi. No, nadasve, morat će naučiti dopuštati da je formira svakodnevni život, njezina zajednica i njezina braća i sestre; da je formira ono što je oduvijek formiralo, bilo redovito ili izvanredno: molitva i apostolski trud, u radosti i patnji, do smrtnoga časa.

Zbog svega toga možemo reći da je formacija cjeloživotni projekt. Nužna je obnova i podanašljenje, osobno i zajednice, kako bi se bolje služilo poslanju. Stoga, programi naše formacije moraju se usmjeravati prema tome cilju. Ono što započinje u početnoj formaciji ne smije prestati s vječnim zavjetima, nego se treba protegnuti na cijeli život. Drugim riječima, početnu formaciju treba živjeti u perspektivi trajne formacije, jer „formacija nije samo pedagoško vrijeme pripreme za zavjete, nego je način teološkoga mišljenja o samom posvećenom životu“¹⁷⁶.

3.1. Narav i svrha

„*Sestre moje, redovnica se mora odgajati čitavog svog života i svaki dan mora napredovati u božanskoj mudrosti i savršenstvu.*“¹⁷⁷

Trajna nam formacija pomaže biti vjernima našem posvećenju te nam omogućuje razumjeti stanje našega vremena i potrebe Crkve, kako bismo bile znakom nade, ljubavi i milosrđa u današnjemu svijetu.¹⁷⁸ Riječ je o unutarnjem zahtjevu samoga redovničkog posvećenja. Formacijski proces ne svodi se samo na svoju početnu fazu, budući da posvećena osoba, zbog ljudskih ograničenja, nikada neće moći držati da je u potpunosti dosegla same Kristove osjećaje.

U trajnoj se formaciji usvaja karizma, kao iskustvo Duha koje traje. Ona se prenosi da bi se živjela, čuvala, produbljivala i trajno razvijala u jedinstvu s Kristovim Tijelom u njegovom neprestanom rastu.¹⁷⁹ Svrha trajne formacije jest pratiti posvećenu osobu programom koji se proteže na cijeli život. Nitko ne može sebe izuzeti od njegove primjene na vlastiti ljudski i redovnički rast; baš kao što ne može misliti da se može samodostatno upravljati svojim životom. Nijedna se životna faza ne može smatrati toliko sigurnom i revnom da bi isključila prigode za posebna osviještenja, kako bi se zajamčila ustrajnost u vjernosti; i ne postoji životna dob koja bi za se mogla reći da joj dozrijevanje osobe više nije potrebno.¹⁸⁰

---

¹⁷⁵ Cost., čl. 103.

¹⁷⁶ IRC 15.

¹⁷⁷ MFI 22. veljače 1942.

¹⁷⁸ Dir., čl. 103 § 1.

¹⁷⁹ Usp. DFIR 67.

¹⁸⁰ VC 69.

Posebni ciljevi

- Živjeti postupno i trajno suobličavanje Kristu Raspetome, neprestano provjeravajući vjernost Gospodinu, u poučljivosti Duhu, u pozornosti na znakove vremena.¹⁸¹
- Živjeti na putu obraćenja i obnove, u pozivu koji je zapečaćen vječnim zavjetima.¹⁸²
- Oživljavati u današnjemu vremenu, u zajedništvu sa sestrama, iskustvo Franje Asiškoga i Majke Marije Petković, tako da Družba po svakoj svojoj članici odgovara na povijesne izazove Crkve i svijeta.
- Živjeti bratstvo u njenoj egzistencijalnoj stvarnosti kao prvotno mjesto trajne formacije.
- Uključivati u formaciju svaku pojedinu redovnicu i čitavu zajednicu.

a) Svaka je sestra pozvana:

- Nastavljati proces sazrijevanja i objedinjavanja osobnosti, prema životnome projektu u našoj Družbi.
- Osobno preuzeti zadaću vlastite formacije i formacije zajednice.
- Razvijati poziv redovnice – franjevke – učenice, prema našoj karizmi u zajedništvu s mjesnom Crkvom.¹⁸³
- Svakoga dana produbljivati osjećaj pripadnosti Družbi i franjevačkoj obitelji, nastojeći vjerno i s ljubavlju živjeti njihov duh.
- Svakodnevni život učiniti svjedočanstvom i navještajem spasenja.

b) Zajednica je pozvana:

- Trajno obnavljati svijest da je ona redovnička obitelj zasnovana na evanđelju i na nasljedovanju Krista Raspetoga¹⁸⁴, te da je posvećena radi osobita poslanja. Ona trajno teži:
- za vlastitom izgradnjom u duhu bratstva – zajedništva; dakle – za uzajamnim prihvaćanjem, dijeljenjem, potporom i služenjem¹⁸⁵,
  - za svjedočenjem Boga i vrednota Kraljevstva,
  - za jedinstvom nakana i suradnjom s mjesnom Crkvom,
  - za promicanjem bratskoga društva zasnovana na pravednosti i miru.¹⁸⁶

c) Poglavarice su pozvane:

- Pobuđivati sigurnosti vjere.¹⁸⁷
- Promicati jedinstvo.¹⁸⁸

---

¹⁸¹ DFIR 67.

¹⁸² Usp. ReV 8: „Neka u sebi trajno izgrađuju stan i prebivalište onome koji je Gospodin Bog svemogućí, Otac i Sin i Duh Sveti, tako da nepodijeljena srca rastu do sveopće ljubavi trajno se obraćajući Bogu i bližnjemu.“

¹⁸³ Usp. ReV 32: „I uvijek podložni svetoj Crkvi, čvrsti u katoličkoj vjeri, neka obdržavaju siromaštvo, poniznost i sveto evanđelje Gospodina našega Isusa Krista, što su čvrsto obećali.“

¹⁸⁴ Usp. 2Dir., čl. 23.

¹⁸⁵ Usp. 3Cost., čl. 94.

¹⁸⁶ Usp. 3Cost., čl. 130.

¹⁸⁷ ET 25.

¹⁸⁸ Cost., čl. 157 § 1.

→ Biti, u odnosu na zajednicu, u službi razlučivanja Božje volje, u skladu s njezinim životnim projektom i poslanjem.¹⁸⁹

Zadaća je *viših poglavarica* jamčiti i promicati formacijski proces, osiguravajući za nj uvjete te nudeći prikladna sredstva i inicijative.¹⁹⁰

3.2. Plan formacije

U trajnoj formaciji posebnu pozornost valja pokloniti:

a) Ljudskoj dimenziji:

- Razvoju uravnotežene i odrasle osobnosti.
- Afektivnome integritetu, vedrini duha, ljubavi prema životu, dosljednosti između onoga što se govori i onoga što se čini.
- Profesionalnome usavršavanju u skladu s razvojem struke.
- Sve dubljoj inkulturaciji u okruženju u kojemu se živi.

b) Duhovnoj dimenziji:

- Produbljivanju vjere i smisla redovničkih zavjeta.
- Napredovanju u slušanju Božje riječi, u liturgijskom i molitvenom životu.¹⁹¹
- Dubljem razumijevanju biblijskih, teoloških i liturgijskih zasada kultura u kojima se živi.

c) Karizmatskoj dimenziji:

- Sve boljem upoznavanju naše Majke Utemeljiteljice, karizme, povijesti i duha Družbe, tako da ih se sve više živi, kako na osobnoj razini tako i na razini zajednice.
- Svjedočenju, na osobnoj razini i razini zajednice, Očeva milosrđa prema svakoj osobi.
- Promicanju sudjelovanja u sustavnome tečaju franjevačke duhovnosti kako bi se sestra što bolje pripravila, po mogućnosti u Rimu.

d) Crkvenoj dimenziji:

- Držanju koraka s Učiteljstvom Crkve.
- Živom sudjelovanju u životu Crkve, u skladu s našom karizmom.
- Otvorenosti novim inicijativama, osuvremenjenju pastoralnih djelatnosti obzirom na sadržaje i metode te poboljšanju suradnje u apostolatu.

---

¹⁸⁹ Usp. ReV 25: „Na svim zborovima koje održavaju neka najprije traže kraljevstvo Božje i pravednost njegovu i neka se potiču da bi Pravilo koje su obećali obdržavati, mogli bolje vršiti i vjernije slijediti stope Gospodina našega Isusa Krista.“

¹⁹⁰ Usp. Cost., čl 71.

¹⁹¹ Usp. ReV 11: „Usklađujući se potpuno sa svetim evanđeljem neka braća i sestre duhom razmatraju i čuvaju riječi našega Gospodina Isusa Krista, koji je riječ Očeva, i riječi Duha Svetoga, koje su duh i život.“

3.3. Provjera

Provjeravamo svoj put formacije na razini Kongregacije, provincija i zajednica, putem:

- preispitivanja života u zajednicama;
- osobnog razgovora, radi postupnoga sve većeg obraćenja, s nekom od sestara ili s duhovnim pratiteljem;
- mjesečne duhovne obnove i duhovnih vježbi;
- prikladnih pomagala.

Radi toga vodimo računa o:

- osobnome odnosu s Bogom, sa samima sobom, sa sestriškom, crkvenom i društvenom zajednicom;
- sazrijevanju u redovničkome identitetu Kćeri franjevačkog Milosrđa;
- osobnome trudu da se suobličimo Kristu raspetome i milosrdnome, poslušnome, siromašnome i čistome, usvajajući njegove stavove¹⁹²;
- potvrđivanju Božjega prvenstva kod donošenja odluka¹⁹³;
- rastu osjećaja pripadnosti vlastitoj redovničkoj obitelji i rastu suodgovornosti;
- zdravom kritičkom i konstruktivnom osjećaju u odnosima s društvenom stvarnošću u kojoj se živi i djeluje;
- uključivanju u život mjesne Crkve¹⁹⁴ i u društveno okruženje;
- nastojanju, osobnom i zajednice, da se živom održi ljubav prema Isusu raspetome, prema Djevici Mariji, sv. Franji Asiškome i našoj Majci Utemeljiteljici.

---

¹⁹² Usp. Cost., čl. 137.

¹⁹³ Usp. ReV 15: „Oni koji zavjetuju čistoću poradi kraljevstva nebeskoga brinu se za ono što je Gospodnje i ništa drugo nemaju činiti osim ići za voljom Božjom i njemu ugađati.“

¹⁹⁴ Usp. Cost., čl. 15.

DRUGI DIO

Kći Milosrđa usvaja osjećaje Isusa Krista

USMJERENJE U PROMICANJU ZVANJA

Usmjerenje u promicanju zvanja jest u tome da se mlade uputi na hod u vjeri u svjetlu posebnoga poziva.¹⁹⁵

Jedan od prvih plodova puta „trajne“ formacije jest svakodnevna sposobnost da se poziv živi kao uvijek novi dar koji valja zahvalna srca primati, na koji valja odgovarati sa stavom sve veće odgovornosti, koji valja svjedočiti s većim uvjerenjem i „zaraznošću“ kako bi se i drugi osjetili od Boga pozvanima, u tom posebnom pozivu ili u nekom drugom. Svaka je posvećena osoba po svojoj naravi animator zvanja: tko je pozvan, uistinu, ne može a da ne postane pozivatelj. Postoji, dakle, prirodna veza između trajne formacije i rada na poticanju zvanja.¹⁹⁶

Najizvršniji put promicanja zvanja na posvećeni život jest onaj koji je započeo sam Učitelj kad je rekao apostolima Ivanu i Andriji: „*Dođite i vidite!*“¹⁹⁷ Taj susret, praćen dijeljenjem života, zahtijeva od posvećenih osoba da dubinski žive svoje posvećenje kako bi postale vidljivim znakom radosti koju Bog dariva onome tko poslušava njegov poziv. Odatle potreba za otvorenim zajednicama koje su kadre podijeliti svoj životni ideal s mladima, koje njihove zahtjeve za autentičnošću shvaćaju kao svoj izazov te su spremne s njima hoditi.¹⁹⁸

Svaka zajednica i svi članovi Ustanove pozvani su, u doticaju s mladima, preuzeti odgovornost za evanđeosku pedagogiju nasljedovanja Krista i prenošenja karizme. Mladi, doista, očekuju osobe koje će umjeti ponuditi autentične evanđeoske načine života i putove inicijacije u velike duhovne vrednote ljudskog i kršćanskog života.¹⁹⁹

Želi se pomoći osobi da postavi svoj život pred Boga, u perspektivi vjere, sa sviješću da postoje različiti mogući pozivi, kako bi odabrala onaj za koji shvaća da za nju predstavlja Božji projekt.²⁰⁰

Nužno je poštivati ritmove ljudskog i duhovnog rasta osobe i postupnost u kojoj pojedinac na kraju otkriva i prihvaća Božji projekt. Ponuda u promicanju zvanja pretpostavlja hrabri i radosni stav te se ne vodi time kako bi kanalizirala odlučivanje prema unaprijed zadanome cilju, već kako bi podupirala vjernost svake osobe u traženju i darivanju sebe.

Smjernice:

- **Pomoći** mladima u otkrivanju samih sebe, svojih sposobnosti i predispozicija.
- **Baviti se** pastoralom obitelji jer upravo u obitelji djevojka uči oblikovati svoj život.
- **Predstavljati** zvanja kao zauzimanje u korist siromašnih.
- **Planirati** duhovne inicijative, primjerice molitvene trenutke, duhovne obnove, ljetne kampove i druge.
- **Stvarati** prostore u kojima se sjeme zvanja može razvijati.
- **Odgajati** za slušanje Božje riječi, za pristupanje sakramentima, za zajednički život.

---

¹⁹⁵ Usp. Cost., čl. 72; Usp. Dir., čl. 72 § 2.

¹⁹⁶ Usp. IRC 16.

¹⁹⁷ Iv 1, 39.

¹⁹⁸ IRC 16.

¹⁹⁹ IRC 17.

²⁰⁰ Dir., čl. 72 § 2.

- **Odrediti** zajednicu u kojoj će djevojke, u traženju poziva, pronaći mogućnost molitvenog i apostolskog iskustva, snažnog i konstruktivnog, koje se može podijeliti s članovima iste redovničke obitelji.²⁰¹
- **Osigurati** kontinuitet vodstva koje će pratiti djevojku u čitavome razdoblju koje se proteže od ponude do odabira.²⁰²

1.1. Put promicanja zvanja

Svaki poziv dozrijeva u strpljivom duhovnom hodu, koji se odvija na posebnome putu.

Pet je faza u kojima Božji poziv dođe do čovjeka posredstvom sestre ili zajednice: sijati, pratiti, odgajati, formirati i razlučiti.

1.1.1 Sijati

Prispodoba o sijaču u Mt 13, 3-8 na neki način upućuje na prvi korak pedagoškoga puta, prvi stav onoga koji se postavlja kao posrednik između Boga koji poziva i čovjeka koji je pozvan, a taj se stav nužno mora nadahnjivati na Božjemu djelovanju. Bog Otac je sijač; Crkva i svijet su mjesta na kojima i dalje obilno raspršuje svoje sjeme.

Kršćanski je poziv dijalog između Boga i ljudske osobe. Glavni je sugovornik Bog, koji poziva koga želi, kada želi i kako želi, „po svom naumu i milosti“²⁰³; koji sve poziva na spasenje, ne dajući da ga ograniči primateljeva spremnost. Poziv je, dakle, u potpunosti Božji čin, ali i stvarno ljudski čin: Božji rad i njegovo prodiranje u srce ljudske slobode, ali i čovjekov trud i borba da bude slobodan i prihvatiti dar.

Potrebno je sijati posvuda, u *svačije* srce, bez ikakve povlaštenosti i iznimke. Ako je svako ljudsko biće Božje stvorenje, ono je također nositelj dara, posebnoga poziva koji čeka da bude prepoznat.²⁰⁴

Sijanje se na poseban način događa u kršćanskoj zajednici, po riječi, sakramentima, molitvi i apostolskom djelovanju.

1.1.2 Pratiti

Prvo na što treba obratiti pozornost na tom putu jest *stajati pored*: sijač ili onaj tko je u mlade osobe pobudio svijest o sjemenu zasijan u tlu njezinoga srca, sada postaje *pratitelj*.

Služba pratitelja tipična je za Duha Svetoga; Duh Oca i Sina, zapravo, ostaje pored čovjeka kako bi ga podsjećao na Učiteljevu riječ; Duh je, opet, taj koji prebiva u čovjeku kako bi u njega pobudio svijest da je Očevo dijete. Duh je, stoga, uzor na kojemu se treba nadahnjivati starija sestra koja prati mlađu sestru u traženju.

---

201 Dir., čl. 72 § 3.

202 Dir., čl. 72 § 1.

203 2Tim 1, 9.

204 NVNE 33.

Prva zadaća pratitelja u promicanju zvanja jest *uputiti na prisutnost Drugoga*, ili pak posvjedočiti o *odnosnoj* naravi svoje blizine ili svojega praćenja, tj. puta prema otkrivanju Boga koji poziva i biva bliskim svakome čovjeku.

Sestra koja prati znak je Božje ustrajnosti i profinjene nenametljivosti. Njezina je zadaća pomoći prepoznati izvor tajanstvenoga glasa. Ona ne govori o sebi, nego naviješta Drugoga koji je, štoviše, već prisutan, kao što je to činio Ivan Krstitelj.

Služba praćenja u promicanju zvanja ponizna je služba. Riječ je o radosnoj i mudroj poniznosti koja se rađa iz slobode u Duhu, a izražava „hrabrošću slušanja, ljubavi i dijaloga“. Zahvaljujući toj slobodi glas Onoga koji poziva čuje se jasnije i biva prodorniji. A, mlada osoba uviđa da se nalazi pred Bogom, iznenađena otkriva da upravo Vječni hodi pored nje u vremenu, te je poziva na opredjeljenje koje će vrijediti zauvijek!²⁰⁵

Faza pružanja podrške mlađoj sestri putem praćenja traje od trenutka u kojemu ona opaža poziv do trenutka kad donese odluku da će ga slijediti. Praćenje može biti:

- **Osobno**, kao prostor razlučivanja koji se izražava u osobnome odnosu između djevojke i osobe koja je prati, a oblikuje se kroz sljedeće momente:

1. Vrijeme posvećeno slušanju osobe.
2. Ponuda duhovnoga praćenja. Pomoći s ljubavlju da djevojke osjete toplinu duhovne majke i prijateljice koja pokraj njih hodi.²⁰⁶
3. Razlučivanje obzirom na Kristovu ponudu.
4. Upoznavanje s našom Družbom te posebno s našom karizmom.

- **U skupini**

- Cilj mu je pomoći djevojkama u sazrijevanju njihovog opredjeljenja za poziv.
- Nastoji zajamčiti da se prođe informativni i odgojno-formativni put, oblikovan kao snažno iskustvo vjere i karitativnog služenja.
- Odgovor je na potrebu koja je tipična za mlade, da započnu iskustvo, da se zauzimaju za druge, radi zajedničkoga traženja ili radi oblikovanja životnoga programa.

1.1.3 Odgajati

Nakon sijanja, tijekom puta praćenja, potrebno je *odgajati* mladu osobu. Odgajati u etimološkome smislu toga glagola na latinskome jeziku, tj. izvoditi (*e-ducere*) iz nje njezinu istinu, ono što ima u srcu, također i ono za što ne zna i što o sebi ne poznaje: slabosti i težnje, a s ciljem da ojača sloboda odgovora na poziv.

Odgajati znači, nadasve, omogućiti da na svjetlo izađe stvarnost 'ja' u osobe, onakvo kakvo jest, ako ga se potom želi dovesti da bude onakvo kakvo treba biti. Iskrenost je, stoga, temeljni korak da bi se došlo do istine, ali je, da bi se dobro vidjela nutrina, u

---

²⁰⁵ NVNE 34.

²⁰⁶ Usp. MFI 18. 09. 1928.

svakom slučaju nužna izvanjska pomoć. Odgojiteljica zvanja mora poznavati dubinske slojeve ljudskoga srca kako bi pratila mlade u izgradnji istinskoga 'ja'.

Presudno svjetlo za tumačenje egzistencijalnih događaja jest *normativni značaj Božje riječi i središnje mjesto vazmenoga otajstva Krista umrloga i uskrsloga*, pri čemu se ne smije odbacivati nijedan događaj, posebno oni najteži i najbolniji.

Interpretacija života time postaje eminentno duhovni čin, a ne samo psihološki, jer dovodi do toga da se u njemu prepozna sjajna i otajstvena prisutnost Boga i njegove riječi. A, unutar toga otajstva, ona omogućuje da se malo pomalo nazre sjeme poziva koje je sam Otac – sijač – položio u brazde života. To sjeme, iako malo, sada počinje biti vidljivo i rasti.²⁰⁷

1.1.4 Formirati

Formacija je na neki način vrhunac pedagoškog procesa, jer predstavlja trenutak u kojemu se djevojci nudi *forma*, oblik, način bivstvovanja, u kojemu ona sama *prepoznaje* svoj identitet, svoj poziv, svoje životno pravilo.

Sin, Onaj koji je otisak Očev, oblikovatelj je ljudi („formator“) jer predstavlja sliku po kojoj je Otac stvorio čovjeka. Zato On, one koje zove, poziva da imaju njegove osjećaje i da s njime dijele život, da imaju njegovu „formu“. On je, istovremeno, i formator i forma, i oblikovatelj i oblik.

Animatorica zvanja je to što jest ukoliko je posrednica toga Božjega djelovanja te se stavlja uz bok mladima kako bi im pomogla „prepoznati“ Božji poziv i formirati se prema Njemu.²⁰⁸

Mladi imaju potrebu da budu poticani velikim idealima, perspektivom nečega što ih nadilazi te je onkraj njihovih sposobnosti, nečim za što vrijedi dati vlastiti život. Na to podsjeća i psihološka analiza: tražiti od mladih nešto što je ispod njihovih mogućnosti, znači uvrijediti njihovo dostojanstvo i spriječiti im potpuno ostvarenje; izraženo u pozitivnim terminima. Djevojkama valja predložiti najveću mjeru onoga što mogu dati kako bi postale i bile ono što jesu.²⁰⁹

A, ako se Isusa prepoznaje „u lomljenju kruha“, kao što su ga prepoznali učenici na putu u Emaus²¹⁰, onda je euharistijska dimenzija temeljna za svaki put poziva.

Ako je na početku ljudskoga postojanja dar na kojemu se temelji čovjekovo biće, tada i život ima naznačeni put. Ako je ono dar, onda će u potpunosti moći postati ono što jest samo ako se ostvari u perspektivi darivanja. Drugim riječima, bit će sretno ako poštuje tu svoju narav. Moći će izabrati što želi, ali samo u logici dara. Inače, postat će biće koje je u suprotnosti sa samim sobom, nešto „monstruozno“. Osoba će, dakle, biti slobodna odlučiti o svom specifičnom usmjerenju, ali *neće biti slobodna misliti o sebi izvan logike dara*.

---

²⁰⁷ Usp. NVNE, 35.

²⁰⁸ Usp. NVNE, 36.

²⁰⁹ Usp. NVNE, 36.

²¹⁰ Lk 24, 13-35.

Sav je pastoral zvanja sazdan na toj temeljnoj katehezi o značenju ljudskoga života. Ako kod osobe „prođe“ ta antropološka istina, tada ju je moguće suočiti s bilo kojim pozivom.

Ako dvojica iz Emausa u euharistijskoj gesti „prepoznaju“ Gospodina, a svaki vjernik smisao života, tada se poziv rađa iz „prepoznavanja“. Rađa se iz plodnoga tla zahvalnosti jer, poziv je odgovor, a ne inicijativa pojedinca; poziv znači *biti izabran*, a ne izabrati.

Oči učenika iz Emausa otvaraju se na Isusovu euharistijsku gestu; tu se događa „prepoznavanje Isusa i prepoznavanje sebe kao učenika“.

Formirati za odabir poziva znači sve više pokazivati vezu između iskustva Boga i otkrivanja vlastitoga 'ja', između teofanije i vlastitoga identiteta. A kad čin vjere uspije povezati „kristološko prepoznavanje“ s „antropološkim prepoznavanjem sebe“, tada je sjeme zvanja već zrelo, štoviše, već cvate.

U tom času odgajateljica, mudra u oblikovanju i praćenju, procjenjuje pravi trenutak kako bi ponudila opciju poziva. Ta ponuda, za nas Kćeri Milosrđa, mora biti učinjena s jednostavnošću, određena „radosnim“ i „karitativnim“ načinom života te usmjerena prema djevojkama koje pokazuju raspoloživost za predanje te posebnu otvorenost duha i srca za najsiromašnije.

1.1.5 Razlučiti

Kako bi put u Emaus postao putem poziva, potreban je zaključni prijelaz nakon niza „prepoznavanja“ i „prepoznavanja same sebe“: *stvarni odabir* djevojke, kojemu, kad je riječ o onoj koja ju je pratila na putu poziva, odgovara proces *razlučivanja*. Razlučivanja koje neće završiti s usmjerenjem na poziv, nego će se morati nastaviti do dozrijevanja konačne odluke, tj. do odluke „za cijeli život“.

Nije uvijek lako donijeti tako važne odluke. Stoga se „čini korisnim“, kako bi se „pomoglo mladima nadići same sebe pred konačnim obvezivanjem“, postupno ih pripravlja za preuzimanje osobnih odgovornosti, povjeravati im zadaće u skladu s njihovim sposobnostima i njihovom dobi, promicati postupni odgoj za malene svakodnevne odabire vođene vrednotama: besplatnosti, ustrajnosti, trijeznosti, poštenja...“. Odabir poziva predstavlja novinu života, ali je zapravo također i znak povratka vlastitome identitetu, gotovo „povratak kući“, korijenima vlastitoga 'ja'.²¹¹

Vjernički otkriti i odgovoriti na poziv znači pronaći onaj kamen na kojemu je ispisano vlastito ime²¹², ili pak vratiti se na izvore vlastitoga 'ja'²¹³.

1.2. Mladi, protagonisti svakog puta prema pozivu

Stoga je upravo mlada osoba prva koju valja senzibilizirati za odgovornost u procesu sazrijevanja – ljudskog, duhovnog i onog koje se odnosi na poziv – koji vodi ka autentično kršćanskom odabiru. Ona je protagonist svojega hoda u vjeri te nastoji izgraditi vlastiti

---

²¹¹ Usp. NVNE, 37.

²¹² Otk 2, 17-18.

²¹³ Usp. NVNE, 37.

identitet. Njezina je zadaća odgovoriti na Božji poziv, ustrojiti vlastitu osobnost u skladu sa zahtjevima evanđelja kako bi, u svjetlu vjere, raspoznala Božji plan te uz njega s pouzdanjem prionula.

1.3. Animatorica pastoralna mladih i zvanja na razini Družbe ima zadaću:

- Biti referentna osoba u komunikaciji između Generalne uprave i provincija.
- Koordinirati izradu trogodišnjeg/šestogodišnjeg plana za Pastoral mladih i zvanja (PMZ) za čitavu Družbu.
- Biti podrška provincijalnim animatoricama PMZ-a te bdjeti nad provedbom plana rada sa zvanjima.
- Promicati formaciju nositelja pastoralna mladih i zvanja za čitavu Družbu.
- Brinuti se o izradi prikladnih pomagala za promicanje zvanja i za upoznavanje s Družbom.
- Promicati razmjenu iskustava i građe među provincijama.

1.4. Provincijalne animatorice zvanja imaju zadaću:

- pokretati inicijative usmjerene ka senzibilizaciji za zvanja i njihovu promicanju;
- proučavati kako ići naprijed u provedbi učinkovitoga animiranja zvanja;
- slijediti plan utvrđen na provincijalnoj razini i smjernice mjesne Crkve²¹⁴;
- planirati godišnje susrete s provincijalnom poglavaricom radi izrade konkretnih programa i provjere istih;
- organizirati susrete za djevojke u za to određenim kućama²¹⁵;
- biti raspoložive za moguće zahtjeve za suradnjom u mjesnoj Crkvi, kao i za zahtjeve pojedinih sestara koje rade na župnoj razini;
- s osjećajem odgovornosti provoditi programatske smjernice donesene u centru za zvanja te o njima davati izvješća provincijalnoj poglavarici.

1.5. Sestra odgovorna za praćenje

Nužno je da sestra odgovorna za praćenje bude „dostojna“ redovnica, tj. kadra zajedno s djevojkom procjenjivati životni put. Stoga se zahtijeva da ima dostatnu afektivnu ravnotežu, prikladnu zrelost te sposobnost slušanja i razumijevanja mladih.²¹⁶

Ona pomaže djevojci „sazrijevati“, tako da rastu njezina sposobnost slušanja i davanja odgovora u vjeri, te njezina unutarnja uvjerenja koja je navode da živi konkretne ciljeve kršćanskoga života.

Mora imati poštovanje prema slobodi osobnoga puta te biti u kontaktu s drugim magistrama u formaciji.

1.6. Djelovanja i sadržaji

---

²¹⁴ Dir. Ad Exp., čl. 72 § 2.

²¹⁵ Dir. Ad Exp., čl. 72 § 2.

²¹⁶ Usp. 3Cost., čl 179.

Snažni trenuci u pastoralnome radu sa zvanjima jesu:

Djelovanja:

- Stvarati prostore za slušanje i razmatranje Božje riječi, koja svakoj osobi otkriva identitet njezina osobnog i neponovljivog životnog projekta.²¹⁷
- Slaviti posebne dane: Svjetski dan molitve za duhovna zvanja, misionarski dan, redovničke zavjete, dane duhovnosti, blagdane Družbe.²¹⁸
- Pozivati djevojke koje pokazuju zanimanje za redovnički život da podijele s nama život u zajednici i molitveni život.²¹⁹

Sadržaji:

Ljudska dimenzija:

- Truditi se oko sazrijevanja osobnosti, zasnovanog na upoznavanju sebe, na prihvaćanju osobne i obiteljske stvarnosti te na razvijanju vlastitih sposobnosti za odnose.
- Upoznavati i prihvaćati vlastiti karakter, nagnuća i težnje.
- Upoznavati same sebe i formacijske procese, vlastiti rast i postupno napredovanje.
- Provjeravati afektivno sazrijevanje i učvršćivati ga.

Duhovna dimenzija:

- Kateheza: odgajati za zrelu vjeru i za život u skladu s ljudskim i evanđeoskim vrednotama:
  - Sakrament krštenja (poziv na vjeru i na svetost).
  - Predstaviti pozive u Crkvi koji proizlaze iz krštenja.
  - Osobna i zajednička molitva.
  - Poziv i njegovi paradigmatski likovi poput Abrahama, proroka, apostola, Gospe, sv. Franje i Marije od Propetog Isusa Petković.
  - Osvjedočeno i hrabro predlagati nasljedovanje Isusa u posvemašnjem daru same sebe radi naviještanja evanđelja.
- Liturgija: Promicati upoznavanje i aktivno dioništvo u liturzijskom životu Crkve.
  - Sudjelovanje u euharistijskome slavlju, i to ne samo nedjeljom.
  - Živjeti sakramente.
  - Proživljavati liturzijsku godinu, koristeći „snažna vremena“ za sazrijevanje u pozivu.
  - Uvesti u prakticanje časoslova.
- Molitva: djevojke koje pokazuju interes za redovnički život pozvane su podijeliti s nama molitveni život, kao prigodu za dozrijevanje njihove odluke.
  - Moliti kako bi shvatile što Bog želi s njihovim životom.

---

²¹⁷ Usp. Dir., čl. 72 § 2.

²¹⁸ Usp. Dir., čl. 72 § 2.

²¹⁹ Usp. Dir., čl. 72 § 3.

- Molitva za zvanja.
- Na danima molitve krenuti od Božje riječi (*Lectio*).
- Euharistijsko klanjanje.
- Duhovne obnove.

Karizmatička dimenzija: Put ljubavi i milosrđa

- Pokazati djevojkama kako se živi milosrdna i providonosna Očeva ljubav.
- Živjeti naš misionarski značaj i djelovati na odgojnom, zdravstvenom i pastoralnom polju među djecom i mladima.
- Promicati svijest i razlučivanje prioriteta u službi „najpotrebnijih“ i u službi ljubavi.

Zato smo pozvane:

- Davati svjedočanstvo naše ljubavi i povlaštene pozornosti za manje obdarene, za nove „siromahe“ u različitim vremenima i situacijama.
- Služeći se pomagalicama, predstavljati poziv Utemeljiteljice na ljubav („caritas“).
- Suradivati s drugim, već postojećim, tijelima i strukturama volontarijata u Crkvi.
- Uključivati laike u naše karitativne aktivnosti u korist siromašnih, u ozračju vjere i istinskog apostolskog predanja.

1.7. Zajednica za primanje zvanja

Zajednice koje primaju moguća zvanja u službi su praćenja, kako bi pomogle djevojkama u sazrijevanju odabira njihovog poziva te kako bi im omogućile izbližega doživjeti život u bratstvu, kako bi naposljetku dozrele njihove odluke.²²⁰ Mogu se primati i djevojke koje, nakon što su doživjele put vjere u kršćanskoj zajednici, pokazuju znakove poziva, makar oni i ne bili posve izraziti. U tu se zajednicu, također, mogu primiti i djevojke koje pokazuju nemir glede poziva, ali još nisu završile srednju školu (drugi stupanj/licej, već prema nazivima u pojedinim zemljama). Kad, potom, završe školsko obrazovanje moći će se primiti u kandidaturu Družbe.

Sazrijevanje u pozivu u zajednici koja prima zvanja vezano je uz:

- mogućnost da se dubinski susretne Krista;
- izgradnju novog odnosa s našom karizmom, živeći je u bratstvu;
- otkrivanje vlastitih ograničenja i vlastitih mogućnosti;
- iskreno i slobodno prihvaćanje svoje osobnosti;
- interpretaciju vlastitoga života u svjetlu Božje ljubavi;
- novo otkrivanje Crkve kao zajednice ljudi koji žive od jedne vjere u Krista Gospodina, vođeni zakonom ljubavi.

1.7.1. Odgojni itinerarij odvija se u zajednicama za primanje prema trima dimenzijama:

---

²²⁰ Usp. Dir 72 § 3.

- 1.7.1.1. *Inicijacija*: Riječ je o trenutku primanja i razdoblju prilagodbe u novoj zajednici, u svjetlu iskustva Boga Ljubavi koji je na svaku od njih svrnuo svoj pogled, te u svjetlu ponude „Dođi i vidi“. Taj prvi korak posebno je zahtjevan, jer se nastoji stvoriti sklad, integraciju između osobne dimenzije i dimenzije zajednice.
- 1.7.1.2. *Rast*: Referentna stvarnost za ovu dimenziju je skroviti Isusov život u Nazaretu, gdje je rastao „u dobi, mudrosti i milosti“. Djevojkama se pomaže ući u prakticiranje osobne molitve i razmatranja; u ritam sakramentalnoga života i duhovnoga praćenja, shvaćenog kao jedinstveno i strastveno traženje Božje volje i njezinih tragova u životu svake od njih.
- 1.7.1.3. *Dozrijevanje*: Ovaj vid ima za cilj privesti djevojke intenzivnijemu odnosu s Kristom raspetim i milosrdnim, kojega se prepoznaje u osobnim odnosima i u odnosima u zajednici, kao i s likom Djevice Marije koja je uzor kršćanskoga života. U tom nas smislu naša Utemeljiteljica potiče: „Nasljedujmo Krista Raspetoga koji je naš Učitelj, uzor i božanski Zaručnik.“²²¹

1.7.2. Zajednica

Prva zadaća zajednice jest svjedočanstvo molitve, zajedništva i radosnog naviještanja evanđelja, jedinstva, siromaštva i jednostavnosti, franjevačkog bratstva, oblikovanog u svjetlu nove zapovijedi i ekleziologije zajedništva (*communio*).²²²

Stoga:

- Neka bude uskrсна zajednica, kadra živjeti i naviještati uskrsnuće, okupljena oko Marije, Majke Božanske Milosti.
- Neka povrh svega gaji duh svete molitve, kojemu sve drugo ima služiti²²³, s opraštanjem i slavljem u srcu.
- Neka bude zasnovana na Božjoj riječi, neka ljubi mlade djevojke i neka bude pozorna na njihove interese i nastojanja.
- Neka ima sposobnost prihvaćanja poticaja Duha po riječi Božjoj, na čijoj vjernosti mora počivati sav život zajednice, po proročkome iščitavanju događaja i prilika.
- Neka djevojci bude jamac formacijskoga hoda i svjedočanstva kako se živi utjelovljeno zajedništvo.

1.7.3. Kome je namijenjena

Djevojkama koje su, nakon što su živjele na putu vjere i sazrijevanja u pozivu u kršćanskoj zajednici, došle do trenutka konačnog razlučivanja, do presudne faze praćenja u kojemu se, kao posljednja provjera, nudi mogućnost stvarnog dijeljenja posebnoga načina života.

1.7.4. Raspoznavanje poziva

²²¹ MFI 11. 10. 1945.

²²² Usp. Cost., čl. 72.

²²³ Usp. Rb 5, 2 – FF 88: „Ali tako da, isključivši po dušu štetnu dokolicu, ne trnu duha svete molitve i pobožnosti, čemu moraju služiti ostale vremenite stvari.“

Raspoznavanje jest u tome da se djevojci pomogne:

- Vrednovati i razjasniti unutarnja gibanja kako bi mogla slobodno prihvatiti vrednote života darovana Gospodinu; svoju želju da ga nasljeđuje na strmim i uskim putovima njegove ljubavi.
- Postati svjesna vlastitoga identiteta, vlastite osobnosti. Shvatiti koliko je toga moguće promijeniti kako bi se popravila, a u kojoj je mjeri potrebno prihvatiti sebe kakva jest.
- Provjeriti sposobnost napuštanja i odricanja: Procjenjuje se raspoloživost da svoj život stavi u službu drugima.
- Provjeriti kvalitetu vlastitoga vjerničkog i molitvenog iskustva.
- Provjeriti koliko je duhovni život važan u svakodnevnim izborima; ljubav prema Božjoj riječi, koja pomalo postaje orijentacijskom točkom.
- Provjeriti crkveni osjećaj djevojke i njezinu otvorenost misionarskim aktivnostima.
- Ponuditi mogućnost duhovnoga praćenja i razgovora s animatoricom duhovnih zvanja.

2. FAZE FORMACIJE

“Neka redovnici svega života brižljivo nastavljaju svoj duhovni, znanstveni i praktični odgoj i obrazovanje; poglavari pak neka im za to osiguraju sredstva i vrijeme.”²²⁴

“Kćeri moje, razmišljam puno o odgoju aspirantica, postulantica i novakinja naše drage Družbe, ali, iznad svega o odgoju i usmjeravanju mladih redovnica.”²²⁵

2.1. Jedinstvenost i postupnost odgojnog procesa²²⁶

„Najprije trebamo odgojiti ženu, zatim vjernicu, a potom redovnicu.”²²⁷

Usredotočena na osobu, formacija se promatra u okviru općeg i jedinstvenog plana koji bi se mogao označiti kao put vjere, životni rast, dugotrajni proces koji počinje ‘uvođenjem’ u novi način kršćanskog života pod djelovanjem stalnoga Božjeg poziva sve do konačnog i posvemašnjeg sebedarja Bogu i njegovu Kraljevstvu u Družbi, prema našoj karizmi. To je sudjelovanje u djelovanju Trojstva u svakoj osobi.²²⁸

Stoga, “redovnica se mora odgajati tijekom cijeloga života, te svakodnevno napredovati u Božanskoj mudrosti i savršenosti”.

Odgojni proces odvija se kroz sljedeće faze:

- pastoral zvanja,
- kandidatura,
- postulantat,
- novicijat,
- juniorat,
- trajna formacija.

Iako svaka od tih etapa ima vlastita obilježja, ipak je nužno da redovnički odgoj bude neprekidan, kako bi osoba postigla potpunu zrelost.²²⁹

Načelu jednostavnosti formacije odgovara načelo postupnosti. Prijelaz iz jednog u drugo razdoblje ne zbiva se automatski, nego u ozračju raspoznavanja koje omogućava da se utvrdi stvarno postojanje traženih uvjeta za pripuštanje osobe u narednu etapu.

2.2. Zahtjev sustavna usklađivanja

Jedinstvenost i postupnost odgoja zahtijeva ozbiljno nastojanje oko sustavna usklađivanja etapa. Za razvoj osobe jako je važno shvatiti kandidaturu, postulantat, novicijat i juniorat, kao jedinstvene faze, međusobno povezane, a ne pojedinačne i izdvojene.

U svojoj složenosti valjana početna formacija zahtijeva:

- jedinstven postupak – u svakom razdoblju moraju biti prisutni i usklađeni u životno jedinstvo različiti oblici formacije: ljudska i kršćanska zrelost, produbljenje vrednota redovničkoga života, intelektualna priprava i uključenje u apostolski rad;

---

²²⁴ can 661.

²²⁵ MFI, 3.rujna1953.

²²⁶Usp. Cost. čl. 70 –71.

²²⁷ MFI 16.prosinca 1957.

²²⁸ Usp. Cost. čl. 69.

²²⁹ Cost. čl. 70.

- postupni rad – svako razdoblje omogućuje dozrijevanje vrednota i potiče stavove koji postaju mjerilom podobnosti za pripuštanje u sljedeću etapu. Zato svaka etapa mora biti nastavak prethodne i priprava za narednu te osigurati postupan rast osobe prema različitim aspektima.²³⁰

- Potrebno je naglasiti različite aspekte prema specifičnosti svake faze:

- u početnim fazama formacije to je ljudska i kršćansku zrelost te postupno otkrivanje bogatstva posvećenog života i Družbina duha i karizme²³¹;
- u novicijatu naglasak je na duhovnom i karizmatskom iskustvu te ostvarenju unutarnjeg sjedinjenja s Isusom Kristom, iz čega mora proizlaziti svaka njihova apostolska djelatnost, teološko-doktrinarna priprema, život zajedništva i življenje evanđeoskih savjeta²³²;
- u junioratu naglasak je na duhovnoj, intelektualnoj i stručnoj pripravi²³³, na uključivanju u apostolske djelatnosti i življenje zavjeta u dubokom sestrinskom zajedništvu²³⁴.

Plan formacije usmjeren je na to da osigura jedinstvo i postupnost odgoja s obzirom na zahtjeve odgojnih etapa, pod uvjetom da se učiteljice postulantica, novakinja, juniorki²³⁵ i eventulani stručnjaci, redovito susreću i provjeravaju razvoj i postupnost odgoja kako bi ga bolje uskladile i učinile djelotvornijom svaku etapu imajući na umu predstojeće doživotno zavjetovanje²³⁶.

2.3. Put formacije – Početna formacija

Put formacije usmjeren je sazrijevanju redovničkog identiteta Kćeri Milosrđa, koji pronalazi puninu svoga poziva u suobličenju Kristu, koji je najviši izraz Očeva milosrđa. Meditirajući neprestano o raspetom i milosrdnom Kristu, uči se kako živjeti u bratskom zajedništvu²³⁷.

Usvajanje vrednota postiže se iskustvom zajedništva života, učenjem, molitvom i radom. Ti su elementi prisutni u svim odgojnim etapama, u različitoj mjeri i prema značajkama pojedinih razdoblja. Potrebno je, stoga, da formacija bude neprekidna kako bi osoba postigla potpunu zrelost. Oni su nužna sredstva u usvajanju logike evanđelja i svakodnevnog hoda obraćenja²³⁸.

Naš put redovničke formacije kao Kćeri Milosrđa traje cijeloga života, a raščlanjen je u tri razdoblja:

- Početna formacija (kandidatura, postulantat, novicijat i juniorat);
- Integrativna formacija nakon juniorata;
- Neprekidna formacija koja obuhvaća cijeli život svake pojedine sestre.

---

²³⁰ Usp. Cost. čl. 69;70

²³¹ Usp. Cost. čl. 75.

²³² Usp. Cost. čl. 79; 87.

²³³ Usp. Cost. čl.98

²³⁴ Usp. Dir. 97. §3.

²³⁵ Dir. čl. 106.

²³⁶ Usp. Cost. čl. 106

²³⁷ Usp. Dir. čl. 3. §1; 5.

²³⁸ Usp. Cost. čl. 70.

U svim odgojnim fazama potrebno je provoditi živo razlučivanje, duhovno vodstvo i provjeru.

2.3.1 KANDIDATURA

2.3.1.1 Narav i CILJ

Kandidatura je razdoblje u kojem se djevojka započinje prilagođavati na novi način života u jednoj od naših zajednica²³⁹. Vrijeme trajanja kandidature ovisi o osobnoj zrelosti svake pojedine, ali ne može biti kraće od šest mjeseci²⁴⁰.

U prepoznavanju poziva mlada djevojka koja osjeća potrebu izbližega iskusiti naš život, prihvaća se u odgovarajuću zajednicu u kojoj ima mogućnost sigurnije prepoznati svoj poziv, kako bi se mogla što više približiti redovničkom životu u Družbi. Izravni dodir s karizmom koja se živi u našim zajednicama, omogućava joj oživotvoriti i vidjeti utjelovljen u običnim osobama ideal koji je privlači²⁴¹. Istovremeno, odgojno vodstvo, pomaže joj provjeriti svoje stavove, vrednote i težnje, zanimanja i svoje prave pobude. Zadaća je zajednice odgovoriti konkretno na njezine potrebe prihvaćanjem i praćenjem koji su mladoj djevojci potpora i poticaj da jasnije spozna Gospodinov poziv.

Cilj je kandidature praćenje djevojke u njezinom početnom raspoznavanju zvanja, što joj pomaže da pouzdanije i smirenije odabere svoj poziv²⁴² i procijeniti:

- autentičnost Božjeg poziva;
- shvaćanje i sposobnost življenja krsnih obećanja;
- poslušnost i raspoloživost za praćenje;
- psihičko i fizičko zdravlje uz pomoć stručnjaka;
- sposobnost za postupno preuzimanje obveza posvećenja u svjetlu karizme Družbe;
- sposobnost otvoriti se životu Duha u svakodnevici;
- odnos prema poslanju Družbe.

Posebni ciljevi:

- a) temeljita ljudska formacija stečena životom u kojemu je djevojka izravno potaknuta na osobno i slobodno odlučivanje;
- b) poznavanje i prihvaćanje osobne i obiteljske povijesti;
- c) uključivanje u iskustvo zajedništva: življenja u vjernosti karizmi, jednostavnosti, prisnosti i uzajamnom poštovanju;
- d) krijepljena Riječju Božjom, sakramentalnim i molitvenim životom;
- e) osobnim vodstvom u otkrivanju poziva koje poštuje ritam rasta i dozrijevanja mlade osobe.

2.3.1.2 Odgojni program

Program ovoga odgojnog razdoblja obuhvaća:

---

²³⁹ Usp. Dir., čl. 73. § 1.

²⁴⁰ Usp. Dir., čl. 73. § 3.

²⁴¹ Usp. Cost., čl. 73.

²⁴² Cost., čl. 73.

- produblјivanje glavnih vjerskih istina i poznavanje života Crkve koji je napose vidljiv u redovničkoj zajednici čije su članice pozvane živjeti u jedinstvu i ljubavi;
- uvođenje u čitanje i slušanje Riječi Božje – *Lectio Divina*;
- proučavanje i produblјivanje nekih posebni ‘poziva’ u Bibliji;
- učenje i vježbanje ‘kreposti’ posebice značajnih kao što su: iskrenost, odgovornost, požrtvovnost, radinost, solidarnost, pravičnost i miroljubivost;
- uvodno poznavanje franjevačkog identiteta i identiteta Družbe.

Sadržaji ovog razdoblja usredotočeni su na:

- **temeljnu ljudsku formaciju koja teži prije svega:**
  - ✓ poznavanju i prihvaćanju sebe;
  - ✓ sposobnosti osobne neovisnosti s obzirom na obitelj i okružje;
  - ✓ odgovornosti za vlastita djela i izbor života;
  - ✓ zrelosti u prosuđivanju i vrednovanju zbilje;
  - ✓ osjećajnoj zrelosti koja odgovara životnoj dobi;
  - ✓ sposobnosti povezivanja i suradnje s drugima;
- **odgoj za evanđeoski život** u svjetlu Riječi Božje, kršćanskog i franjevačkog pogleda na svijet, povijest i vlastiti život.

2.3.1.3 Odgovorna za formaciju

Odgojiteljica pomaže djevojci provjeriti vlastitu motivaciju, sposobnosti i sklonosti, i upućuje ju prema slobodnom odabiru svjesnog opredjeljenja za Krista²⁴³. Ima zadaću:

- obraditi sadržaje ove odgojne faze;
- izbližega slijediti ljudsku i kršćansku formaciju pripravnice i proći s njome ozbiljni put poziva;
- zajamčiti razboritu ravnotežu između molitvenog života, zajedničkog života i apostolata da se osigura opća zrelost djevojke i učini djelatnim njezino iskustvo u zajednici.
- poslati pismeno Izvješće i molbu kandidatice provincijskoj predstojnici za ulazak u postulantat.

2.3.1.4 Raspoznavanje i provjera

U ovom razdoblju osnovno je raspoznavanje koje omogućuje ocijeniti podobnost djevojke za redovnički život u našoj Družbi.

Zajednički život sam po sebi pruža jasnu i preciznu prosudbu s obzirom na zrelost vjere, ljubavi i raspoloživosti pripravnice. Također, daje priliku da se provjere motivi i stavovi za mogući odabir posvećenog života.

Ako se djevojka opredijeli za posvećeni život, prema načinu svojstvenom našoj Družbi, predstaviti će se prema našim propisima, mjerodavnoj poglavarici za pripuštanje u kandidaturu²⁴⁴.

U protivnom slučaju, ojačana u krsnom pozivu, djevojka može bolje živjeti i svjedočiti u svijetu vrednote koje je iskusila u zajednici²⁴⁵.

2.3.1.5 Načela pripuštanja u Postulantat

Djevojka započinje put formacije u Postulantatu kada je u svojoj nutрини uvjerena da je Gospodin zove da ga slijedi u posvećenom životu, prema načinu svojstvenom našoj Družbi.

²⁴³ Usp. Dir., čl. 73. § 2.

²⁴⁴ Usp. Dir., čl. 73. § 6 - 7.

²⁴⁵ Usp. MFI 27. siječnja 1961.

Djevojka mora imati sposobnosti i truditi se:

na razini ljudske zrelosti:

- odgovarajuću psiho-afektivnu zrelost i uravnoteženo prihvaćanje vlastite ženstvenosti;
- adekvatnu i razboritu briga za svoje zdravlje;
- sposobnost prihvaćanja kulturne raznolikosti;
- sposobnost bratskog života u zajednici;
- raspoloživost za pružanje raznih usluga potrebnih za dobro vođenje kuće koji u njoj promiču osjećaj pripadnosti obitelji;
- jednostavnost života, sposobnost prilagođavanja, ispravnu namjeru, optimizam, osjetljivost i raspoloživost za služenje u apostolatu;

na duhovnoj razini:

- produblјivanje i usvajanje ljudskih i kršćanskih vrijednosti koje postepeno otkriva;
- otvorenost duhovnom životu i potrebi stalnog obraćenja;
- zauzeto sudjelovanje u sakramentalnom i liturđijskom životu;
- postupno uključivanje u molitvu zajednice i užitak u osobnoj molitvi;

na posebnoj razini:

- shvatiti posebni plan što ga Bog ima s njome i s Družbom;
- odgovarajuće poznavanje karizme i duhovnosti Družbe;
- raspoloživost za suradnju u apostolskim djelatnostima i u raznim inicijativama zajednice, prema svojim mogućnostima.

2.3.2 POSTULANTAT

2.3.2.1 *Narav i cilj*

Postulantat je razdoblje u kojem postulantica preispituje svoje zvanje, a zajednica njezinu prikladnost za redovnički život²⁴⁶. Nudi joj mogućnost odgovarajuće pripreme prvim iskustvom redovničkog života i prikladnim upoznavanjem s načinom života u Družbi. Vrijeme trajanja Postulantata određeno je Statutom provincije, tako da ne traje manje od godine dana, a ni dulje od dvije godine²⁴⁷.

Ovo razdoblje posebno zahtijeva:

- postupno prilagođavanje novom načinu života;
- progresivno otkrivanje bogatstva posvećenog života te karizmu i duh Družbe²⁴⁸; djevojke i sa strane Družbe;
- postupnu formaciju za uključivanje u život naše redovničke obitelji, prema zahtjevima svojstvenim redovničkom životu, tako da opredjeljenje za novicijat bude doista slobodno.

Cilj je Postulantata:

---

²⁴⁶ Cost., čl. 74.

²⁴⁷ Dir., čl. 76. §1.

²⁴⁸ Cost., čl. 75.

- pružiti postulatici i zajednici mogućnost uzajamnog poznavanja, tako da zajedno mogu odgovorno odlučiti glede izbora redovničkog zvanja;
- pomoći djevojci u stjecanju ljudske i kršćanske zrelosti da bi s uspjehom započela novicijat;
- dati joj priliku za preuzimanje obveza posvećenja u svjetlu karizme Družbe;
- poticati je za življenje krsnih obećanja imajući u vidu preuzimanje novih obveza u posvećenom životu;
- pomoći joj da se otvori životu Duha u događanjima svakodnevnog života;
- pomoći joj da svakodnevno preispita Božje djelovanje u svojem životu;
- pomoći joj da svoje sposobnosti stavi u službu apostolata Družbe.

Posebni ciljevi:

- zrelost prihvaćanja zvanja sve dubljim odnosom s osobom Raspetoga i milosrdnog Krista i istinskim odnosom sestričkog suživota u zajednici postulantata;
- povezivanje svojega ljudskog i kršćanskog života s okruženjem u kojem živi, postupnim osjećajem pripadnosti zajednici;
- dovoljno poznavanje vjerskih istina, kršćanske duhovnosti, liturgije, franjevačke povijesti, karizme, duhovnosti i djelatnosti Družbe;
- uvođenje u obveze svojstvene evanđeoskom franjevačkom životu²⁴⁹;
- prosudba zvanja s obzirom na osobna očekivanja i stvarnost koju Družba nudi i zahtijeva.

2.3.2.2 Odgojni program

Osnovni sadržaji ovoga odgojnog razdoblja usredotočeni su na poziv – Božji dar i slobodni odaziv osobe koji se produbljuje tako da djevojka postigne potrebnu jasnoću u identifikaciji svoga poziva i njegovoj prosudbi.

Tema poziv predstavlja se kao:

- poziv na život cjelovita ljudsko – duhovnog ostvarenja;
- poziv na vjeri po krštenju;
- poziv na život u svijetu kao ‘sestre’ svakog čovjeka da bi se izgradilo pravednije i miroljubivije društvo;
- poziv da se u Crkvi ostvari posebno zvanje prema idealu evanđeoskog i franjevačkog.

Program Postulantata ustrojen je na trima bitnim sadržajima:

a) Ljudska formacija:

- postupno poznavanje i prihvaćanje osobne i obiteljske povijesti;
- poznavanje osnovnog ustrojstva osobe/žene da bi se produbila, prihvatila i popravila vlastita osobnost, pazeći na korektan razvoj ženstvenosti, imajući u vidu uravnotežene i sve konstruktivnije međusobne odnose²⁵⁰;
- postupno upoznavanje osobne emotivne sposobnosti u kontekstu ženstvenosti, usmjerene prema žrtvenoj ljubavi – bezrezervnom sebedarju;

²⁴⁹ ReV 6: „tako neka pod Gospodnjim vodstvom započnu život pokore, znajući da se svi trajno imamo obraćati“.

²⁵⁰ Usp. DFIR 13.

- odgoj za osjećaj kritike i sposobnost traženja i prihvaćanja istine te prihvaćanja vlastitih granica;
- razvijanje naravnih i nadnaravnih darova i stavljanje istih u službu poslanja Družbe;
- prihvaćanje ljudskih posredovanja koja nam dolaze preko autoriteta i voditeljica redovničkih zajednica;
- vježbanje u srdačnim odnosima sa svim članicama zajednice, prihvaćajući različitosti, surađujući i suočavajući se u jednostavnosti srca²⁵¹;
- odgovarajuće poznavanje okruženja u kojem se živi, društvene situacije, kulturnog ozračja današnjice i povijesti;
- uključivanje u domaćinske poslove i druge ručne radove;
- odgoj za uljudnost i interkulturalnost;
- učenje talijanskog jezika koji je službeni jezik Družbe;
- marljivost u proučavanju i produblivanju različitih sadržaja prema zahtjevima programa.

b) Kršćanska formacija:

- Sustavno poznavanje kateheze, naročito:
  - Bog i njegov plan ljubavi prema čovjeku;
  - Krist objavljuje Očev plan i osniva Crkvu;
  - Biblija Božja objava čovjeku; opći uvod;
  - poziv u Bibliji, kršćanski i posebni pozivi u Crkvi;
- osobni poziv: produbiti svoj poziv i biti svjesna pobuda koje ga nadahnjuju da bi ga pročistile i učvrstile obvezom osobnog odgovora;
- uključivanje u zajedničku molitvu i prakticiranje vježbe *Lectio Divina*;
- poznavanje i redovito prakticiranje sakramenata;
- redovita osobna molitva i duhovno štivo;
- svakodnevno razlučivanje o onome što Gospodin u njoj djeluje i njezin odgovor;
- vježbanje kreposti: ljubaznosti, srdačnosti, uslužnosti, poniznosti, osjetljivosti za druge i prihvaćanje članova zajednice²⁵²;
- uključivanje u mjesnu Crkvu katehetskom i dobrotvornom djelatnošću i liturgijskim animiranjem prema spremi svake pojedine.

c) Usvajanje posebne karizme:

- uvod u poznavanje franjevačkog života;
- put Franjina poziva prema prvim životopisima;
- povijest Družbe, navlastito put poziva Utemeljiteljice;
- uključivanje u apostolska djela kojima se zajednica bavi;
- osobni projekt života.

2.3.2.3 Učiteljica postulantica

²⁵¹ Usp. MFI 2. veljače 1946; 12. rujna 1961.

²⁵² ReV 20: "Braća i sestre neka budu krotki, miroljubivi i čedni, skromni i ponizni, s poštovanjem govoreći sa svima, kako se pristoji. I gdje god bili ili svijetom išli, neka se ne svađaju niti prepiru, niti druge sude, već neka se pokazuju radosni u Gospodinu i veseli i dolično zahvalni".

Odgovorna sestra za formaciju ima posebno važnu zadaću: pratiti osobnu formaciju svake postulantice. Posebice mora:

- pomoći kandidatici da prepozna glas Duha i raspoloživo odgovori na nj, da dozrije u slobodi i jasnoći njezin izbor zvanja sve većim produblјivanjem pobuda za nj²⁵³;
- pratiti je k jasnim ciljevima, u ljubavi i istini da bi dozrela njezina ljudskost i kršćanska osobnost²⁵⁴;
- pomoći joj da bude svjesna posebnih zahtjeva franjevačkog života i da razvija svoje sposobnosti prema karizmi naše redovničke obitelji²⁵⁵;
- njegovati na odgovarajući način vezu kandidatice s obitelji;
- podnosi provincijskoj predstojnici pisano Izvješće o postulantici uz mišljenje zajednice, što podrazumijeva prethodnu usmenu konzultaciju sa zajednicom²⁵⁶.

2.3.2.4 Prosudba

Opća prosudba mora uslijediti u iskrenom razgovoru s djevojkom, vodeći računa o mišljenju zajednice²⁵⁷.

Vrši se na osnovi općih načela, odgojnih zahtjeva i posebnih ciljeva toga razdoblja: ljudska i afektivna zrelost, kršćanska zrelost, te sposobnost slobodna i odgovorna izbora²⁵⁸.

2.3.2.5 Načela pripuštanja u novicijat – Ostvarenje zadaća ovog razdoblja

Na razini ljudske zrelosti:

- poznavanje i prihvaćanje sebe, stjecanje slobode, samostalnosti i osjećajne uravnoteženosti²⁵⁹;
- sposobnost usmjeravanja osjećajne energije i darova ženstvenosti ka žrtvenoj ljubavi²⁶⁰;
- usklađivanje vlastitih sposobnosti s planom života Družbe;
- sazrijevanje osobnog poziva i svijest pobuda koje ga potiču da ga pročiste i učvrste;
- sestrijski odnosi s članicama zajednice i raspoloživost za prihvaćanje različitosti²⁶¹;
- prihvaćanje rada kao milosti²⁶² i odgovorno ga obavljati i na osobnu inicijativu²⁶³.

Na razini duhovnosti:

- briga za svoj duhovni odgoj: osobna i zajednička molitva, liturgija, sakramentalni život, pouzdana pobožnost Blaženoj Djevici Mariji²⁶⁴;
- odvajanje od 'svjetovnog' načina života prema redovničkom²⁶⁵;

---

²⁵³ Usp. 2Dir., čl. 122.

²⁵⁴ Usp. 2Dir., čl. 122.

²⁵⁵ Usp. 3Cost., čl. 141.

²⁵⁶ Usp. Dir., čl. 72 §2.

²⁵⁷ Usp. Cost., čl. 74.

²⁵⁸ Usp. MFDIC, str. 25-26.

²⁵⁹ Usp. 3Cost., čl. 142.

²⁶⁰ Usp., MFI 26. srpnja 1950.

²⁶¹ Usp. Cost., čl. 41; 42; Usp. MFI 20. veljači 1946; 12. studenoga 1961.

²⁶² MFI 26. srpnja 1945.

²⁶³ Usp. Rb 5,1: "Ona braća kojima je Gospodin dao milost rada neka rade vjerno i pobožno". Usp. ReV 18: Kao siromasi kojima je Gospodin dao milost služiti i raditi, neka braća i sestre služe i rade vjerno i pobožno.

²⁶⁴ Usp. Cost., čl. 31.

²⁶⁵ Usp. 3Cost., čl. 140.

- otvorenost za duhovno vodstvo, sredstvo za napredovanje na započetom putu;
- identifikacija s duhovnošću Družbe.

Na posebnoj razini:

- marljivost u učenju i produbljivanju sadržaja prema programu;
- svijest da odgojni put prolazi kroz svakidašnjicu života te vedro prihvaćati poteškoće;
- prihvaćati pomoć u odgoju koju nudi odgajateljica i zajednica.

2.3.3 NOVICIJAT

2.3.3.1 Narav i cilj

Redovnički život, u našoj Družbi, počinje novicijatom koji traje dvije godine²⁶⁶. To je škola vjere i molitve u kojoj se odgaja za traženje volje Božje, za prisnost s Kristom, za poučljivost Duhu, za ljubav prema Crkvi²⁶⁷ i za darivanje sebe, prema zahtjevima svoga zvanja i posebne karizme. Novicijat je praktična škola u kojoj novakinje uče živjeti zajedništvo života, evanđeoske savjete i misijsko poslanje prema našoj karizmi²⁶⁸.

Novakinja ima mogućnost da ‘upozna’ i ‘iskusi’ redovnički život koji namjerava prihvatiti²⁶⁹. Takav početak uvodi u postupak korjenita obraćenja koji obuhvaća osobu do dna bića i u svim dimenzijama i usmjerava je prema vrednotama Kraljevstva. Kroz poznavanje i iskustvo novakinja razvija i postupno u njoj sazrijeva osjećaj pripadnosti redovničkoj obitelji.

Novakinje u kući određenoj za tu svrhu nastavljaju svoju formaciju prema stilu života Družbe, pod vodstvom odgojiteljice²⁷⁰.

Svrha je novicijata uvesti novakinju u nasljedovanje Krista obdržavanjem evanđeoskih savjeta i sestrinskoga života u zajednici, kako bi preispitala svoju prikladnost za preuzimanje obveza koje su vlastite Družbi²⁷¹. Novicijat mora poticati:

- uvođenje novakinje u život Družbe;
- dublje poznavanje vlastita poziva prema obliku života koji želi prihvatiti²⁷²;
- iskustvo načina života u Družbi i oblikovanje uma i srca prema njegovu duhu²⁷³;
- provjeru, sa strane novakinje i sa strane redovničke obitelji, prikladnost zvanja novakinje s obzirom na karizmu naše Ustanove²⁷⁴.

Posebni ciljevi ovog razdoblja su:

- postupno ukorijeniti svoj život u ljubav Boga koji mora postati Bog nadasve ljubljen i usmjeriti se prema vrednotama Kraljevstva²⁷⁵;
- odgojiti se za život molitve i pobožnost²⁷⁶, u raspoloživosti Duhu Svetomu;

²⁶⁶ Usp. Cost., čl. 77.

²⁶⁷ Usp. Cost., čl. 87.

²⁶⁸ Dir., čl. 77. § 1

²⁶⁹ Usp. Cost., čl. 90.

²⁷⁰ Usp. Dir., čl. 77. § 2.

²⁷¹ Usp. Cost., čl. 77.

²⁷² Usp. Cost., čl. 90.

²⁷³ DFIR 45; usp. can. 646.

²⁷⁴ Usp. can. 646.

²⁷⁵ LG 44.Usp. ReV 29: “Braća i sestre neka Gospodina ljube svim srcem, svom dušom i pameću, svom snagom i neka ljube svoje bližnje kao same sebe”.

²⁷⁶ Usp. ReV 18.

- živjeti liturgijskim i sakramentalnim životom²⁷⁷, posebice euharistijskim, kao tajnu zajedništva koja sjedinjuje sav osobni život, ostvarujući unutarnje sjedinjenje s Isusom Kristom iz čega mora proizlaziti svaka njihova apostolska djelatnost²⁷⁸;
- uključiti se s radošću u Kristove učenice živeći u čistoći, siromaštvu i poslušnosti;
- živjeti u čistoći poradi Kraljevstva nebeskog kao posebni dar milosti, oslobađajući srce za ljubav samo prema Bogu i u njemu prema svakom stvorenju²⁷⁹;
- živjeti u siromaštvu kao uvjetu i posljedici ljubavi prema Bogu, pravom i vrhovnom dobru, po uzoru na Krista koji, premda bogat, iz ljubavi prema nama posta siromašan da se mi njegovim siromaštvom obogatimo²⁸⁰, živeći slobodno i radosno kao prolaznici u ovom svijetu²⁸¹;
- živjeti u poslušnosti prihvaćajući i ostvarujući Božji plan spasenja prikazujemo Bogu potpunu žrtvu svoje volje i žrtvu samih sebe kako bismo sestrijskim životom svjedočile put rasta do istinske slobode²⁸²;
- odgojiti se u dragovoljnoj i radosnoj evanđeoskoj askezi i hrabrom prihvaćanju otajstva križa²⁸³;
- nadahnjivati se Marijom, majkom Isusovom kao uzorom svetosti i njezinim evanđeoskim iskustvom slušanja, darivanja i vjernosti²⁸⁴;
- iskusiti djelatno i u duhu žrtvene ljubavi život sestrištva u prihvaćanju sebe i sestara kao ‘dar’ od Gospodina²⁸⁵;
- produbiti poznavanje naravi, karizme, duha, ciljeva i povijesti Družbe kao i zahtjeve Franjevačkog pravila i vlastitog Prava²⁸⁶;
- bolje upoznati spise svetog Franje i franjevačku duhovnost;
- temeljito proučiti život i spise utemeljiteljice, blažene Marije Propetoga Isusa Petković;
- prepustiti se svakodnevno evangelizaciji Riječi Božje²⁸⁷ i staviti se na raspolaganje evangelizaciji i apostolskom poslanju Družbe²⁸⁸ u jednostavnosti i radosti, blagosti i dobrohotnosti, kako bi postale djelatnice mira i navjestiteljice dobra;
- učiti povezivati rad i razmatranje²⁸⁹, uvijek promičući skladnu ravnotežu među različitim sastavnicama vlastite osobnosti.

---

²⁷⁷ LOrd 12-13 FF (Pismo cijelom Redu) „Molim, dakle, sve vas, braćo, ljubeći vam noge i s toliko ljubavi koliko mogu, da koliko god možete, iskazujete svako poštovanje i svaku čast presvetome tijelu i krvi Gospodina našega Isusa Krista, 13 u kojemu je izmireno i pomireno sa svemogućim Bogom sve, bilo na nebu, bilo na zemlji“.

²⁷⁸ Usp. Cost., čl. 79; DFIR 46.

²⁷⁹ Usp. Cost., čl. 11.

²⁸⁰ Rb 6,3-6; FF 90: „I ne treba da se stide, jer Gospodin radi nas posta siromašan na ovome svijetu. To je ono uzvišeno krajnje siromaštvo koje je vas, braću moju ljubljenu, učinilo baštinicima i kraljevima kraljevstva nebeskoga, učinilo siromašnima u stvarima, uzvisilo u krepostima. To neka bude vaš dio koji vodi u zemlju živih. Uza nj posvema prijanjajući, draga braćo, poradi imena Gospodina našega Isusa Krista do vijeka ništa drugo pod nebom nemojte željeti imati.“

²⁸¹ Usp. Cost., čl. 16.

²⁸² Usp. Cost., čl. 20; Cf. MFI 29. rujna 1941.

²⁸³ Usp. DFIR 47; Usp. MFI 13. srpnja 1941.

²⁸⁴ ReV 17: “Neka pred očima imaju prije svega primjer preblazene Djevice Marije, Majke Boga i Gospodina našega Isusa Krista. To neka čine po nalogu blaženoga Franje, koji je osobito štovao Mariju, Gospodaricu i Kraljicu, koja je djevica crkvom postala”.

²⁸⁵ Test. 16, FF 116.

²⁸⁶ Usp. Cost., čl. 87 § 4.

²⁸⁷ Usp. Cost., čl. 87 § 2.

²⁸⁸ DFIR 47.

²⁸⁹ DFIR 47.

2.3.3.2 *Odgojni program*

Odgoj u novicijatu usredotočen je na Krista. Uključuje cijelu osobu i mora poticati temeljitije poznavanje i vršenje evanđeoskih savjeta u skladu s duhom Družbe; zahtijeva intenzivniji molitveni život; uključenost u obveze zajednice i život sestrinstva i postupno uključivanje u apostolske djelatnosti.

Sadržaj ove temeljne odgojne faze ima kao središnju i ujedinjujuću jezgru redovničko posvećenje, kao:

- punina krsne posvete;
- zajedništvo s Bogom koji neprekidno poziva i posvećuje one koje je predodredio²⁹⁰;
- sestrijsko zajedništvo prema posebitostima našeg stila života;
- raspoloživost za Crkvu i njezino poslanje;
- svjedočanstvo i znak budućih stvarnosti.

Posvećenje se predstavlja kao iskustvo evanđeoskog života, kao radikalno nasljedovanje Krista Raspetoga milosrdnoga; nasljedovanje koje sve više uvodi u vazmeno otajstvo²⁹¹. Posvećenje se produbljuje i kuša u duhu i karizmi Družbe, daru koji je Duh Sveti udijelio utemeljiteljici, a Crkva ga je priznala.

Odgojni program mora poticati i promicati opću zrelost svake pojedine novakinje u njezinim ljudskim, kršćanskim, redovničko – franjevačkim oblicima, usmjeravajući sve ka jedinstvu nasljedovanja s obilježjima naše karizme.

Postulantat je artikuliran u tri osnovne jezgre:

a) Ljudska formacija:

- bolje poznavanje osnovnog ustrojstva osobe/žene kako bi prihvatila samu sebe i odgojila se za odgovarajuću zrelost;
- više pažnje posvetiti ispravnom formiranju ženstvenosti radi boljeg poznavanja vlastitih osjećaja te brinuti da međusobni odnosi budu uravnoteženi i uvijek konstruktivni²⁹²;
- postupno upoznavanje osobne emotivne sposobnosti usmjerene prema žrtvenoj ljubavi – nesebičnom darivanju;
- odgoj za osjećaj kritike i sposobnost traženja i prihvaćanja istine te prihvaćanja i vlastitih granica;
- razvijanje naravnih i nadnaravnih darova i stavljanje istih u službu poslanja Družbe;
- prihvaćanje ljudskog posredovanja od strane autoriteta i odgovornih za redovničke zajednice;
- vježbanje u srdačnim odnosima sa svim članicama zajednice, prihvaćajući različitosti, surađujući i suočavajući se u jednostavnosti srca²⁹³;
- odgovarajuće poznavanje okruženja u kojemu se živi, društvene situacije, kulturnog ozračja današnjice i povijesti;
- prihvaćanje, poštivanje i uvažavanje svake narodnosti, jezika, kulture, običaja, kao bogatstva naše Družbe²⁹⁴;

---

²⁹⁰ Usp. Ef 1,4

²⁹¹ MFD 7, MFI 27. srpnja 1947.; 2Dir. čl. 23.

²⁹² Usp. DFIR 13.

²⁹³ Usp. MFI 2. veljače 1946.; 12. studenoga 1961.

- uključivanje u domaćinske poslove i druge ručne radove²⁹⁵;
- nastaviti prakticiranje uljudnosti;
- učenje talijanskog jezika koji je službeni jezik Družbe;
- marljivost u proučavanju i produbljivanju različitih sadržaja prema zahtjevima programa.

Kršćanska i redovnička formacija

1. *Poznavanje i produbljivanje otajstva spasenja:*

- Opći uvod u sv. Pismo, produbljena pouka Evanđelja;
- povijest Crkve;
- ekleziologija II. Vatikanskog sabora;
- liturgija: liturgijska godina, liturgija Časova i sakramenti inicijacije;
- mariologija;
- moralna teologija: osnovni pojmovi, zakon – savjest – sloboda, grijeh – obraćenje – novi čovjek u Kristu;
- misiologija: evangelizacija i misije.

2. *Teologija duhovnog života:*

- bogoslovne kreposti, stožerne i moralne;
- darovi Duha Svetoga;
- djela milosrđa;
- kršćanska svetost;
- čovjek na putu prema Bogu;
- različite duhovnosti, napose franjevačka;
- molitva;
- askeza i pokora.

3. *Teologija redovničkog života:*

- posvećeni život: karizme i oblici posvećenog života;
- redovničke ustanove apostolskog života: sastavni i razlikovni elementi;
- nasljedovanje Krista;
- zavjetovanje evanđeoskih savjeta;
- apostolsko služenje;
- karizma Utemeljiteljice;
- poznavanje Zakonika crkvenoga prava i crkvenih dokumenata koji se tiču redovničkog života;
- osobni projekt života.

c) *Usvajanje karizme:*

---

²⁹⁴ Usp. Cost., 43

²⁹⁵ MFD.

- produbljanje spisa sv. Franje i Pravila života;
- proučavanje karizme Kćeri Milosrđa;
- poznavanje i produbljanje Prava Družbe i spisa majke Utemeljiteljice;
- povijest Družbe i drugi značajni spisi;
- poznavanje poslanja i apostolskih djela Družbe;
- sudjelovanje u župskom apostolatu;
- apostolsko iskustvo u jednoj zajednici Družbe, ne duže od šest mjeseci²⁹⁶.

2.3.3.3 Učiteljica novakinja

Učiteljica je izravno odgovorna za formaciju u novicijatu. Riječju i primjerom pomaže pripravnicama da postupno otkrivaju otajstvo Isusa Raspetoga, vrijednosti evanđeoskih savjeta i sestrinskog i apostolskog života²⁹⁷. Ona prati pojedinačno svaku novakinju, pomažući joj da raste prema njezinim darovima i osobnosti te prema identitetu naše redovničke obitelji, svjesna da joj svaka osoba obogaćuje karizmu.

Posebna je zadaća učiteljice:

- gajiti osobnu povezanost sa svakom novakinjom; to je najznačajniji trenutak odgojnog rada, nezamjenjivo sredstvo vodstva, prosvjetljenja, poticanja i provjere;
- napraviti program novicijata na osnovi općih načela, ciljeva i potreba osoba, zajedno s odgojiteljicama prethodnih razdoblja kako bi se promicao kontinuitet i postupnost;
- brinuti o ostvarenju programa;
- urediti život u novicijatu;
- njegovati odnos zajedništva, poštovanja i povjerenja s mjesnom predstojnicom i zajednicom²⁹⁸;
- biti u trajnoj komunikaciji s provincijskom predstojnicom glede odgojnog procesa novakinja²⁹⁹;
- podnijeti provincijskoj predstojnici i njezinom vijeću pisano Izvješće o novakinji koja traži dozvolu za polaganje prvih zavjeta, tri mjeseca prije zavjeta;
- tražiti od mjesne predstojnice i zajednice u kojoj je novakinja provela vrijeme apostolskog iskustva pisano izvješće o novakinji i priložiti ga svome;
- obavljati svoju zadaću djelatno i postojano i biti slobodna od drugih obveza³⁰⁰;
- utvrditi i uskladiti suradnju stručnjaka, prema potrebi.

Eventualne suradnice ovise o njoj s obzirom na program formacije i vodstvo novicijata; tijesno će surađivati uz veliku obostranu diskreciju³⁰¹.

Psihopedagoška sredstva ne mogu zamijeniti duhovno vodstvo³⁰².

2.3.3.4 Prosudba

---

²⁹⁶ Usp. Cost., i Dir., čl. 82.

²⁹⁷ Dir. 106. § 2

²⁹⁸ Usp. Cost., čl. 106.

²⁹⁹ Usp. Dir., čl. 106. § 1.

³⁰⁰ Usp. can. 651 § 3, DFIR 52.

³⁰¹ Usp. Cost., čl. 106; DFIR 52.

³⁰² Usp. DFIR 52.

Prosudba na kraju novicijata najzahtjevnija je, najosjetljivija i, u određenom smislu, odlučujuća. Stoga, neka novakinja, svjesna ovog čina, djelatno surađuje sa svojom odgojiteljicom da bi mogla vjerno odgovoriti na milost Božjeg poziva³⁰³.

Prosudba se vrši na osnovi općih načela i posebnih ciljeva novicijata. Treba osobito voditi računa:

na razini ljudske zrelosti:

- o smislu odgovornost;
- psihološkoj sposobnosti da u sebi otkrije pobude opredjeljenja za Boga;
- sposobnosti da živi u samoći, u unutarnjoj slobodi i u ispravnoj neovisnosti;
- sposobnosti za život sestrinstva;
- uravnoteženosti i vedrini u odnosima s poglavaricama i susestrama;

na duhovnoj razini:

- o pravom molitvenom životu koji priprema i razvija apostolski smisao;
- nutarnjoj vedrini i miru;
- radosti zbog pripadanja Kristu;
- poistovjećivanju s karizmom naše Družbe;

na posebnoj razini:

- o jasnom saznanju glede posvećenja i zavjeta;
- usvajanju sadržaja;
- poistovjećivanju s karizmom Družbe i prikladnosti za njezino poslanje;
- posebnim osobinama: sposobnost za dijalog, praštanje, razmjenu, raspoloživost za stalno obraćanje, jednostavnost, radost života³⁰⁴ i pripadanja Družbi³⁰⁵.

2.3.3.5 Načela pripuštanja polaganju prvih zavjeta

Novakinja treba:

- usvojiti predložene vrednote i sve veće učvršćivanje u pravoj unutarnjoj slobodi i raspoloživosti za posvemašnje sebedarje Bogu i sestrama redovničke obitelji;
- otkriti Božje očinstvo i otvoriti se djetinjem odnosu s njim³⁰⁶ postupno prevladavajući vlastite vidike i proširujući zanimanje za Kraljevstvo³⁰⁷ i za Crkvu³⁰⁸;
- produbiti različite oblike molitve koja će poticati prisno sjedinjenje s Isusom Kristom te postati životno važna za nju i posvetiti joj se odlučno i s ljubavlju³⁰⁹;
- njegovati liturgijski i sakramentalni život;
- svakodnevno uranjati u Božju Riječ kako bi je produbila, primijenila u svome životu i osposobila se oblikovati svoje stavove prema onima Gospodina Isusa³¹⁰;

---

³⁰³ Usp. Cost., čl. 88.

³⁰⁴ MFI 4. listopada 1946.

³⁰⁵ Usp. MFD str. 22-23.

³⁰⁶ Usp. Cost., čl. 8; Dir., čl. 8 §1.

³⁰⁷ Usp. Cost., čl. 27.

³⁰⁸ Usp. Dir., 27.

³⁰⁹ Usp. Cost., čl. 32; 79.

³¹⁰ Usp. Cost., čl. 32 § 2 - 3.

- osposobiti se za šutnju, slušanje i razmatranje, osobnu askezu, žrtvu i radinost;
- prihvaćati redovite situacije svakodnevnog života istinskim duhom pokore i iskusiti kako i gorke stvari mogu postati “ugodnost duše i tijela”³¹¹;
- konkretno shvatiti zahtjeve nasljedovanja Raspetoga Isusa prema obilježjima svoje redovničke obitelji, stvarno ocjenjujući svoje sposobnosti žrtvena dara i ljubavi³¹²;
- biti raspoloživa za prihvaćanje pomoći;
- osjećati sestrinstvo u kojemu živi kao povlašteno ‘mjesto’ svojega rasta i dozrijevanja u zvanju:
  - sposobnost biti dar sestrama i prihvaćati ih kao Gospodinov ‘dar’³¹³,
  - rasti u ljubavi bez gledanja na korist, u povjerenju i poštovanju svake sestre³¹⁴,
  - vježbati se u praštanju i traženju oprostjenja u duhu milosrđa kao put osobnog obraćenja i sredstvo za izgradnju zajedništva³¹⁵,
  - živjeti radost zajedništva i raspoloživost služenja,
  - surađivati u svim očitovanjima zajedničkog života.

2.3.3.6 Redovničko zavjetovanje

Novakinja koja je uvidjela da je pozvana da nastavi posvećeni život u našoj Družbi, tri mjeseca prije novicijata, uputit će pisanu molbu provincijskoj predstojnici za polaganje privremenih zavjeta³¹⁶. Ukoliko se smatra prikladnom, provincijska predstojnica dopustit će joj polaganje privremenih zavjeta³¹⁷.

Prije zavjetovanja, neka novakinja prepusti upravljanje svojim dobrima kome god želi i neka slobodno odluči o uporabi i uživanju dobara³¹⁸.

Za valjanost privremenog zavjetovanja zahtijeva se:

1. da je novakinja navršila barem osamnaest godina života;
2. da je novicijat valjano završen;
3. da ga dopusti provincijska predstojnica, s pristankom svojega vijeća;
4. da bude izrečeno prema obrascu koji je odobrila Sveta Stolica i da je učinjeno slobodno, bez prisile, velikoga straha ili prijevare;
5. da ga primi vrhovna ili provincijska predstojnica osobno ili po svojoj zastupnici³¹⁹.

Novakinja pripuštena prvom zavjetovanju obvezna je s Bogom živjeti život Krista čista, siromašna i poslušna i tako sudjelovati u njegovu poslanju, u zajednici koja ju prihvaća kao članicu obitelji. Treba se uključiti u poslanje Družbe, da bi produbila svoju povezanost s Kristom i bolje upoznala važnost života zajedništva.

³¹¹ Test. 3, FF110.

³¹² ReV 13: “Nitko neka drugo ne želi osim Spasitelja našega koji je sebe u vlastitoj krvi kao žrtvu i prinos na oltaru križa prinio za grijehe naše, ostavljajući nam primjer da idemo njegovim stopama”.

³¹³ ReV 23: “Radi ljubavi Božje neka se braća i sestre međusobno ljube kao što kaže Gospodin: *Ovo je moja zapovijed: da se ljubite uzajamno kao što sam ja vas ljubio*. I neka djelima pokažu ljubav koju imaju jedni prema drugima”.

³¹⁴ Usp. Cost., čl. 40.

³¹⁵ Usp. Dir., čl. 39 §1. ReV 24: “Ako se katkad dogodi da među njima zbog riječi ili znaka nastane smutnja, neka odmah jedna drugoga ponizno moli oprostjenje, prije negoli prinesu dar svoje molitve pred Gospodina”.

³¹⁶ Usp. Cost., čl. 93.

³¹⁷ Usp. Cost., čl. 92.

³¹⁸ Cost., čl. 95.

³¹⁹ Cost., čl. 96.

2.3.3.7 Obred redovničkog zavjetovanja

Redovničko zavjetovanje obavlja se prema Družbinom obredniku zavjetovanja. Za vrijeme liturgijskog slavlja, Crkva, po mjerodavnim poglavaricama, prihvaća zavjete onih koji se zavjetuju i pridružuje njihov prinos euharistijskoj žrtvi. Ovaj liturgijski čin pokazuje ukorijenjenost zavjeta u Crkvu.

Polazeći od ovako slavljena otajstva može se razviti još življe i dublje poimanje posvećenja³²⁰. Crkva zaziva pomoć božanske milosti i blagoslivljajući ih, povjerava Ocu. Tako se njihov život stavlja u službu Božju i Crkve apostolskim poslanjem širenja Kraljevstva.

Redovničkim zavjetovanjem članovi javnim zavjetom prihvaćaju obdržavanje triju evanđeoskih savjeta, posvećuju se Bogu po službi Crkve i pritjelovljuju se ustanovi s pravima i dužnostima koje određuje pravo³²¹.

Redovničko zavjetovanje svjedoči svim vjernicima novi i vječni život stečen Kristovim otkupljenjem i naviješta nova nebesa i zemlju³²² te vodi k ispunjenju, svakim danom usavršavajući sve više krsnu i crkvenu posvetu. Zavjetovanje evanđeoskih savjeta redovnica prikazuje sebe, vođena ljubavlju prema Bogu i braći³²³, na dobrobit svega čovječanstva. Vlastiti prinos iskazuje neprekidnim stavom zahvaljivanja, idući s Crkvom prema punini susreta s Kristom.

U zavjetovanju evanđeoskih savjeta redovnica priznaje Očevu milost koja je posvećuje darom svoga Duha i šalje u službu braći, raditi s Kristom za njegovo Kraljevstvo u okviru karizme Družbe.

2.3.4 JUNIORAT

2.3.4.1 Narav i cilj

Nadstojnice i odgojiteljice moraju znati da kad jedna sestra završi fazu novicijata mora nastaviti s odgojem i redovničkom formacijom, i mora nastaviti učiti, jer vrijeme nakon prvog zavjetovanja je drugi novicijat, još zahtjevniji. Tada započinje istinski redovnički život, pod vodstvom nadstojnice i učiteljice koje je moraju pratiti u njezinom redovničkom i duhovnom životu, u vršenju svetih zavjeta, jer ona sama to ne može.

Juniorat počinje prvim zavjetovanjem i traje najmanje pet godina. To je razdoblje duhovnog i intelektualnog produblivanja prema programu utvrđenom Družbinim planom odgoja. Mlada redovnica usavršava vlastito posvećenje uzorno opslužujući evanđeoske savjete i posvećujući se Crkvi i Družbi³²⁴, nastoji živjeti redovničke zavjete u produbljenom sestrinskom zajedništvu³²⁵.

Prvi zavjeti uvode u novu fazu formacije. Radi se o sabiranju plodova iz prethodnih faza i kontinuiranoga osobnog rasta u ljudskoj i duhovnoj dimenziji te hrabrim prakticiranjem preuzetih obveza. Važno je da juniorka zadrži duhovni polet kako bi joj bio od pomoći u novoj odgojnoj fazi.

---

³²⁰ DFIR 54.

³²¹ can. 654.

³²² LG 44.

³²³ LG 45.

³²⁴ Cost., čl. 97.

³²⁵ Dir., čl. 97 §4.

Pedagogija ove faze omogućuje mladim redovnicama da istinski hode, sa svim svojim iskustvom, prema jedinstvu perspektive života – one osobnog poziva u datom trenutku njenog postojanja i perspektive doživotnog zavjetovanja³²⁶.

Odgovornost je Instituta da mladima osigura uvjete za istinski rast za predanje Gospodinu i da ponudi snažnu odgojnu zajednicu i pratnju valjanih odgojiteljica³²⁷.

Potrebno je, stoga, obratiti pozornost na neke važne aspekte kao što su:

- utvrđivanje franjevačkog identiteta Kćeri Milosrđa;
- teološko – pastoralna formacija;
- profesionalna formacija;
- iskustvo života zajedništva i apostolskog života;
- priprema za doživotno zavjetovanje.

Juniorat osigurava praćenje dovoljno da postupno upravi mladu redovnicu prema osobnoj neovisnosti i zrelosti potrebnoj za njezin redovnički identitet.

Svrha ovoga odgojnog razdoblja je produblјivanje i učvršćivanje formacije s gledišta veće svijesti o vlastitom redovničkom identitetu Kćeri Milosrđa i o sve odgovornijem preuzimanju poslanja Družbe u zajednici i u svijetu. Stoga juniorka nastoji:

- živjeti posvećeni život na način svojstven našoj redovničkoj obitelji;
- suobličiti se s Kristom raspetim i milosrdnim, prema našoj karizmi, svjedočeći njegov siromašan, poslušan i čist život, živeći u sestrinstvu prema duhu i poslanju Družbe;
- uključiti se u svaku aktivnost zajednice i vršiti je u duhu poslanja i ispunjavanja Božje volje³²⁸, vodeći računa da uključivanje u apostolske djelatnosti bude postupno.

Posebni ciljevi ovog razdoblja su:

- ustrojiti život na vrednotama redovničkog posvećenja;
- živjeti duhovnost, karizmu i djela Družbe, prihvaćajući zahtjeve nasljedovanja i preobražavajući ih u stav služenja;
- produbiti i proširiti vlastitu formaciju u svim dimenzijama: ljudskoj, kršćansko-redovničkoj i karizmatsko – apostolskoj;
- uključiti se djelatno i odgovorno u zajedništvo sudjelujući u njegovu radu, pothvatima i radostima; prihvaćati posredništvo osoba s jednostavnošću i raspoloživošću, znajući prihvatiti i izgrađivati jedinstvo u bogatstvu raznolikosti;
- posvetiti se bilo kojoj djelatnosti za spasenje duša, u duhu požrtvornosti, poniznosti i franjevačke jednostavnosti³²⁹;
- sazrijevati u osobnoj odgovornosti za sklad između duhovnoga i sestrinskog života te apostolskih pothvata i učenja, koristeći dobro vrijeme.

2.3.4.2 Program formacije

---

³²⁶ DFIR 59.

³²⁷ DFIR 60.

³²⁸ Usp. MFDIC 1248/57.

³²⁹ Isto

Odgojni program predviđa sadržaje i dimenzije koje vode ka ostvarenju posebnih ciljeva juniorata da se na taj način nastavi i produbi formacija i identitet zvanja svake mlade sestre.

Sadržaji juniorata imaju svoje središte i usredotočenost u poslanju. Svaka članica uključena u zajednicu, ma kakva bila njezina uloga, uključena je i sudjeluje u poslanju svoje zajednice ugrađujući u nju svoje osobne, zajedničke i apostolske stavove.

U ovoj odgojnoj fazi poslanje se produbljuje u svim dimenzijama: biblijskoj, teološkoj, crkvenoj, franjevačkoj i posebnoj – Družbinom. Ona postiže svoje puno značenje u svjetlu Božje Riječi, koja odabire, poziva, posvećuje i upućuje. Tako se uspostavlja tijesni životni odnos između posvećenja i poslanja³³⁰.

Odgojni sadržaji sustavno su programirani za predviđeno razdoblje novicijata, vodeći računa o potrebama osobe, novim smjernicama Učiteljstva i eventualnim okolnostima koje nadodu.

a) Ljudska formacija

- Bolje poznavanje sebe i osobe u različitim fazama života i razvoja i u međuljudskim odnosima (opća psihologija i razvojna psihologija);
- postupno i odgovorno zauzimati stav zrelosti i afektivne neovisnosti usmjerene na žrtvenu ljubav³³¹;
- jačanje i razvoj vještina i osobnih darova koje su u skladu sa životom i poslanjem naše redovničke obitelji;
- prihvatiti teološko-pastoralno-stručne studije uz stalnu odgovornost i ljudsku i vjersku zrelost;
- postupno uključivanje u apostolske djelatnosti zajednice prema njezinoj pripremi, ostavljajući dovoljno vremena za učenje;
- raspoloživost za odgovorno obavljanje domaćinskih poslova;
- usavršavati sestrinske odnose sa svim članicama zajednice, prihvaćajući različitosti, surađujući i suočavajući se u jednostavnosti srca³³²;
- prihvaćanje ljudskog posredovanja od strane autoriteta i odgovornih za redovničke zajednice;
- odgovarajuće poznavanje okruženja u kojemu se živi, društvene situacije, kulturnog ozračja današnjice i povijesti;
- prakticiranje uljudnika.

b) Kršćansko – doktrinarna i redovnička formacija:

- Kršćanska antropologija
- Kristologija
- Povijest Crkve
- Sveto pismo
- Ekleziologija
- Crkveno Učiteljstvo

---

³³⁰ ReV 29: "I neka uzvisuju Gospodina u djelima njegovim, jer ih je zato poslao u sav svijet da riječju i djelom budu njegovi svjedoci i da obznane svima da nema Svemogućega osim njega".

³³¹ LOrd 29; FF 221 (Pismo cijelom Redu): "Ništa, dakle, svoga ne zadržite za se, da vas cijele primi onaj tko se vama sav predaje".

³³² Usp. MFI 2. veljače 1946; 12. studenoga 1961.

- Osobni projekt života

2.3.4.3 Učiteljica juniorki

Juniorke su povjerene učiteljici a mogu, na neko vrijeme, biti povjerene poglavarici zajednice ili drugoj sestri doživotnih zavjeta da ih prate prema uputama učiteljice koja će se povremeno susretati s njima.

Odgojiteljica osobito pazi:

- da se formacija mlade sestre odvija kao nastavak one iz novicijata;
- da planira povremene susrete ukoliko juniorka i učitelja ne žive u istoj zajednici;
- da učiteljica obradi teme koje se odnose na duh i poslanje Družbe;
- da pomogne juniorki uključiti se u zajednicu, prosvjetljujući je i hrabreći na putu zajedništva;
- da je prati u suočavanju s prvim apostolskim ili novim djelatnostima i u učenju;
- da uskladi u dnevnom programu vrijeme molitve, učenja, zajedništva i služenja;
- da uspostavi s mladom sestrom odnos istinskog i stvaralačkog povjerenja koje ne zapostavlja provjeru, nego je cijeni kao suštinu dinamike odgojnog postupka;
- da pošalje pismeno izvješće o juniorki provincijskoj predstojnici i njezinu vijeću, mjesec dana prije obnove zavjeta;
- ukoliko učiteljica i mjesna predstojnica žive u istoj zajednici mogu napisati jedno izvješće o juniorki i obje ga potpisati;
- da preko provincijske predstojnice i njezina vijeća pošalje vrhovnoj predstojnici i njezinom vijeću pismeno izvješće o juniorki, tri mjeseca prije doživotnih zavjeta.

2.3.4.4 Provjera

Mlada sestra, zajedno s odgovornom za formaciju, mora povremeno provjeravati svoje napredovanje u zvanju imajući u vidu konačno opredjeljenje. U toj provjeri treba razmotriti:

na razini ljudske zrelosti:

- postupno ljudsko – duhovno – redovničko sazrijevanje na putu nasljedovanja, evanđeoskim savjetima i spremnošću neprekidna obraćenja;
- sposobnost da se živi u miru sa sobom i s drugima, u poniznosti, jednostavnosti i radosti;
- odgovornost u ispunjavanju svojih dužnosti u korist zajednice i Crkve;

na duhovnoj razini:

- povezivanje duhovnoga života – zajedništva – učenja i apostolata;
- radost zbog djelatna i odgovorna sudjelovanja u životu zajedništva i osjećaj pripadnosti Družbi;
- otvorenost i raspoloživost za praćenje, kako prema odgojiteljici tako i mjesnoj predstojnici i prema duhovnom vođi;
- dosljednost života između osobnih potreba (životni projekt) i potreba bratstva (projekt zajednice);

na posebnoj razini

- usvajanje karizme i duhovnosti Družbe i sposobnosti neopoziva izbora zvanja;
- poistovjećivanje s Družbinim projektom života;
- ozbiljna založenost oko vlastite formacije.

U ovome razdoblju formacije osobito je potrebno duhovno vodstvo mjerodavnih i stručnih osoba.

Psihopedagoška sredstva, za koja Koncil zahtijeva "pravu slobodu", moraju biti „izbor zainteresiranih“ i povjerena "kompetentnim i kvalificiranim osobama". No, ona ne zamjenjuju duhovno vodstvo.

2.3.4.5 Kriterij pripuštanja

a) za obnovu privremenih zavjeta

sposobnost življenja predloženih vrijednosti u:

- postupnom i mirnom uključivanju u život zajedništva:
  - u međusobne odnose,
  - u molitvu i opsluživanje zavjeta,
  - u apostolat.
- sposobnosti produblivanja svog nutarnjeg života iskustvom Boga življenim u raznolikosti situacija, molitvom i euharistijom³³³;
- sposobnost neprekidnog obraćanja srca;
- sposobnost prihvaćanja posredovanja od strane učiteljice, mjesne predstojnice i zajednice³³⁴;
- sposobnost usklađivanja zahtjeva koji proizlaze iz povjerenih joj zadaća;
- sposobnost vježbanja u dijalogu, sučeljavanju i prosuđivanju;
- sposobnost postupnog uključivanja u zajednicu i življenja zajedništva života sa svim sestrama, njegujući zahvalnost, divljenje i radost zbog dara da može graditi zajedno isti ideal života;
- sposobnost produblivanja i življenja crkvenog smisla posvećenoga života, vršeci sa žarom povjerene joj apostolske djelatnosti za Kraljevstvo Božje;
- mjesec dana prije zavjetovanja napisati, u potpunoj slobodi i uputiti provincijskoj predstojnici i njezinom vijeću, molbu za obnovu zavjeta.

b) Za polaganje doživotnih zavjeta

- Prvi i neophodni kriterij pripuštanja je uvjerenje redovnice da želi, do kraja života, živjeti u stanju posvećenja opslužujući tri zavjeta i živeći karizmu i poslanje naše Družbe, u Crkvi i svijetu.
- ostali kriteriji navedeni u pripuštanju obnavljanja zavjeta

---

³³³ReV 12: "Neka sudjeluju u žrtvi Gospodina našega Isusa Krista i neka primaju njegovo Tijelo i Krv s velikom poniznošću i poštovanjem sjećajući se onoga što kaže Gospodin: *Tko jede moje tijelo i pije krv moju ima život vječni*. Neka iskazuju veliko poštovanje i veliku čast kolikogod mogu Presvetom Tijelu i Krvi Gospodina našega Isusa Krista i napisanim svetim imenima i riječima onoga u kojem je sve na nebu i na zemlji".

³³⁴ReV 3: "Braća i sestre obećavaju poslušnost i poštovanje Papi i Katoličkoj Crkvi. U istom duhu neka slušaju one koji su postavljeni za službu bratstvu".

- svi navedeni aspekti za pripuštanje obnove zavjeta trebali bi imati uzlaznu putanju, uvijek u smjeru poboljšanja.

2.3.4.6 DOŽIVOTNO ZAVJETOVANJE

Nakon juniorata, juniorka će, tri mjeseca prije zavjetovanja, po svojoj provincijskoj predstojnici, slobodno i spontano uputiti pisanu molbu vrhovnoj predstojnici za pripuštanje doživotnim zavjetima³³⁵.

Prije doživotnih zavjeta sestra mora sastaviti oporuku koja je valjana i u građanskom pravu³³⁶.

Ukoliko se smatra prikladnom, juniorka se pripušta doživotnom zavjetovanju³³⁷ koji je čin konačnog i posvemašnjeg predanja Bogu te služenje braći i sestrama. Obavlja se javno i svečano za vrijeme svete mise, pred višom predstojnicom, uz sudjelovanje sestara i naroda Božjega³³⁸. Čin doživotnog zavjetovanja obavlja se prema Obredniku Družbe i smjernicama utvrđenim Statutom³³⁹.

Ovaj svečani čin znak je nerazrješiva jedinstva Krista s Crkvom, svojom zaručnicom³⁴⁰. U njemu Crkva prihvaća poziv, zavjetovanje evanđeoskih savjeta i pridružuje posvemašnju žrtvu života posvećene osobe euharistijskoj žrtvi.

Redovničkim zavjetovanjem Kći Milosrđa posvećuje se postizanju savršene ljubavi³⁴¹ i prikazujući svoj život kao žrtvu ljubavi za spasenje braće³⁴², radosno koračajući s Crkvom ususret raspetom i uskrslom Kristu, utvrđena milošću Božjom i pod zaštitom Djevice Marije, Majke Božje milosti, po primjeru sv. Franje i blažene Marije Propetoga Isusa Petković, prema njezinoj nauku: "Naše posvećenje je u križu i ljubavi i ostvaruje se vršeći presvetu volju Božju."³⁴³ Cijela Družba izražava svoju radost zbog dara koji Bog poklanja Crkvi i Družbi doživotno zavjetovanom sestrom³⁴⁴.

3. DOKTRINARNA TEHNIČKO – STRUČNA I KULTURNI FORMACIJA

Suvremena kultura i društvo u kojemu živimo obilježeni su pluralizmom, brzim promjenama i osjećajem praznine te sekularizacijom što zahtijeva cjelovitu formaciju redovnice da bi primjereno odgovorila potrebama vremena i društva³⁴⁵. Zato je potrebna potpuna, sustavna i usmjerena formacija u službi poslanja Družbe, nastojeći dati potrebnu važnost njezinoj intelektualnoj i kulturnoj dimenziji te praktičnoj u isto vrijeme, ali uvijek poštujući prvenstvo duhovne dimenzije³⁴⁶. Nužno je da redovnica ima jasan pojam o jedinstvenosti redovničkog zvanja i da postigne njegov smisao.

³³⁵ Usp. Cost., čl. 100 §2.

³³⁶ Usp. Cost., čl. 101.

³³⁷ Usp. Cost., čl. 99.

³³⁸ Cost., čl. 102.

³³⁹ Dir., čl. 102.

³⁴⁰ Usp., LG 44.

³⁴¹ Usp., LG 44.

³⁴² MFI 26. srpnja 1941.

³⁴³ MFI 26. srpnja 1941.

³⁴⁴ 2Dir., čl. 120 § 3.

³⁴⁵ Usp. 2 Dir., čl. 128.

³⁴⁶ Usp. DFIR 35.

Duhovno – redovnička i apostolska formacija, čiji su temelji postavljeni u razdoblju početne formacije, traži dovoljnu prethodnu doktrinarnu i kulturnu spremu koja jamči dobar uspjeh same formacije.

Potrebna je humanistička kultura koja odgovara sklonostima pojedine osobe i djelatnostima koje je svaka pojedina pozvana vršiti u Družbi i u Crkvi, u okviru poslanja Družbe i prema stvarnim mogućnostima osobe.

Doktrinarna je formacija nužna da prosvijetli, upravlja i raspoznaje znakove Božje prisutnosti i prenese evanđeosku poruku. Mora uzeti u obzir odgovarajuću inkulturaciju da bi se moglo ispuniti poslanje Družbe u suvremenom svijetu i zadovoljile stvarne potrebe. Uz doktrinarnu i kulturnu formaciju, svakoj sestri treba pružiti mogućnost stručne izobrazbe koja odgovara posebnoj djelatnosti koju je pozvana vršiti u Družbi³⁴⁷ i to na najbolji način.

Naša Družba vrši u Crkvi sljedeće djelatnosti: odgojne – obrazovne, briga za zdravlje i njegu starijih osoba, pastoralne i misijske³⁴⁸. Osim toga, “kao franjevke promičemo mir i pravdu, solidarnost i toleranciju, vrednovanje obitelji i svetosti života”³⁴⁹; “sudjelujemo u ekumenskim pothvatima”³⁵⁰. Svaka od navedenih djelatnosti odgovara različitim strukama i zahtijeva od sestara posebnu stručno – tehničku spremu, ali traži, za valjanu pastoralnu stručnost, i odgovarajuće produbljeno poznavanje moralne teologije.

U izboru struke treba uvažavati osobu i njezine sposobnosti, zahtjeve naše karizme i potrebe vremena. Stoga, “vrhovna ili provincijska predstojnica, saslušavši mišljenje svoga vijeća, a nakon razgovora sa sestrom, sukladno njezinim sposobnostima, odlučuje o višem studiju koji može pohađati”³⁵¹. Neka sestra bude svjesna da je svojim radom pozvana duhovno surađivati da bi se “izgradnja zemaljske države uvijek temeljila na Gospodinu i k njemu upravila”³⁵².

“Školovanje sestara neka bude sustavno kako bi pomoglo sestrama odgovoriti zahtjevima apostolskih planova naše redovničke obitelji i u skladu s potrebama Crkve.”³⁵³ Studij sestara nije samo zbog apostolata već je potreban za samo življenje vlastita zvanja. Zato se sve znanosti moraju usmjeriti jedincatoj stvarnosti koja je otajstvo Krista i povijest spasenja. Prema zahtjevima vremena i mjesta, a uvijek u okviru naše karizme i poslanja u Crkvi, mora se posvetiti dužna pozornost cjelovitoj formaciji i postići: teološku, doktrinarnu, stručnu i dopunsku spremu.

Cjelovita formacija prožima život redovnice na planu suradnje božanskog i ljudskog, u neprekidnoj težnji za Kristovom puninom.

4. FORMACIJA U JAKIM VREMENIMA ŽIVOTA

4.1 Prve godine nakon doživotnih zavjeta

---

³⁴⁷ 3Cost., čl. 171.

³⁴⁸ Usp. Cost., i Dir., čl. 59 – 65.

³⁴⁹ Dir., čl. 66.

³⁵⁰ Usp. Dir., čl. 68.

³⁵¹ Dir., čl. 103. § 2.

³⁵² Usp. LG 46.

³⁵³ Usp. DFIR 65.

Vrijeme od doživotnih zavjeta do praga treće životne dobi obilježeno je posebnim situacijama jakih kriza redovničkog i osobnog identiteta, koje uzrokuju vanjski čimbenici (promjena radnog mjesta, neuspjeh, nerazumijevanje, osjećaj zapostavljenosti) ili pak više subjektivni razlozi (bolest, kriza vjere, osjećajna kriza i kriza odnosa)³⁵⁴. Izlaže se opasnosti da se izgubi iz vida značenje našega načina života i vjernosti Gospodinu. Naročito su značajna razdoblja:

- Poslije juniorata: prijelaz iz početne formacije prema prvom iskustvu samostalnijeg života³⁵⁵;
- Nakon deset godina doživotnog zavjetovanja³⁵⁶.

Javljaju se poteškoće kao:

- sukob idealizma sa stvarnošću;
- nastavljaju se ili javljaju novi problemi na području emocija;
- ranjivost na samoću, frustracije i neuspjeh;
- gubitak apostolskog žara.

Kako redovnički poziv traži vjernost Gospodinu u konkretnim prilikama, u trajnoj se formaciji nastoji izgraditi ispravan stav razlikovanja i obnoviti identitet svojega zvanja. Od iskušenja i poteškoća učiniti priliku za rast u vjernosti Gospodinu, u neprestanom poistovjećivanju s Kristom, zaručnikom i učiteljem uz pomoć i razumijevanje zajednice.

4.2 Vrijeme zrelosti

U vrijeme pune zrelosti u životu redovnice mogu se javiti sljedeći problemi:

- nesigurnost u sve što se uvijek voljelo i tražilo;
- nepovjerenje u rast;
- strah od novoga i zamor od rada;
- teške kušnje društvenog okružja;
- oskudni osjećaj pripadnosti Ustanovi.

Budući da smo uvijek uključene u odgojni proces koji je prije svega potaknut Božjim pozivom, a Bog svakog od svojih poziva u svakom času i u novim prilikama bolje služiti svijetu, iskustvo poteškoća i kušnje osposobljavaju nas da ojačamo svoje zvanje i pomažu nam da produbimo u svojem životnom programu iskustvo molitve, odgovarajuće ponovno čitanje evanđelja, obnovljen sakramentalni život i usmjerenje k radosti Duha nadahnitelja i obnovitelja. Koliko više bude raslo naše divljenje za Isusa raspetoga i uskrsloga i produbljavao se osobni odnos s njime, toliko prije će se prevladati sukobi i krize.

4.3 Starost

Postupno povlačenje iz aktivnosti nije pošteđeno osjećaja nepovjerenja i osamljenosti. To se obično odnosi na treću dob, oko 65 godina života, a posebno na četvrtu dob kad se nerijetko gubi samostalnost i nastupa vrijeme ovisnosti i patnje. Starost, iako oslabljenih snaga, razdoblje je života koje ima svoju korist i vrijednosti. To je vrijeme posebnih milosti i duhovnoga bogatstva³⁵⁷. U novoj zbilji redovnica živi svoje posvećenje u svoj stvarnosti svoga

---

³⁵⁴ Usp. DFIR 70.

³⁵⁵ DFIR 70

³⁵⁶ DFIR 70; MFI 16. prosinca 1951.

zavjetovanja. Sada prima od Gospodina nove pozive na obraćenje i intimnije zajedništvo s njime. Nastavlja novim načinom apostolata, nenametljivo i ponizno, svoj prinos za dobrobit Crkve i svijeta. Bogata mudrošću i iskustvom, okružena pažnjom i osjećajima, dobrotom majke pruža zajednici svoj dragocjeni prilog obogaćivanjem obiteljskoga duha i produbljanjem jedinstva zajednice, raspoloživa za kontakte sa svima.

Zajednica sa svoje strane, brine o skladnom uključivanju starijih sestara u zajednicu s ljubavlju, s priznanjem i s poštovanjem³⁵⁸ cijeneći njezino iskustvo, razumijevanje i dobar savjet. Nudi im potrebnu duhovnu pomoć³⁵⁹ i oblik služenja prema njezinim mogućnostima u kojem će doći do izražaja njezina zrelost posvećene osobe.

Sestra bogata godinama neka budno traži unutaršnjeg čovjeka³⁶⁰ tako da starost postane vrijeme produbljene molitve i razmatranja. Neka postupno postiže vedrinu i unutarnju radost i neka se osjeća ljubljenim djetetom Božjim koje je nezasluženo pozvano. Neka se priprema u duhu raspoloživosti proživjeti posljednje dane života dnevnim predanjem u svetu volju Očevu te “tako posvjedočiti svoju vjernost Gospodinu”³⁶¹. S djetinjim pouzdanjem neka prihvaća postupno opadanje snaga i sposobnosti i neka “sjedini svoje patnje s mukom i križem našega Gospodina”³⁶². Ako je sestra naučila u životu prepoznavati živu prisutnost raspetog i uskrslog Krista, u jedinstvu s njime velikodušno će se i sada prikazati Ocu i prihvatiti “svoj čas” te otvorena i smirena srca poći u zagrljaj Zaručniku³⁶³.

ZAKLJUČAK

Ovaj Plan formacije upućen je svakoj našoj sestri kao tekst nadahnuća i usmjerenja u nasljedovanju Gospodina Isusa. Sadrži naputke o redovničkom odgoju i samoodgoju, što je naša trajna zadaća da bismo postigle istinski identitet Kćeri Milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje.

Na osnovi ovog općeg Plana treba izraditi provincijske programe, vodeći računa o zahtjevima mjesta i osoba koje su uključene u odgojni postupak. U njima neka se istaknu posebitosti pojedinih provincija, ne zapostavljajući potrebe inkulturacije.

Plan donosi tek nacrt programa studija sestara koji doprinosi boljem poznavanju i produbljanju vlastita zvanja, te stjecanju stručne spreme u kojoj će se odjelotvoriti. Stoga, je potrebno je program studija detaljnije razraditi s obzirom na konkretne potrebe vezane za poslanje i karizmu Družbe.

---

³⁵⁷ ReV 23: “I za sve što im se dogodi neka zahvaljuju Stvoritelju i neka žele biti takvi kakvima ih Gospodin hoće, bili zdravi ili slabi”.

³⁵⁸ 2Dir., čl. 80.1.

³⁵⁹ Cost., čl. 105.

³⁶⁰ 2 Cor 4,16.

³⁶¹ 2Dir., čl. 80.2.

³⁶² Cost., čl. 106.

³⁶³ ReV 22: “Oni koji su doista siromasi duhom neka slijedeći primjer Gospodinov ništa sebi ne prisvajaju niti kome što brane, već neka kao prolaznici i došljaci žive u ovome svijetu”.

TREĆI DIO

DODATNA POMAGALA ZA FORMACIJU U PRIVICIMA

1. RASPOZNAVANJE POZIVA

Raspoznavanje (*discernimento*) je stalno duhovno stanje koje uključuje prosvijetljeni ljudski razum, vođen vjerom da bi mogao prepoznati Božju volju. Postavlja se kao stalna vrednota na putu dozrijevanja vjere i poziva Kćeri Milosrđa. Traje cijeloga života i obuhvaća sve sestre i mlade koje žele slijediti Isusa u ovoj redovničkoj obitelji.

Raspoznavanje traži predanje djelovanju Duha Svetoga i prepuštanju njegovu vodstvu. Duh Sveti svojom prisutnošću i milošću vodi svaku osobu prema punini evanđeoske savršenosti kojoj redovnički život teži.

U početnom razdoblju formacije djevojke, glavni cilj je, otkriti i provjeriti znakove poziva na posvećeni život i njegovo postupno sazrijevanje, u odnosu na identitet Družbe.

Taj čin obuhvaća mladu u formaciji, zajednicu, odgajateljicu, mjerodavne poglavarice, svaku prema njezinoj posebnoj zadaći, ali međusobno povezane, u cilju pravog služenja osobi i samoj Družbi.

Osobe pozvane otkrivati volju Božju, glede pojedinih pripravnica, moraju gajiti dubok smisao odgovornosti zajedno s povjerenjem i čestitošću, svjesne da Duh ne može biti proturječan. Stoga, stvarno dobro osobe i dobro Družbe ne mogu biti oprečni.

U svakoj odgojnoj etapi vrši se raspoznavanje prema općim načelima i glavnim ciljevima pojedinoga razdoblja predstavljenim u ovom Planu formacije.

2. DUHOVNO VODSTVO

Duhovna pratnja nezamjenjiva je pomoć za rast u ljudskoj, kršćanskoj i karizmatskoj dimenziji. To je duhovni put s osobom, sposobnom i raspoloživom da prihvati i izvrši takvu zadaću u ozračju empatije, povjerenja i sigurnosti. Zahtijeva stvarnu spremnost, pažljivo slušanje i razmišljanje o vlastitom životu kao povijesti spasenja.

Cilj je olakšati osobi oslušivanje i prepoznavanje neprekidna poziva koji joj Bog upućuje po dnevnim događajima, prepoznati Božje djelovanje u sebi i dogovoriti mu slobodno i odgovorno tako da usvaja one iste osjećaje Sina, sudjelujući u njegovoj žrtvi Ocu i braći³⁶⁴.

Duhovni voditelj mora biti istinski posrednik Istine, sposoban potaknuti osobu na stav oslušivanja Kristova glasa. To je Božja osoba koja posjeduje pravu zrelost, ljudsku i duhovnu, osoba molitve, zaljubljena u Krista, osoba dobra i ponizna, otvorena djelovanju Duha Svetoga, sposobna razumjeti događaje u svjetlu Božjega plana spasenja.

3. PROVJERA

Provjera je vrednovanje ostvarenih ciljeva. Doprinosi cjelovitosti života, da se živi skladno, uosobljeno i pozitivno sve vrednote i iskustva samoga života u dinamici rasta, počevši od svojega zvanja. Načelo povezanosti, koje stvara jedinstvo života jest duhovni život, to jest život u Kristu i Duhu Svetomu koji nas suobličuje slici Sina i pomaže postići puninu Kristove zrelosti³⁶⁵.

Odgojno razdoblje zahtijeva stalnu provjeru, prije svega pojedinih osoba na putu njihova zvanja. Prosuditi njihov rast i zrelost s obzirom na etape odgojnog procesa,

---

³⁶⁴ Usp. EV 9.

³⁶⁵ Usp. Ef 4,13.

imajući na umu osobe u razvoju, vodeći računa o njihovim mogućim krizama, proturječjima i problemima u ostvarenju istine o sebi na osnovi pravih pobuda za svoj kršćanski i redovnički život. Spoznaja o pozivu, izboru životnog programa koji obuhvaća sav život i vjernost odazivu, mora se provjeriti prema planu zvanja, u osobnome dijalogu s Kristom koji nas je pozvao i kojemu smo odgovorile svojim posvećenjem.

Vrijeme formacije dovodi nas do spoznaje da je Krist osoba koja daje smisao našem životu, za koju se živi i s kojom se dijeli vlastiti život. On je onaj koji nas je prvi odabrao i odgovaramo mu sve svjesnijim opredjeljenjem za nj³⁶⁶.

Cijela formacija mora biti povezana u idealu koji ima za uzor Krista, a za cilj služenje Crkvi i čovječanstvu. Treba proći postupak raspoznavanja, provjere i zrelosti da bi prešla u nutarnjeg čovjeka. Zrelost se mjeri većom raspoloživošću u radu za Kraljevstvo, sposobnošću za dijalog, molitvu i predanje sestinstvu i crkvenoj zajednici, apostolatu i služenju Crkvi.

Potrebno je, također, u određeno vrijeme provjeriti zajednički život u praksi s idealom zajedničkog plana života koji je sav usmjeren prema Kristu.

Čin raspoznavanja, duhovno vodstvo i prosudba obvezuju u prvom redu odgajateljice koje su izravno odgovorne za formaciju, uz pomoć ispovjednika i odgojne ekipe. Svaka redovnica mora o njima voditi računa i provoditi ih kao neophodnu pomoć u svojem trajnom odgoju.

4. PASTORAL ZVANJA

4.1 OTKRIVANJE POZIVA

SREDSTVA:

1. odgojni susreti;
2. liturgijska slavlja;
3. sudjelovanje na redovničkim svečanostima;
4. razgovor s odgovornom za pastoral zvanja;
5. sudjelovanje u životu župne zajednice;
6. osobni susreti;
7. duhovno štivo;
8. susret s različitim zajednicama posvećenoga života.

4.2 PRAĆENJE

SREDSTVA:

1. odgojni susreti;
2. posebno proučavanje s grupom pozvanih;
3. posjet obitelji pozvanih;
4. razgovor s animatoricom za duhovna zvanja;
5. duhovno usmjeravanje;
6. redovit sakramentalni život;
7. dani molitve;
8. posjet mladima naših zajednica;
9. duhovno štivo;
10. povijest zvanja mlade.

---

³⁶⁶ Usp. Gv 15,16.

4.3 IZBOR

SREDSTVA:

1. odgojni susreti;
2. razgovor s animatoricom za duhovna zvanja;
3. dani molitve;
4. suživot sa sestrama;
5. sudjelovanje u apostolatu sestara.

4.4 OSTALI KRITERIJI ZA PRIPUŠTANJE U KANDIDATURU. Animatorica predstavlja odgovarajućoj poglavarici djevojku koju smatra prikladnom da započne iskustvo u kandidaturi vodeći računa da:

1. je završila osnovnu školu;
2. uputi odgovarajućoj poglavarici pisanu molbu za pripuštanje u kandidaturu;
3. je primila sakramente kršćanske inicijacije;
4. je navršila barem 16 godina.

5. KANDIDATURA

5.1 SREDSTVA:

1. osobni susreti s učiteljicom;
2. osobno učenje i rad;
3. grupno učenje i rad;
4. sudjelovanje u djelatnostima zajednice;
5. psihološka dijagnoza osobnosti uz pristanak kandidatice (stručnjaci);
6. psihološka pomoć (prema potrebi);
7. sudjelovanje u župnom apostolatu.

5.2 NEKI OD ZNAKOVA POZIVA NA POSVEĆENI ŽIVOT:

Želja za učiniti nešto važno u životu za sebe i druge, osjetiti u dubini da Bog traži nešto više; osjetljivost za ljude u potrebi, sposobnost živjeti u sestrinstvu, želja za traženjem Boga s vjerom, molitvom, sakramentima i duhovnim vodstvom, odmak od vlastitih stvari –materijalnih i emocionalnih.

Želja za potpunim prinosom života Bogu bez zadržavanja bilo čega za sebe; raditi poput Isusa za spas duša; ljubiti Crkvu svim srcem svojim; živjeti pokornički život, u jednostavnosti, u evanđeoskom siromaštvu, u bezuvjetnoj poslušnosti nadređenima; otvorene za sve u iskrenom dijalogu; raspoložive dati život za Crkvu, za duše i za Isusa Krista.

5.2 OBRAZAC IZVJEŠĆA ZA PRIPUŠTANJE

1. osobni podaci kandidatice (ime, prezime, datum i mjesto rođenja);
2. kratka povijest obitelji;
3. datum i mjesto početka iskustva u zajednici;
4. završeni studiji;
5. zdravstveno stanje;
6. međuljudski odnosi;
7. stupanj ljudske zrelosti;

8. duhovni život;
9. izbor zvanja;
10. završni sažetak i mišljenje odgojiteljice i zajednice.

6. POSTULANTAT

6.1 SREDSTVA:

1. osobno praćenje sa strane odgajateljice;
2. duhovno vodstvo;
3. psihološka pomoć (po potrebi);
4. uključivanje u odgojnu skupinu;
5. ozračje zajednice koje potiče ostvarenje ciljeva postulantata;
6. sestrinski suživot u zajednici;
7. razmjena iskustva s mladima drugih odgojnih etapa na razini Družbe ili na međukongregacijskoj razini, seminari;
8. molitva i razmišljanje Božje Riječi;
9. aktivno sudjelovanje u zajedničkim liturgijskim slavljinama;
10. sudjelovanje u poslovima zajednice;
11. duhovne obnove;
12. program formativnih susreta;
13. osobni projekt života;
14. sudjelovanje u nekim inicijativama mjesne Crkve, po mogućnosti franjevačke obitelji.

6.2 OBRAZAC IZVIJEŠĆA ZA PRIPUŠTANJE U NOVICIJAT

Odgajateljica, na temelju prethodnog izviješća, priprema novo s obzirom na prijeđeni put u ovom odgojnom razdoblju i šalje ga odgovarajućoj vlasti, prema sljedećem obrascu:

1. osobni podaci;
2. kratka povijest obitelji;
3. završeni studiji;
4. datum početka iskustva u zajednici;
5. datum ulaska u postulantat;
6. zdravstveno stanje;
7. međuljudski odnosi;
8. stupanj ljudske zrelosti; napredak/nazadovanje;
9. život zajedništva;
10. duhovni život;
11. sazrijevanje u pozivu;
12. završni sažetak.

7. NOVICIJAT

7.1 Sredstva

1. susret s Kristom u Liturgiji časova, u Euharistiji i u sakramentu pomirenja;
2. prijateljski odnos s Kristom u šutnji osobne molitve;
3. ozračje sabranosti;
4. duhovno štivo;
5. vježbanje u askezi;

6. osobno i zajedničko učenje;
7. učenje i međukongregacijski susreti;
8. komunikacija;
9. sestrinska opomena;
10. godišnje duhovne vježbe i mjesečne duhovne obnove;
11. smjernice od strane učiteljice;
12. duhovno vodstvo;
13. *Lectio Divina* osobna i zajednička
14. sudjelovanje u životu zajednice u određenim trenucima: liturgiji, zajedničkom radu i rekreaciji.

7.2 OBRAZAC IZVIJEŠĆA ZA PRIPUŠTANJE PRVIM ZAVJETIMA

Na kraju novicijata, učiteljica će napisati izvješće i poslati ga odgovarajućoj poglavarici te pozvati novakinju da napiše molbu za pripuštanje polaganja prvih zavjeta. Izvješće će učiteljica napisati prema sljedećem modelu:

1. osobni podaci;
2. datum i mjesto ulaska u Družbu (od kandidature) ;
3. sažetak osobne i obiteljske povijesti;
4. fizičko i psihičko zdravlje;
5. razina ljudske zrelosti;
6. školovanje; sposobnost učenja;
7. razina duhovne i redovničke zrelosti;
8. najizraženije kvalitete i ograničenja;
9. usvojenost iskustva života tipična za našu Družbu;
10. iskustvo evanđeoskih savjeta čistoće, siromaštva i poslušnosti;
11. sklonosti prema apostolatu;
12. pastoralno iskustvo (rezultat);
13. očekivanja od Družbe i Crkve;
14. ostale primjedbe i preporuke;
15. zaključak odgajateljice i zajednice;
16. sposobnost za redovnički život.

8. JUNIORAT

8.1 Sredstva:

1. informiranje i formiranje o zvanju i specifičnom poslanju;
2. sve veći kontakt s djelima Družbe;
3. zajednički susreti;
4. zajednička promišljanja o izazovima vremena;
5. iskustvo uključenosti u svijet siromaha;
6. grupni i međukongregacijski susreti;
7. duhovne obnove, duhovne vježbe i suživot;
8. osobni susreti s učiteljicom;

9. studij;
10. odgojne ponude.

8.2 PRODUBLJIVANJE KARIZME:

✓ *Franjevačka duhovnost:*

- Sustavno proučavanje franjevačke duhovnosti: sve mlade sestre, za vrijeme juniorata, provest će jednu godinu u Rimu radi intenzivnije pripreme.

✓ *Duhovnost Družbe:*

- Poznavanje i produbljanje dokumenata Družbe s posebnim osvrtom na vlastito 'poslanje';
- Poslanje prema posebnoj karizmi Družbe: naviještati Božju dobrotu djelima milosrđa³⁶⁷;
- naviještati Krista raspetoga, milosrdnu Očevu ljubav;
- djela kojima se Družba posvećuje i način kako obavlja poslanje;
- otkriti važnost života zajedništva i njezino, prihvatiti naš način života i živjeti ga radosno;
- Odgovorno uključivanje u zajednicu preuzimanjem projekta zajednice i odgovornom suradnjom u obvezama i apostolatu zajednice.

8.3 OBRAZAC IZVIJEŠĆA ZA PRIPUŠTANJE DOŽIVOTNIM ZAVJETIMA

Na kraju juniorata, učiteljica će napisati izvješće i poslati ga odgovarajućoj poglavarici te pozvati juniorku da napiše molbu za pripuštanje polaganja doživotnih zavjeta. Izvješće će učiteljica napisati prema sljedećem modelu:

1. osobni podaci;
2. datum i mjesto ulaska u Družbu (od kandidature);
3. kratka osobna povijest;
4. zdravstveno stanje;
5. karakter i osobnost;
6. ljudsko – afektivni život;
7. duhovni život;
8. život sestrinstva i zajedništva;
9. apostolski život;
10. zalaganje i kulturno – profesionalno pripremanje;
11. nadnaravni motivi za definitivno posvećenje.

9. FORMACIJA U JAKIM VREMENIMA ŽIVOTA

---

³⁶⁷ReV 21: "I neka se raduju kad susretnu jednostavne i prezrene osobe, siromašne i slabe i bolesne i gubave, i one što kraj puta prosjače".

9.1 PRVE GODINE NAKON DOŽIVOTNIH ZAVJETA.

Sredstva

1. brinuti se za radost, osjećaj slavlja i dobro raspoloženje;
2. brinuti o vlastitom tijelu i zdravlju;
3. sport i opuštanje;
4. osobni projekt života;
5. sestrinski život u zajednici;
6. revizija života;
7. projekt zajednice i povremena provjera;
8. sestrinski susreti i susreti zajednica;
9. susreti sestara s manje od 25 godina redovničkog života;
10. mirni i dijaloški odnosi s autoritetom;
11. svakodnevno prakticiranje vježbe *Lectio Divina*;
12. osobna i zajednička molitva;
13. duhovne obnove i duhovne vježbe;
14. obnova redovničkih zavjeta;
15. duhovno vodstvo;
16. redoviti sakramentalni život;
17. misije, uključujući misije *ad gentes*;
18. sudjelovanje na seminarima i tečajevima;
19. sveučilišni studiji.

9.2 ZRELA DOB

Sredstva:

1. svakodnevna vježba *Lectio Divina*;
2. osobna i zajednička molitva;
3. redovit sakramentalni život;
4. duhovno usmjeravanje;
5. osobni projekt života;
6. pobožna obnova redovničkih zavjeta;
7. duhovne obnove i duhovne vježbe;
8. programiranje i provjera projekta zajednice;
9. susreti na nivou zajednice i među zajednicama;
10. susret sestara s više od 25 godina redovničkog života;
11. revizija života;
12. paziti da ozračje zajednice bude veselo i vedro;
13. ravnoteža između odmora i rada;
14. vedri odnosi i s odgovarajućom autonomijom prema autoritetu;
15. osobno čitanje i učenje;
16. tečajevi na raznim nivoima predloženi od Družbe, provincije, delegatore ili mjesne Crkve;
17. specijalizacija;
18. kritičko čitanje znakova vremena;
19. poslanje.

9.3 TREĆA DOB.

Sredstva:

1. brinuti se za radost, osjećaj slavlja i dobro raspoloženje;
2. radna terapija i ručni radovi;
3. ponuditi usluge usmjeravanja i duhovnog savjetovanja;
4. susreti u zajednici i među zajednicama;
5. sudjelovanje u grupnom radu treće dobi i susretiam sestara starije dobi;
6. tečajevi, rasprave za stariju dob;
7. tjelesna vježba;
8. hodočašća i izleti;
9. *Lectio Divina*;
10. redovit sakramentalni život;
11. duhovne obnove i duhovne vježbe;
12. pobožna obnova redovničkih zavjeta;
13. Osobna i zajednička molitva;
14. duhovno usmjeravanje;
15. mirno dijeljenje sa sestrama koje obavljaju službu vlasti;
16. odnos s mladima u različitim fazama formacije.

SADRŽAJ